

UCHWAŁA Nr....
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO
z dnia 202.... r.
w sprawie ustanowienia Planu ochrony dla Kazimierskiego Parku Krajobrazowego

Na podstawie art. 18 pkt 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1668 z późn. zm.) oraz art. 19 ust. 6a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1098), Sejmik Województwa Lubelskiego uchwala, co następuje:

§ 1. Ustanawia się na okres od do Plan ochrony dla Kazimierskiego Parku Krajobrazowego (zwany dalej „Planem ochrony”)¹ w brzmieniu załącznika nr 1 obejmującego część tekstową, załącznika nr 2 obejmującego mapę uwarunkowań ochrony, załącznika nr 3 obejmującego mapę działań ochronnych i rekomendacji Planu ochrony.

§ 2. Ustalenia Planu ochrony dla Kazimierskiego Parku Krajobrazowego nie naruszają uprawnień nabytych na podstawie ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, prawomocnych orzeczeń administracyjnych i innych aktów prawnych, obowiązujących w dniu wejścia w życie Planu ochrony.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Lubelskiego.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego.

Przewodniczący Sejmiku

¹ Kazimierski Park Krajobrazowy utworzony został w 1979 r. uchwałą Nr XX/60/79 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Lublinie z dnia 27 kwietnia 1979 r. (Dz. Urz. WRN w Lublinie z 1979 r. Nr 4, poz. 24). Aktualną podstawę prawną jego funkcjonowania stanowi uchwała Nr XXIX/407/2017 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 28 kwietnia 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Lubel. z 2017 r. poz. 2324)

PLAN OCHRONY DLA KAZIMIERSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO

Rozdział 1

Cele ochrony przyrody oraz przyrodnicze, społeczne i gospodarcze uwarunkowania ich realizacji

§ 1.

1. Kazimierski Park Krajobrazowy, zwany dalej Parkiem, jest obszarem chronionym ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe doliny Wisły oraz przylegających wąwozów i skarp lessowych, w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

2. Do celów ochrony Parku należą:

1) w zakresie ochrony wartości przyrody nieożywionej i gleb:

- a) zachowanie istniejących, cennych form geomorfologicznych, a w szczególności wąwozów, głęboznic i innych form rzeźby związanych z występowaniem lessu,
- b) zachowanie naturalnych procesów erozyjno-denudacyjnych warunkujących istnienie wąwozów i innych form rzeźby lessowej,
- c) zachowanie struktur geologicznych i historycznych miejsc eksploatacji surowców skalnych: kamieniołomów w Kazimierzu Dolnym, Nasiłowie i Bochothnicy,
- d) zachowanie półnaturalnego, roztokowego charakteru koryta Wisły wraz z częścią terasy zalewowej w międzywalu Wisły,
- e) ograniczanie antropogenicznych przekształceń powierzchni ziemi,
- f) zachowanie struktury przestrzennej gleb, ze szczególnym uwzględnieniem gleb organicznych,
- g) powstrzymanie odwadniania ekosystemów lądowych oraz zwiększenie zasobności wodnej terenu i utrzymanie naturalnej struktury hydrograficznej,
- h) poprawa jakości wód powierzchniowych oraz ochrona jakości i zasobności wód podziemnych,
- i) zachowanie i ochrona naturalnych wypływów wód podziemnych,
- j) ochrona naturalnych mokradeł i drobnych zbiorników wodnych, jako elementu istotnego w kształtowaniu i ochronie zasobów wodnych,
- k) ograniczenie emisji zanieczyszczeń atmosfery pochodzących z lokalnych kotłowni, w tym zwłaszcza w wyniku spalania odpadów, drewna lub paliw niskiej jakości oraz ruchu samochodowego,
- l) ograniczenie hałasu komunikacyjnego;

2) w zakresie ochrony wartości przyrody ożywionej:

- a) zachowanie charakterystycznego dla Rostocza Zachodniego układu przestrzennego poszczególnych typów ekosystemów powiązanych ściśle z rzeźbą terenu, a także zachowanie różnorodności związanych z nimi i zidentyfikowanych w granicach Parku, siedlisk przyrodniczych, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących

przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (t.j. Dz. U. 2014 r. poz. 1713)²:

- i) 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi (*Corynephorus, Agrostis*),
- ii) 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion, Potamion*,
- iii) 3270 Zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością *Chenopodium rubri p.p.* i *Bidention p.p.*,
- iv) 5130 Zarośla jałowca pospolitego na murawach nawapiennych lub na wrzosowiskach,
- v) 6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*),
- vi) 6210 Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis-Festucion pallentis*),
- vii) 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*),
- viii) 6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*),
- ix) 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*),
- x) *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe,
- xi) *91I0 Ciepłolubne dąbrowy (*Quercetalia pubescenti-petraeae*)

oraz utrzymanie, a tam gdzie jest to możliwe, poprawa stanu ich ochrony,

- b) zachowanie różnorodności zbiorowisk roślinnych właściwych dla ekosystemów łąkowych, szuwarowych, murawowych i wrzosowiskowych regionu,
- c) zachowanie różnorodności zbiorowisk roślinnych właściwych dla ekosystemów leśnych regionu,
- d) utrzymanie i wzmacnianie pełnej różnorodności gatunków roślin i grzybów na ich naturalnych stanowiskach oraz w typowych dla nich fitocenozach,
- e) zapewnienie warunków do zachowania populacji rzadkich, ginących, zagrożonych i innych cennych gatunków roślin i grzybów zidentyfikowanych w granicach Parku, w tym:
 - i) grzybów: czarka szkarłatna *Sarcoscypha coccinea*, gwiazdosz rudawy *Geastrum rufescens*, jamkóweczka skórkowata *Antrodiella romellii*, kisielnica trzoneczkowata *Exidia glandulosa*, kołpaczek motylkowaty *Panaeolus papilionaceus*, koralówka złocista *Ramaria aurea*, naziemek białawy *Albatrellus ovinus*, ozorek dębowy *Fistulina hepatica*, pępówka nadrzeczna *Arrhenia epichysium*, piestrzyca zatokowata *Helvella lacunosa*, pochwiak karłowaty *Volvariella pusilla*, pochwiak myszaty *Volvariella murinella*, siedzeń sosnowy (szmaciak gałęzisty) *Sparassis crispa*, smardz stożkowaty *Morchella conica*, smardz wyniosły *Morchella elata*, smardzówka czeska *Verpa bohemica*, szyszkowiec łuskowaty *Strobilomyces strobilaceus*,
 - ii) grzybów zlichenizowanych (porostów): brodaczką kępkową *Usnea hirta*, brodawnicą wodną *Verrucaria aquatilis*, chrobotek leśny *Cladonia arbuscula*, chrobotek rozdęty *Cladonia turgida*, chrobotek smukły *Cladonia ciliata*, dołczanka torbiasta *Solorina saccata*, garbatka niebieskoczarna *Toninia sedifolia*, grzybośliz łąkowy *Bilimbia lobulata*, jaskrawiec woskowy *Caloplaca cerinella*, jaskrotka jasna *Gyalolechia fulgens*, literak właściwy *Graphis scripta*, łuskotek popielaty *Catapyrenium cinereum*, mąkla tarniowa *Evernia prunastri*, misecznicą kasztanowatą *Lecanora argentata*, obierek rudy *Placidium lachneum*, obrost sinawy *Physcia aipolia*, odnożyca jesionowa *Ramalina fraxinea*, odnożyca mączysta *Ramalina farinacea*, odnożyca opylona *Ramalina pollinaria*, otwornica gładka *Pertusaria leioplaca*, otwornica szkarłatna *Pertusaria coccodes*, plamica kropkowata *Arthonia punctiformis*, płucnica islandzka *Cetraria islandica*, popielak pylasty *Imshaugia aleurites*, przylepnik okopcony *Melanelixia fuliginosa*, pustułka rurkowata *Hypogymnia tubulosa*, skalniczka zamknięta *Petractis clausa*,

² Kody i nazwy siedlisk przyrodniczych wg cytowanego rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. (t.j. Dz. U. 2014 r. poz. 1713); „*” oznacza siedliska o charakterze priorytetowym

soreniec dachówkowaty *Physconia perisidiosa*, soreniec opylony *Physconia distorta*, szarzynka skórzasta *Parmelina tiliacea*, trzonecznica otrębiasta *Chaenotheca furfuracea*, uchylistka wątła *Enchylium coccophorum*, wabnica kielichowata *Pleurosticta acetabulum*, weraczek zwodniczy *Xanthomendoza fallax*, wnętrznik zwyczajny *Endocarpon pusillum*, żółtlica chropowata *Flavoparmelia caperata*,

iii) mszaków: bezlist zwyczajny *Buxbaumia aphylla*, bielistka siwa *Leucobryum glaucum*, drabik drzewkowaty *Climacium dendroides*, drobniaček łukowaty *Seligeria campylopoda*, drobniaček wapienny *Seligeria calcarea*, dzióbkowiec Zetterstedta *Eurhynchium angustirete*, fałdownik nastroszony *Rhytidiadelphus squarrosus*, fałdownik szeleszczący *Hylocomaidelphus triquetrus*, gajnik lśniący *Hylocomium splendens*, gładyszek paprociowaty *Homalia trichomanoides*, grzebieniowiec piórkowaty *Ctenidium molluscum*, listewkowiec siedzący *Pterygoneurum subsessile*, miechera spłaszczona *Neckera complanata*, mokradłoszka kończysta *Calliergonella cuspidata*, nastroszek długoszypułkowy *Ulota coarctata*, nitecznik delikatny *Serpoleskea subtilis*, pędzliczek brodawkowaty *Syntrichia papillosa*, prątnik bladezielony *Bryum funckii*, rokiet płodny *Hypnum fertile*, rokitnik pospolity *Pleurozium schreberi*, ślimakobrzeżek lessowy *Hilpertia velenovskyi*, tujowiec delikatny *Thuidium delicatulum*, tujowiec szerokolistny *Thuidium recognitum*, widłoząb kędzierzawy *Dicranum polysetum*, widłoząb miotłowy *Dicranum scoparium*, biczyca trójwrębna *Bazzania trilobata*, mannia pachnąca *Mannia fragrans*, parzoch szerokolisty *Porella platyphylla*, skosatka zanokcicowata *Plagiochila asplenioides*,

iv) roślin naczyniowych: aster gawędka *Aster amellus*, brodobrzanka wodna *Catabrosa aquatica*, buławnik czerwony *Cephalanthera rubra*, buławnik wielkokwiatowy *Cephalanthera damasonium*, czosnek węzowy *Allium scorodoprasum*, czyściec roczny *Stachys annua*, dymnica drobnokwiatowa *Fumaria vaillantii*, dziewanna fioletowa *Verbascum phoeniceum*, dzwonek boloński *Campanula bononiensis*, fiołek skalny *Viola rupestris*, goryczka krzyżowa *Gentiana cruciata*, kąkol polny *Agrostemma githago*, koniczyna łubinowata *Trifolium lupinaster*, kosaciec bezlistny *Iris aphylla*, kosaciec syberyjski *Iris sibirica*, kukutka szerokolistna *Dactylorhiza majalis*, len włochaty *Linum hirsutum*, len złocisty *Linum flavum*, lepnica tatarska *Silene tatarica*, lepnica zielonawa *Silene chlorantha*, Inicznik siewny *Camelina sativa*, marzanka barwierska *Asperula tinctoria*, marzanka pagórkowa *Asperula cynanchica*, miłek wiosenny *Adonis vernalis*, ostnica włosowata *Stipa capillata*, ożota zwyczajna *Linosyris vulgaris*, pępawa różyczkolistna *Crepis praemorsa*, pięciornik wyprostowany *Potentilla recta*, płesznik zwyczajny *Pulicaria vulgaris*, podkolan zielonawy *Platanthera chlorantha*, pomocnik baldaszkowy *Chimaphila umbellata*, powojnik prosty *Clematis recta*, pszeniec grzebieniasty *Melampyrum cristatum*, rdestnica szczyeliastna *Potamogeton friesii*, rozpunka bruzdkowana *Valerianella ramosa*, rumian psi *Anthemis cotula*, rumian ruski *Anthemis ruthenica*, rutewka pojedyncza *Thalictrum simplex*, smagliczka pagórkowa *Alyssum montanum*, stokłosa gałęzista *Bromus ramosus*, stokłosa polna *Bromus arvensis*, storczyk kukawka *Orchis militaris*, świetlik wąty *Euphrasia micrantha*, tarczycza oszczepowata *Scutellaria hastifolia*, turzyca cienista *Carex umbrosa*, turzyca dwupienna *Carex dioica*, wierzba czarniawa *Salix myrsinifolia*, wilczomlec sierpowaty *Euphorbia falcata*, wiśnia karłowata *Cerasus fruticosa*, wrotycz baldachogroniasty typowy *Tanacetum corymbosum subsp. corymbosum*, zaraza Kocha *Orobanche kochii*, zaraza macierzankowa *Orobanche alba*, zaraza przytuliowa (Z. pospolita) *Orobanche caryophyllacea*, żabieniec lancetowaty *Alisma lanceolatum*,

- h) przywracanie wartości florystycznych i fitocenotycznych zniekształconym zbiorowiskom murawowym i łąkowym,
- i) ograniczenie rozprzestrzeniania się populacji gatunków obcego geograficznie pochodzenia, w tym roślin inwazyjnych szczególnie zagrażających gatunkom rodzimym i niebezpiecznym dla zdrowia ludzi,
- j) zapewnienie warunków do zachowania różnorodności biologicznej grzybów, roślin i zwierząt, w tym chronionych, rzadkich, ginących i innych cennych gatunków w trakcie gospodarczego użytkowania ekosystemów,
- k) zachowanie drzew i zadrzewień przydrożnych, nadwodnych, śródpolnych i innych, szczególnie w przypadku, gdy są one siedliskami rzadkich i zagrożonych gatunków porostów i/lub zwierząt,

- l) zachowanie różnorodności gatunkowej zwierząt, właściwej dla regionu, a szczególnie chronionych, rzadkich, ginących, zagrożonych i innych cennych gatunków zidentyfikowanych w granicach Parku oraz naturalnych siedlisk ich występowania, w tym:
- i) mięczaków: ślimak winniczek *Helix pomatia*,
 - ii) pierścienic: pijawka lekarska *Hirudo medicinalis*,
 - iii) pajęczaków: gryziel stepowy *Atypus muralis*,
 - iv) owadów: modliszka zwyczajna *Mantis religiosa* (modliszki), zastrawiec bydlarek *Onthophagus nuchicornis*, krawiec głowacz *Lethrus apterus* (chrząszcze), *Orius agilis*, *Strictopleurus abutilionpietus* (pluskwiaki różnoskrzydłe), siodlarka stepowa *Ephippiger ephippiger* (prostoskrzydłe), trzmiel rdzawoodwłokowy *Bombus pomorum*, czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*, czerwończyk helle *Lycaena helle*, modraszek nausithous *Phenagris nausithous*, modraszek telejus *Phenagris telejus*, pawica gruszówka *Saturnia (Saturnia) pyri* (motyle),
 - v) ryb: boleń *Leuciscus aspius*, koza *Cobitis taenia*,
 - vi) płazów: ropucha zielona *Bufo viridis*, ropucha paskówka *Epidalea calamita*, żaba moczarowa *Rana arvalis*, kumak nizinny *Bombina bombina*, grzebiuszka ziemna *Pelobates fuscus*, rzekotka drzewna/wschodnia *Hyla arborea/orientalis*, traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*,
 - vii) gadów: gniewosz plamisty *Coronella austriaca*, żółw błotny *Emys orbicularis*,
 - viii) ptaków: bąk *Botaurus stellaris*, derkacz *Crex crex*, zielonka *Porzana parva*, błotniak stawowy *Circus aeruginosus*, zimorodek *Alcedo atthis*, rybitwa białoczelna *Sterna albifrons*, rybitwa rzeczna *Sterna hirundo*, dzięcioł czarny *Dryocopus martius*, dzięcioł średni *Dendrocopos medius*, muchołówka mała *Ficedula parva*, jarzębatka *Sylvia nisoria*, lerka *Lullula arborea*, gąsiorek *Lanius colurio*,
 - ix) ssaków: nietoperze (wszystkie gatunki), wilk *Canis lupus*,
- m) utrzymanie, przywracanie lub zwiększenie dostępności siedlisk dla rzadkich, ginących, zagrożonych i innych cennych gatunków zwierząt,
- n) utrzymanie wysokiej różnorodności krajobrazu z dużym udziałem ekotonów, warunkującej bogactwo i różnorodność zgrupowań zwierzęcych,
- o) zachowanie i podtrzymanie możliwości trwałego funkcjonowania populacji zwierząt, poprzez zachowanie właściwego stanu ich ochrony, a tam gdzie jest to celowe odtwarzanie lub udrażnianie łączących je liniowych struktur (siedlisk naturalnych i półnaturalnych), pełniących funkcje korytarzy ekologicznych,
- p) ograniczenie wprowadzania i kontrola liczebności gatunków obcego pochodzenia, w szczególności gatunków inwazyjnych, mogących stanowić zagrożenie dla rodzimej fauny, a w szczególności podjęcie radykalnych działań w zakresie eliminacji ze środowisk gatunku obcego i inwazyjnego jakim jest szakal złocisty *Canis aureus*,
- q) ochrona ostoi fauny poprzez regulację aktywności turystycznej i innych form użytkowania na obszarach szczególnie cennych pod względem przyrodniczym,
- r) utrzymanie, przywracanie lub zwiększenie dostępności siedlisk dla rzadkich, ginących, zagrożonych i innych cennych gatunków zwierząt,
- s) utrzymanie wysokiej różnorodności krajobrazu z dużym udziałem ekotonów, warunkującej bogactwo i różnorodność zgrupowań zwierzęcych,
- t) zachowanie i podtrzymanie możliwości trwałego funkcjonowania populacji zwierząt, poprzez zachowanie właściwego stanu ich ochrony, a tam gdzie jest to celowe odtwarzanie lub udrażnianie łączących je liniowych struktur (siedlisk naturalnych i półnaturalnych), pełniących funkcje korytarzy ekologicznych,
- u) ograniczenie wprowadzania i kontrola liczebności gatunków obcego pochodzenia, w szczególności gatunków inwazyjnych, mogących stanowić zagrożenie dla rodzimej fauny,
- v) ochrona ostoi fauny poprzez regulację aktywności turystycznej i innych form użytkowania na obszarach szczególnie cennych pod względem przyrodniczym;
- 3) w zakresie ochrony wartości historycznych i kulturowych oraz walorów krajobrazowych:

- a) zachowanie, wyeksponowanie i właściwe wykorzystanie elementów dziedzictwa kulturowego Kazimierskiego Parku Krajobrazowego, wpisanych do rejestru zabytków Województwa Lubelskiego oraz ujętych w ewidencjach zabytków, a także innych, o których mowa w § 20:
 - i) stanowisk archeologicznych,
 - ii) obiektów sakralnych,
 - iii) obiektów architektury i budownictwa,
 - iv) zespołów ruralistycznych,
 - v) obiektów dworsko- i pałacowo-parkowych,
- b) rewitalizacja i rewaloryzacja przekształconych lub częściowo zniszczonych elementów dziedzictwa kulturowego, w tym związanych z urządzeniami inżynierskimi będącymi świadectwem istniejących niegdyś technologii,
- c) ochrona, utrwalanie i promowanie tożsamości kulturowej obszaru Parku zwłaszcza organizacji przestrzennej historycznych struktur osadniczych oraz swoistego charakteru zabudowy wiejskiej,
- d) promocja obszarów i obiektów o wartościach kulturowych, w celu ich utrzymania i zagospodarowania zgodnego z ich wartością oraz wykorzystanie ich w promocji Parku,
- e) utrzymanie, częściowe odtworzenie i ochrona sadów i plantacji tradycyjnych gatunków drzew i krzewów owocowych,
- f) ochrona, utrwalanie i promowanie tożsamości kulturowej, zwłaszcza ludowej kultury niematerialnej regionu, w tym folkloru muzycznego, tanecznego, tradycji kulinarnej, zwyczajów, obrzędów i uroczystości ludowych oraz legend,
- g) zachowanie cech fizjonomii krajobrazu Parku związanych z tradycyjnymi sposobami gospodarowania charakterystycznymi dla Lubelszczyzny, w tym wielowstęgowych rozłogów pól uprawnych,
- h) zachowanie otwarcie widokowych rozpościerających się z punktów widokowych zlokalizowanych w strefie krawędziowej doliny Wisły,
- i) zapewnienie odpowiedniej ekspozycji murawom i zaroślom kserotermicznym,
- j) zachowanie walorów krajobrazowych, m.in. poprzez lokowanie nowych obiektów budowlanych w sposób niepowodujący obniżenia lub utraty wartości krajobrazowych,
- k) przeciwdziałanie dysharmonii w krajobrazie, m.in. poprzez niedopuszczanie do realizacji agresywnych struktur dominujących obcych skalą, formą i kolorystyką oraz likwidację, przekształcenie lub zamaskowanie zielenią istniejących elementów dysharmonijnych,
- l) kształtowanie ekspozycji widokowej obiektów o szczególnych wartościach krajobrazowych i kulturowych,
- m) ograniczenie negatywnych oddziaływań na krajobraz istniejącej infrastruktury oraz prowadzonych działań związanych z zabezpieczaniem brzegów rzeki Wisły,
- n) zachowanie naturalnego charakteru krawędzi doliny Wisły,
- o) zachowanie estetyki oraz walorów przyrodniczych wewnątrz krajobrazowych wąwozów lessowych oraz zapewnienie odpowiedniej jakości krajobrazów dźwiękowych,
- p) wykorzystanie walorów przyrodniczych krajobrazowych i kulturowych w rozwoju społeczno-gospodarczym regionu, uwzględniającym potrzeby ich ochrony.

§ 2.

1. Przyrodniczymi, społecznymi i gospodarczymi uwarunkowaniami realizacji celów ochrony przyrody Parku, aktualnymi na dzień wejścia w życie Planu ochrony Parku są:

- 1) uwarunkowania wynikające z zapisów uchwały Nr XXIX/407/2017 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 28 kwietnia 2017 r.), ze szczególnym uwzględnieniem zakazów obowiązujących w Parku;
- 2) uwarunkowania wynikające z obowiązujących przepisów, w tym planów ochrony lub planów zadań ochronnych, odnoszących się do obiektów i obszarów położonych w granicach Parku, a objętych innymi

formami ochrony, w tym obszarów Natura 2000, rezerwatów przyrody i innych form ochrony, wynikających z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1098, z późn. zm.) oraz obszarów i obiektów wynikających z ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 710, z późn. zm.);

- 3) uwarunkowania wynikające z zapisów ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 624, z późn. zm.) oraz ustalenia Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły;
- 4) uwarunkowania wynikające z obowiązujących studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz innych obowiązujących na obszarze Parku dokumentów planistycznych i strategicznych gmin: Janowiec, Kazimierz Dolny, Końskowola, Karczmiska, Nałęczów, Wąwolnica i Wilków oraz Miasta Puławy, powiatów puławskiego i opolskiego oraz województwa lubelskiego;
- 5) uwarunkowania wynikające z planów urządzenia lasu Nadleśnictw Puławy i Kraśnik, uproszczonych planów urządzenia lasów innej własności oraz dokumentów strategicznych Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie;
- 6) uwarunkowania wynikające z celów ochrony środowiska oraz celów ochrony przyrody przyjętych w międzynarodowych, krajowych, regionalnych, lokalnych i branżowych dokumentach strategicznych;
- 7) uwarunkowania wynikające z aktualnego stanu oraz naturalnych i antropogenicznych zmian środowiska, w tym zwłaszcza zasobów przyrody obszaru Parku i terenów otaczających;
- 8) uwarunkowania wynikające z aktualnego stanu zagospodarowania przestrzennego obszaru Parku i terenów otaczających oraz innych źródeł antropopresji, w tym z zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych, o których mowa w § 3;
- 9) uwarunkowania wynikające z przyjęcia następujących założeń rozwoju zrównoważonego obszaru Parku:
 - a) umożliwianie zachowania i wzbogacania oraz popularyzacji wartości przyrodniczych i krajobrazowych Parku w warunkach zrównoważonego rozwoju,
 - b) podejmowanie działań na rzecz ochrony i kształtowania wartości krajobrazowych, które powinny dotyczyć zarówno krajobrazów naturalnych, jak i historycznie ukształtowanych i tradycyjnych krajobrazów kulturowych,
 - c) preferowanie form działalności społeczno-gospodarczej gwarantujących przywrócenie i utrzymanie wysokich wartości przyrodniczych, w tym krajobrazowych, w szczególności:
 - i) gospodarki leśnej zgodnej z potrzebami ochrony przyrody i krajobrazu,
 - ii) gospodarki rolnej, w tym w obrębie nieużytkowanych gruntów rolnych podlegających naturalnej sukcesji oraz gruntów rolnych bezprawnie zajętych na cele rekreacyjne,
 - iii) gospodarki wodnej, w tym w zakresie przywrócenia właściwych stosunków wodnych,
 - iv) obsługi turystyki, w szczególności turystyki krajoznawczej i kwalifikowanej, niepowodującej zwiększenia presji i zagrożeń dla walorów Parku,
 - d) włączenie problematyki ochrony walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych Parku w zakres strategii rozwoju województwa lubelskiego, powiatów puławskiego i opolskiego oraz gmin: Janowiec, Kazimierz Dolny, Końskowola, Karczmiska, Nałęczów, Wąwolnica i Wilków oraz Miasta Puławy, a także uwzględnienie jej w ich polityce przestrzennej,
 - e) uwzględnienie w planach gospodarowania wodami oraz warunkach korzystania z wód zlewni rzeki Wisły zaleceń związanych z ochroną wód Parku,
 - f) zharmonizowanie planów urządzenia lasu Nadleśnictw Puławy i Kraśnik oraz uproszczonych planów urządzenia lasów gruntów innej własności z potrzebami ochrony wartości przyrodniczych, w tym krajobrazowych, w formie przewidzianej przez obowiązujące przepisy prawa,
 - g) kształtowanie przyjaznych postaw wobec przyrody, jako dziedzictwa i dobra wspólnego, w tym poprzez upowszechnienie wiedzy na temat wpływu działalności społeczno-gospodarczej człowieka na walory Parku oraz prowadzenie działalności edukacyjnej w tym zakresie,

h) rozpowszechnianie informacji o najbardziej interesujących obiektach przyrodniczych i kulturowych w zakresie, w którym nie stanowi to zagrożenia dla stanu ich zachowania.

2. Wybrane uwarunkowania, mające szczególne znaczenie dla ochrony Parku, wskazano na mapie, stanowiącej załącznik nr 2 do uchwały Sejmiku Województwa Lubelskiego w sprawie ustanowienia Planu ochrony dla Kazimierskiego Parku Krajobrazowego.

Rozdział 2

Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków

§ 3.

1. Identyfikacja oraz określenie możliwych do zastosowania³ sposobów eliminacji lub ograniczenia istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych dla zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych Parku oraz ich skutków:

Lp.	Źródła zagrożenia	Skutki w obrębie Parku	Lokalizacja zagrożenia /oddziaływania	Istniejące/ potencjalne/ trudne do oszacowania [I/P/?]	Możliwe sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń i ich skutków
1	2	3	4	5	6
1.	Nielegalne pozyskiwanie surowców skalnych na potrzeby lokalnego budownictwa	Przekształcanie rzeźby. Niszczenie gleb	Miejsca pozyskiwania surowców skalnych	I	Skuteczne egzekwowanie obowiązującego w Parku zakazu wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu. Rekultywacja wyrobisk. Edukacja ekologiczna
2.	Transport samochodowy	Zanieczyszczenie powietrza. Zanieczyszczenie wody. Hałas komunikacyjny. Przekształcenia rzeźby poprzez budowę nowych dróg, stosowanie niesortu i odpadów budowlanych do utwardzania dróg. Rozjeżdżanie terenów niedopuszczonych do ruchu. Niszczenie gleb	Obszary zabudowane oraz drogi	I	Promocja i rozwój komunikacji zbiorowej. Edukacja ekologiczna
3.	Rozwój zabudowy i infrastruktury towarzyszącej	Przekształcanie rzeźby. Niszczenie gleb. Uszczelnianie warstwy czynnej. Zmniejszenie możliwości retencyjnych gleb. Intensyfikacja spływu powierzchniowego	Obszary zabudowane oraz drogi	I	Wprowadzenie ograniczeń w zakresie wykorzystania powierzchni terenu, poprzez określenie wskaźników kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu: minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do działki budowlanej, minimalnej i maksymalnej intensywności zabudowy, dostosowane do specyfiki lokalizacji i funkcji terenu

³ W § 3 opisano możliwe do zastosowania sposoby eliminacji lub ograniczenia zidentyfikowanych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych. Obowiązujące w tym zakresie ustalenia Planu ochrony dla Kazimierskiego Parku Krajobrazowego zawarte są w § 4 - § 21

4.	Niska świadomość społeczna z zakresu gospodarowania odpadami. Brak infrastruktury związanej z gospodarowaniem odpadami	Zaśmiecenie lasów, obrzeży dróg i wyrobisk. Zmiana właściwości fizykochemicznych gleb. Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych	Obszary zabudowane Nieuzyski. Obszary leśne	I	Ograniczanie ilości wytwarzanych odpadów. Edukacja w zakresie gospodarki odpadami. Wspieranie działań podmiotów zajmujących się gospodarowaniem odpadami. Selekcja odpadów niebezpiecznych i wielkogabarytowych. Urządzenie punktów gromadzenia odpadów. Działania w zakresie likwidacji „dzikich” składowisk. Współdziałanie z podmiotami gospodarczymi w zakresie racjonalnego gospodarowania odpadami, w tym z odpadami z hodowli zwierząt. Organizowanie konkursów w zakresie czystej posesji i gospodarki odpadami
5.	Nieuregulowany i niekontrolowany ruch turystyczny pieszy i rowerowy	Przyspieszenie procesów erozji gleb. Inicjacja erozji liniowej	Wąwozy. Lasy. Obszary o urozmaiconej, żywej rzeźbie	I	Przygotowanie, w miejscach szczególnie wrażliwych i cennych przyrodniczo, specjalnych, zabezpieczonych tras o różnej skali trudności
6.	Nieuregulowany i niekontrolowany zmotoryzowany ruch turystyczny	Przyspieszenie procesów erozji gleb. Antropogeniczne przekształcenia rzeźby terenu. Aktywizacja procesów masowych. Zanieczyszczenie powietrza (spaliny i hałas). Zanieczyszczenia gleb (oleje i inne ropopochodne)	Duże systemy wąwozowe. Nieuzyski i nieczynne kamieniołomy: Kazimierz Dolny, Nasiłów. Obszary o urozmaiconej, żywej rzeźbie i dużych deniwelacjach	I	Skuteczne egzekwowanie prawa dotyczącego poruszania się pojazdami poza drogami i terenami dopuszczonymi do ruchu. Opracowanie tras dedykowanych samochodom terenowym, a w miejscach szczególnie wrażliwych i cennych przyrodniczo tras pieszych. Przygotowanie specjalnych, zabezpieczonych tras różnej skali trudności (torów do jazdy samochodami terenowymi i quadami) na terenach nieużytków czy porzuconych wyrobisk lub poza miejscami cennymi przyrodniczo
7.	Loty na paralotni	Wydeptywanie roślinności. Inicjacja procesów erozji	Krawędzie doliny Wisły. Otoczenie rezerwatu „Skarpa Dobrska”	?	Wyznaczenie i przygotowanie miejsc predysponowanych do startu paralotniarzy poza rezerwatami i obszarami cennymi przyrodniczo
8.	Funkcjonowanie stoków narciarskich	Zmiana właściwości gleb fizycznych i chemicznych. Zmiana stosunków wodnych. Przekształcenia mikrorzeźby w efekcie ratrakowania. Przekształcenia rzeźby (profil stoku). Inicjacja spływu powierzchniowego	Stoki narciarskie w Kazimierzu i Parchatce	I	Wprowadzenie zabezpieczeń antyerozyjnych stoków narciarskich. Minimalizacja użycia chemicznych środków zabezpieczenia śniegu. Retencja wody wykorzystywanej w naśnieżaniu

9.	Wydeptywanie nowych ścieżek przez mieszkańców i turystów	Przyspieszenie procesów erozji gleb. Antropogeniczne przekształcenia rzeźby terenu	Obszary zamieszkałe. Obszary presji turystycznej: głównie okolice Kazimierza Dolnego, Janowca. Sąsiedztwo głównych atrakcji turystycznych m.in. „Korzeniowy Dół”, „Skarpa Dobrska”, Góra Trzech Krzyży, Bochoznica	I	Utrzymanie dotychczas wyznaczonych ścieżek i tras poruszania się. Renowacja, rozwój i stały nadzór nad trasami turystycznymi. Monitoring i zapobieganie tworzeniu „dzikich” ścieżek poprzez ustawianie tablic informacyjnych oraz nasadzenia gatunków krzewów utrudniających penetrację. Edukacja ekologiczna
10.	Zabudowa niepodłączona do infrastruktury kanalizacyjnej połączona z przesiąkaniem ścieków z nieszczelnych szamb lub pozbywaniem się ich bezpośrednio do gruntu lub wód powierzchniowych	Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i głębinowych	Obszary zabudowy nieuzbrojone w sieć kanalizacyjną	I	Rozwój gospodarki wodno-ściekowej oraz modernizacja istniejącej infrastruktury. Podniesienie sprawności istniejących instalacji w oczyszczalniach. Monitoring jakości wód. Kontrola podmiotów gospodarczych i mieszkańców pod względem wywozu ścieków. Edukacja i uświadamianie ekologiczne społeczeństwa, w tym w zakresie potrzeb prowadzenia racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej. Wprowadzenie zaleceń planu gospodarowania wodami. Uporządkowanie gospodarki ściekowej. Rozbudowa kanalizacji i podniesienie sprawności istniejących instalacji w oczyszczalniach. Edukacja w zakresie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej. Likwidacja nielegalnych zrzutów ścieków. Skuteczne egzekwowanie wymogu posiadania dokumentów potwierdzających wywóz nieczystości przez jednostki prowadzące działalność w tym zakresie lub dokumentu wywozu we własnym zakresie do miejsca unieszkodliwiania (oczyszczalnia ścieków)
11.	Niewłaściwe stosowanie środków chemicznych w rolnictwie	Zmiana właściwości gleb fizycznych i chemicznych. Zanieczyszczenie gleb metalami ciężkimi. Zanieczyszczenie wód podziemnych i powierzchniowych	Obszary użytkowane rolniczo	I	Właściwe stosowanie środków chemicznych w rolnictwie. Edukacja rolnicza i ekologiczna

12.	Nieuporządkowana gospodarka ścieków bytowo-gospodarczych i odpadów. Przenikanie do podłoża zanieczyszczeń powstałych z zabiegów agrotechnicznych	Zmiana właściwości fizycznych i chemicznych. Zanieczyszczenie gleb metalami ciężkimi. Oddziaływanie zanieczyszczonych wód powierzchniowych na wody podziemne	Obszary zabudowane	P	Wprowadzenie zaleceń planu gospodarowania wodami. Uporządkowanie gospodarki ściekowej. Rozbudowa kanalizacji i podniesienie sprawności istniejących instalacji w oczyszczalniach. Edukacja w zakresie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej
13.	Spalanie odpadów lub niskiej jakości paliw, w tym zwłaszcza węgla i miału	Zanieczyszczenie powietrza	Obszary zabudowane, ze szczególnym uwzględnieniem terenów nieuzbrojonych w sieć gazową	I	Modernizacja systemu energetycznego. Zapobieganie spalania odpadów w domowych paleniskach. Stosowanie najlepszych dostępnych technologii w zakresie ograniczania zanieczyszczeń przemysłowych. Termomodernizacja budynków. Wymiana źródeł energii cieplnej zasilanych paliwem nieodnawialnym na urządzenia o mniejszym stopniu negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym zastosowanie odnawialnych źródeł energii. Ograniczenie zużycia energii poprzez wdrażanie systemów efektywnych energetycznie. Tworzenie instrumentów finansowo-prawnych motywujących mieszkańców do wykorzystywania OZE. Edukacja ekologiczna dorosłych i młodzieży
14.	Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych, obiektów rekreacyjnych	Zanieczyszczenie gleb i wód gruntowych	Bezpośrednie sąsiedztwo terenów zabudowy. Obszary użytkowane rolniczo. Systemy wąwozowe. Suche doliny	I	Skuteczne egzekwowanie prawa dotyczącego składowania i pozbywania się odpadów. Edukacja ekologiczna
15.	Pozostawianie odpadów przez turystów	Zanieczyszczenie gleb i wód gruntowych. Zanikanie gatunków charakterystycznych dla siedliska oraz zmiany warunków siedliskowych	Bezpośrednie sąsiedztwo terenów atrakcyjnych turystycznie. Główne szlaki i ścieżki turystyczne	I	Ustawianie i regularne opróżnianie pojemników na odpady. Edukacja ekologiczna promująca zasady „Leave No Trace” (nie pozostawiaj śladu)
16.	Intensywny ruch kołowy, presja turystyczna	Zanieczyszczenie hałasem	Główne drogi i ciągi komunikacyjne. Centra miast: Kazimierz Dolny, Janowiec w okresie wzmożonej presji turystycznej. Otoczenie głównych atrakcji turystycznych	I	Stosowanie do budowy dróg nawierzchni o obniżonej hałaśliwości. Wymiana nawierzchni dróg na cichszą. Montaż barier akustycznych. Promowanie komunikacji rowerowej i pieszej oraz komunikacji zbiorowej

17.	Melioracje odwadniające	Zmiana stosunków wodnych - obniżenie poziomu wód podziemnych	Dolina Wisły, Bystrej i Potoku Witoszyńskiego	I	Renaturyzacja, w sposób nietechniczny bądź techniczny, cieków i spowolnienia odpływu. Ograniczanie przekształceń w dolinach rzecznych: regulacji cieków i melioracji. Zwiększenie retencyjności zlewni poprzez zmianę typu pokrycia terenu (renaturyzacja mokradeł na obecnych użytkach zielonych)
18.	Potrzeby gospodarcze i rekreacyjne, w tym zaopatrzenie ludności w wodę do spożycia	Zmiana stosunków wodnych - obniżenie poziomu wód podziemnych	Obszary w sąsiedztwie funkcjonujących ujęć wód podziemnych	P	Przegląd wydanych pozwoleń wodno-prawnych i kontrola użytkowników wód
19.	Budowa wałów i ochrona przeciwpowodziowa w śródlądowych systemach wodnych	Zmniejszanie terenów zalewowych. Boczne podpiętrzone wód powodziowych. Antropogeniczne przekształcenia rzeźby terenu	Dolina Wisły (odcinkowo)	I	Zwiększanie terenów zalewowych rzeki. Renaturyzacja i spowolnienie odpływu ze zlewni
20.	Erozja gleb (agrotechniczna i wodna), erozja wąwozowa	Zagrożenie intensywną erozją wodną/wąwozową stoków użytkowanych rolniczo. Różnicowanie żyzności i fizykochemicznych właściwości gleb. Zmiana miąższości poziomów genetycznych gleby. Uszkodzenie urządzeń technicznych i obiektów w wyniku ubytku lub akumulacji wyerodowanego materiału glebowego lub gruntu. Zamulanie i niszczenie urządzeń melioracyjnych i drogowych oraz budowli hydrotechnicznych	Obszary użytkowane rolniczo. Gleby nalessowe	I	Ograniczanie erozji uprawowej poprzez wprowadzenie alternatywnych do płużnego systemów i zabiegów agrotechnicznych. Stosowanie odpowiedniego płodozmianu ozimego. Edukacja rolnicza i ekologiczna
21.	Zamulanie i wynoszenie materiału mineralnego z systemów wąwozowych i suchych dolin podczas spływów deszczowych i roztopowych	Zamulanie ciągów komunikacyjnych u wylotów systemów wąwozowych	Wyloty wąwozów, głębocznic i suchych dolin erozyjno-denudacyjnych	I	Ograniczanie erozji uprawowej poprzez wprowadzenie alternatywnych do płużnego systemów i zabiegów agrotechnicznych. Stosowanie odpowiedniego płodozmianu ozimego. Edukacja rolnicza i ekologiczna. Wprowadzanie roślinności w celu ustabilizowania form terenu i gleb

22.	Procesy sufozji, ruchy masowe	Niekontrolowane zmiany rzeźby terenu	Obszary lessowe nachylone oraz inne stoki predysponowane budową geologiczną	I	Zabezpieczanie skarp i stoków możliwie jak najmniej nieinwazyjnymi metodami: zadarnianie, zakrzewianie, stosowanie siatek hamujących ruchy masowe. Zmniejszanie spływu powierzchniowego i erozji wąwozowej. Wprowadzanie roślinności w celu ustabilizowania form terenu i gleb. Edukacja rolnicza i ekologiczna
23.	Wezbrania wód w rzekach Parku	Zmiany rzeźby koryta rzecznoego	Obszary zalewowe Wisły i jej dopływów (Bystra i Grodarz)	I	Spowolnienie spływu powierzchniowego i zwiększenie retencji wód opadowych i roztopowych. Właściwa gospodarka rolna - zabiegi agrotechniczne spowalniające spływ powierzchniowy (np. orka poprzekstokowa). Właściwy płodozmian. Zwiększanie powierzchni czynnej. Zmiany sposobu użytkowania terenu. Edukacja rolnicza i ekologiczna
24.	Zaniechanie użytkowania kośnego	Zanikanie płatów siedlisk łąkowych w efekcie rozwoju gatunków ziołoroślowych oraz drzew i krzewów	Dolina Wisły (Parchatka, Janowice), dolina Bystrej	I	Przywrócenie lub utrzymanie użytkowania łąkowego lub łąkowo-pasterskiego. Wdrażanie pakietów: rolnictwo zrównoważone, cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000, cenne siedliska poza obszarami Natura 2000
25.	Zaniechanie wypasu bydła, owiec lub kóz	Zanikanie płatów siedlisk przyrodniczych: muraw 6120 i 6210 oraz jałowczysk 5130 oraz stanowiska rzadkich i chronionych gatunków porostów kalcyfilnych	Strefa krawędziowa doliny Wisły	I	Regularne usuwanie drzew i krzewów ze skarp kserotermicznych. Wprowadzenie wypasu interwencyjnego
26.	Zalesianie tzw. nieużytków	Zanikanie płatów siedlisk przyrodniczych: muraw 6120 i 6210 oraz jałowczysk 5130 oraz stanowiska rzadkich i chronionych gatunków porostów kalcyfilnych	Strefa krawędziowa doliny Wisły	I	Wprowadzenie zapisu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zakazujące zalesień strefy krawędziowej doliny
27.	Wycinanie drzew i zadrzewień na potrzeby udostępnienia terenów inwestycyjnych	Zmniejszanie powierzchni siedliska lasu grądowego (9170)	Kazimierz Dolny, Bochońnica	I	Utrzymanie i egzekwowanie zapisów Ustawy o ochronie przyrody dotyczących wycinki drzew
28.	Usuwanie martwego drewna	Zmniejszenie różnorodności gatunkowej grzybów wielkoowocnikowych, porostów oraz mszaków	Lasy prywatne, w częściach łatwo dostępnych	I	Utrzymanie zapisów w uproszczonych planach urządzania lasów dotyczące pozostawiania martwego drewna

29.	Obecność drzewostanów nieodpowiednich do siedlisk (drzewa iglaste na siedliskach Lśw - grądu subkontynentalnego)	Zmiany w strukturze i składzie gatunkowym siedliska przyrodniczego grądu (9170), zmiana składu gatunkowego mszaków i mykobioty	Zbędownice, Witoszyn, Wierchoniów, Bochoćnica, Parchatka	I	Wprowadzenie zapisów w planach urządzania lasów dotyczące przebudowy drzewostanów
30.	Składowanie odpadów w wężozach	Zanieczyszczenie gleby produktami rozpadu	Bochoćnica, Kazimierz Dolny	I	Skuteczne egzekwowanie prawa dotyczące składowania i pozbywania się odpadów. Edukacja ekologiczna
31.	Użytkowanie dróg przez samochody terenowe, quady i motocykle. Wytuczanie tras zjazdowych po zboczach	Niszczanie runa w lasach i zadrzewieniach, niszczenie skarp kserotermicznych. Zagroźenie erozją zboczny. Redukcja populacji chronionych i zagrożonych wymarciem gatunków porostów	Bochoćnica, Zbędownice, Kazimierz Dolny, Rogów, Parchatka, kamieniołomy w Nasiłowie i Kazimierzu	I	Zabezpieczenie wjazdów do wężozów. Wprowadzenie monitoringu wizyjnego. Edukacja ekologiczna
32.	Poruszanie się ludzi w obrębie muraw kserotermicznych	Mechaniczne niszczenie rzadkich gatunków roślin i porostów, zanikanie muraw kserotermicznych	Otoczenie rezerwatu „Skarpa Dobrska”, Góra Trzech Krzyży, kamieniołomy w Nasiłowie i Kazimierzu Dolnym, źródłiska Jaworzanki	I	Edukacja ekologiczna. Ukierunkowanie ruchu turystycznego
33.	Sukcesja w obrębie muraw kserotermicznych: zarastanie drzewami i krzewami	Zanikanie muraw kserotermicznych i rzadkich gatunków z nimi związanych	Otoczenie rezerwatu „Skarpa Dobrska”, Mięćmierz, Góra Trzech Krzyży, skarpy w Janowcu i Nasiłowie, kamieniołomy w Kazimierzu Dolnym i Nasiłowie	I	Usuwanie krzewów i podrostu drzew, koszenie i/lub wypas
34.	Obecność gatunków inwazyjnych takich jak rzepień włoski, miłka połabska i kolczurka kłapowana na odsypach koryta Wisły i brzegach zarośli nadrzecznych	Spadek różnorodności fitocenozy i wypieranie gatunków rodzimych w obrębie siedlisk przyrodniczych 3270 i 6430	Strefa koryta Wisły	I	Brak skutecznej możliwości przeciwdziałania
35.	Rozprzestrzenianie klonu jesionolistnego	Spadek różnorodności fitocenozy i wypieranie gatunków rodzimych w obrębie siedliska przyrodniczego 91E0	Terasy zalewowe międzywał	I	Usuwanie klonu jesionolistnego z łęgów nadrzecznych

36.	Ekspansja nawłoci późnej na niekoszonych łąkach	Spadek różnorodności fitocenozy i wypieranie gatunków rodzimych w obrębie siedlisk przyrodniczych 6440 i 6510	Parchatka, Janowice, Celejów, Bartłomiejowice	I	Przywrócenie lub utrzymanie użytkowania łąkowego lub łąkowo-pasterskiego. Wdrażanie pakietów: rolnictwo zrównoważone, cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000, cenne siedliska poza obszarami Natura 2000
37.	Rozprzestrzenianie się barszczu Sosnowskiego	Spadek różnorodności fitocenozy i wypieranie gatunków rodzimych	Las Stocki, leśnictwo Wronów, oddz. 162a, Las Stocki - lasy prywatne	I	Ograniczanie rozprzestrzeniania się populacji gatunków obcego geograficznie pochodzenia, w tym roślin inwazyjnych szczególnie zagrażających gatunkom rodzimym
38.	Rozwój drzew i krzewów w nieużytkowanych (niewypasanych) murawach	Zanikanie płatów siedlisk przyrodniczych (murawy 6120, 6210, jałowczyska 5130) oraz rzadkich i chronionych gatunków porostów kalcyfilnych	Strefa krawędziowa doliny Wisły	I	Przywrócenie użytkowania pasterskiego. Wdrażanie pakietów: rolnictwo zrównoważone, cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000, cenne siedliska poza obszarami Natura 2000
39.	Rozwój wysokich bylin i krzewów w nieużytkowanych płatach łąk	Zanikanie płatów siedlisk łąkowych (6440, 6510)	Parchatka, Janowice, Celejów, Bartłomiejowice	I	Przywrócenie lub utrzymanie użytkowania łąkowego lub łąkowo-pasterskiego. Wdrażanie pakietów: rolnictwo zrównoważone, cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000, cenne siedliska poza obszarami Natura 2000
40.	Obsadzanie parkowych drzew pnąciami	Zanikanie chronionych i rzadkich porostów epifitycznych	Park w Janowcu	I	Zaprzestanie dosadzania pnączy w obrębie drzew parkowych
41.	Intensyfikacja rolnictwa	PTAKI: Przyspieszenie sukcesji krzewów i drzew, co wraz z zaniechaniem ekstensywnej gospodarki rolnej prowadzi do utraty cennych siedlisk zasiedlanych przez rzadkie i zagrożone ptaki obszarów rolniczych. Zmniejszanie populacji ptaków krajobrazu rolniczego poprzez antropopresję, modyfikacje siedlisk oraz spadek sukcesu lęgowego lub jego brak. Działalność człowieka zwiększająca erozję wąwozów (głęбочnic)	Grunty orne	I	Zachowanie urozmaiconej struktury krajobrazu obszarów rolnych, wraz z utrzymaniem elementów środowiska istotnych dla występowania ptaków krajobrazu rolniczego

42.		SSAKI: Utrata siedlisk przez niektóre gatunki ssaków, w tym drobnych ssaków związanych z agrocenozami i biotopami przejściowymi. Niszczenie miotów jak i młodych zwierząt poprzez głębokie orki, mechaniczny zbiór roślin, a przede wszystkim zielonek. Podwyższenie śmiertelności młodych wychowujących się w agrocenozach (chemizacja, intensywne nawożenie)	Grunty orne	I	Dążenie do zatrzymania niekorzystnych trendów poprzez promocje wśród lokalnych społeczności walorów przyrodniczych Parku, a przede wszystkim urozmaiconej struktury krajobrazu obszarów rolnych
43.	Zmechanizowane koszenie łąk	SSAKI: Znaczne straty młodych koźląt i zajęcy zacinanych przez urządzenia tnące, przetrząsająco-zgrabiające jak i zbierające lub rolujące zielonkę lub siano	Tereny łąkowe i częściowo polne	I	Edukacja ekologiczna i rolnicza w zakresie możliwych sposobów ochrony zwierząt w trakcie zabiegów agrotechnicznych, w tym stosowania przy koszeniu wypaszaczy zwierzyny, koszenia uprawy od środka w kierunku brzegów, sprawdzania urządzeniami termowizyjnymi stopnia zasiedlenia łąki przez niektóre gatunki zwierząt dzikich, przed jej koszeniem
44.	Brak koszenia lub wypasu	OWADY, PAJĘCZAKI: Zmniejszanie populacji parasolowych gatunków owadów i pajęczaków	Zbiorowiska kserotermiczne na Skarpie Dobrskiej, Skarpie w Mięćmierzu, zbiorowiska nawapienne w Kamieniołomie, zbiorowiska kserotermiczne na zboczach, łąki w dolinach rzek: Wisła, Bystra, Plewka	I	Wzmoczone koszenie naprzemienne lub wypas owiec/kóz celem zmiany struktury szaty roślinne w ciepłych łąkach. Mechaniczne koszenie, karczowanie zbiorowisk ze szczególnym uwzględnieniem eliminacji gatunków sukcesyjnych (np. tarnina w zbiorowiskach kserotermicznych)
		PTAKI: Zmniejszanie populacji ptaków łąkowych, w tym siewkowców i kaczek łąkowych, poprzez degradację siedlisk i spadek sukcesu łąkowego lub jego brak. Obniżający się na skutek działalności człowieka poziom lustra wody ułatwia dostęp ssakom drapieżnym, plądrującym łęgi ptaków naziemnych	Doliny rzek: Wisła, Bystra, Plewka	I	Wspieranie ekstensywnej gospodarki łąkowej i wykaszania (wypasu) otwartych użytków zielonych

		SSAKI: Ograniczone możliwości rozrodu i funkcjonowania ssaków związanych ze środowiskiem wodnym, niektóre gatunki drobnych ssaków, zubożenie fauny bezkręgowej i zakłócenie łańcuchów pokarmowych. Nadmierny rozwój niektórych gatunków ssaków preferujących tereny o niskim stopniu uwilgotnienia	Cały obszar Parku	I	Wspieranie ekstensywnej gospodarki łąkowej i wykaszania (wypasu) otwartych użytków zielonych. Ograniczenie zabiegów melioracyjnych jak również Edukacja ekologiczna w zakresie roli i znaczenia śródpolnych zbiorników i oczek wodnych
45.	Intensyfikacji upraw rolniczych pod kątem ich wydajności	SSAKI: Tego rodzaju działania zmieniają niejednokrotnie nieodwracalnie warunki siedliskowe, a tym samym ograniczają, a nawet uniemożliwiają funkcjonowanie gatunków związanych z tymi biotopami, np. zajęć, czy drobne ssaki	Tereny rolnicze	P	Kontrola i nadzór zwłaszcza w zakresie środków ochrony roślin
46.	Chemizacja rolnictwa	OWADY, PAJĘCZAKI: Zmniejszanie populacji parasolowych gatunków owadów i pajęczaków	Tereny rolnicze, zwłaszcza okolice miejscowości Podgórz, Dobrze, Rogów	I	Ograniczenie intensywnych form gospodarowania rolniczego przynajmniej w okolicy rezerwatów przyrody i użytków ekologicznych
47.	Zalesianie terenów otwartych	HERPETOFAUNA: Ograniczenie powierzchni łągowisk żółwia błotnego, lub finalnie ich całkowity zanik	Lokalnie: tereny rozpoznane jako łągowiska żółwia błotnego	I	Monitoring miejsc łągowych, współpraca z Lasami Państwowymi w zakresie planowania zalesień, usuwanie roślinności wkraczającej na łągowiska. Ewentualny wykup działek i stosowanie zabiegów pielęgnacyjnych na terenach łągowych żółwi błotnych
48.	Gospodarka leśna, w tym wycinka wielkopowierzchniowa metodą zrębów zupełnych, asfaltowanie dróg leśnych i wyznaczenie nowych szlaków turystycznych	SSAKI: Negatywne oddziaływanie na okresowe funkcjonowanie biocenoz, a tym samym i odtworzenie ekosystemów, w ujęciu długofalowym. Ograniczenie możliwości migracji zwierząt	Lasy Skarbu Państwa i lasy innej własności	P	Ograniczenie wycinki w sezonie rozrodczym ssaków jak również próba ograniczenia możliwości rozwoju dalszej infrastruktury leśnej i rekreacyjnej, szczególnie w miejscach cennych przyrodniczo

49.	Usuwanie martwych i usychających drzew	PTAKI: Wycinka drzew i prace leśne wykonywane w okresie reprodukcyjnym doprowadzają do niepokojenia i opuszczania miejsc lęgowych przez ptaki. Dynamiczna w ostatnich latach budowa nowych dróg, ogrodzeń, liczne uprawy leśne i wycinki powodują silną fragmentację, czyli podział siedlisk ptaków leśnych	Lasy i obszary rolnicze	I	Zaniechanie wycinki zadrzewień śródpolnych i wolnostojących drzew (np. grusz) jako drzew gniazdowych i czatowni
50.	Drogi	HERPETOFAUNA: Eliminacja z populacji niekiedy dużych ilości osobników	Lokalnie: trasy migracji - droga między Stawami w miejscowości Kol. Karmanowice, „Radomska” obok stawów w Janowicy	I	Prawidłowe planowanie i wykonawstwo inwestycji związanych z modernizacją i budową dróg, w postaci przepustów dla płazów. Stosowanie płotków zabezpieczających w okresie migracji. Rozmieszczanie tablic informacyjnych oraz okresowe znakowanie przejść płazów z wykorzystaniem właściwych znaków ostrzegawczych
		PTAKI: Wzrastająca presja i zanieczyszczenie hałasem pochodzenia antropogenicznego, które powoduje spadki zagęszczeń ptaków i zaburzenia w komunikacji dźwiękowej pomiędzy osobnikami. Poważnym problemem dla wędrujących w godzinach nocnych ptaków mogą być kolizje z liniami przesyłowymi, masztami, mostami itp.	Sąsiedztwo dróg krajowych i wojewódzkich. Planowana przeprawa mostowa pomiędzy Janowcem a Kazimierzem Dolnym	I/P	W przypadku nowych inwestycji wybór odpowiedniego wariantu i właściwe zaplanowanie budowy i eksploatacji drogi. W przypadku istniejących dróg minimalizacja negatywnych oddziaływań
		SSAKI: Przy wzrastającym natężeniu ruchu drogowego drogi, w tym także te lokalne stanowią bariery nie do przebycia dla wielu gatunków ssaków, zarówno tych drobnych jak i dużych ssaków drapieżnych, czy kopytnych	Cały obszar Parku, zarówno w ekosystemach leśnych jak i agrocenozach czy terenach łąkowych i podmokłych, szczególnie: droga nr 824 relacji Puławy - Bochońnica - Kazimierz Dolny, jak i droga nr 830 Bochońnica - Nałęczów, jak również szereg dróg lokalnych o mniejszym znaczeniu	I	Właściwe oznakowanie odcinków dróg, gdzie ryzyko kolizji jest najwyższe. Konieczna jest analiza i weryfikacja istniejących korytarzy ekologicznych (głównych tras migracji ssaków), wskazanie ewentualnych nowych tras migracji, ze względu na postępującą urbanizację terenu. Rozważenie możliwości budowy przejść dla zwierzyny w miejscach szczególnie podatnych na kolizje. Edukacja ekologiczna w zakresie negatywnego wpływu śmiertelności zwierząt wskutek kolizji na dalsze funkcjonowanie tych populacji, czy nawet pojedynczych osobników

51.	Zabudowa rozproszona	MIĘCZAKI, OWADY, PAJĘCZAKI: fragmentaryzacja i niszczenie naturalnych siedlisk gatunków parasolowych	Cały obszar Parku	I	Ocena działań planistycznych w zakresie zabudowy oraz usytuowania ogrodzeń i ich warunkowanie zgodnie z obowiązującymi przepisami. Właściwe planowanie przestrzenne z uwzględnieniem nisz ekologicznych
		HERPETOFAUNA: Zanik miejsc lęgowych i miejsc występowania, fragmentacja środowiska			
		SSAKI: Zmiana podstawowych elementów krajobrazu. Zakłócenie naturalnych ciągów (wag) zwierzyny, zwłaszcza dzikich ssaków kopytnych			
52.	Odpady, ścieki	HERPETOFAUNA: Zagrożenie dla płazów, zmniejszanie powierzchni siedlisk lęgowych	Lokalnie: tereny w pobliżu zabudowań mieszkalnych i rekreacyjnych	I	Właściwa gospodarka odpadami, propagowanie segregowania odpadów oraz recyklingu. Kontrole odpowiednich służb. Zapewnienie przez gminy infrastruktury oraz odbioru odpadów z miejsc w pobliżu wody udostępnianych mieszkańcom. Edukacja ekologiczna dorosłych i młodzieży
53.	Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych, i terenów rekreacyjnych a obecnie coraz częściej odpadów przemysłowych np. zużytych opon, czy innych akcesoriów samochodowych	MIĘCZAKI, OWADY, PAJĘCZAKI: zanieczyszczenie naturalnych miejsc występowania gatunków substancjami toksycznymi eliminującymi malako-, entomo- i arachnofaunę oraz ograniczanie nisz ekologicznych przez zalegający materiał odpadowy	Cały obszar Parku, głównie kompleksy leśne i tereny nieużytkowane, w tym tereny nadwiślańskie	I	Edukacja ekologiczna dorosłych i młodzieży. Tablice ostrzegawcze monitoring miejsc szczególnie podatnych na wyrzucanie odpadów. Zgłaszanie przypadków nielegalnych wysypisk odpadów organom państwowym (WIOŚ, policja)
		SSAKI: Tego rodzaju działania prowadzą zarówno do zanieczyszczenia środowiska poprzez przedostawania się wielu substancji niekorzystnych, w tym toksycznych dla zwierząt			
54.	Rozbiórka budynków i obiektów wybudowanych przez człowieka, likwidacja starych gospodarstw rolnych	SSAKI: Utrata miejsc schronień i miejsc lęgowych	Tereny wiejskie	I	Edukacja ekologiczna, właściwe zapisy w decyzjach administracyjnych dotyczących rozbiórki obiektów budowlanych

55.	Odbudowa i remonty budynków, (zwłaszcza strychów, piwnic i całych zaniedbanych posesji)	PTAKI, SSAKI: Utrata miejsc schronień i miejsc lęgowych	Cały obszar Parku	I	Ograniczanie remontów, odpowiednie planowanie (terminy zgodnie z rozwojem zwierząt)
56.	Intensywna hodowla ryb	HERPETOFAUNA: Zmniejszona udatność lęgów	Lokalnie: stawy hodowlane np. Janowice	I	Ograniczanie wprowadzania narybku gatunków drapieżnych, lub w przypadku gospodarowania na kilku stawach stosowanie wybiórczości zarybiania
57.	Polowanie	PTAKI: Spadek liczebności gatunków, w tym niektórych wpisanych do aktualnej Czerwonej listy ptaków Polski (np. głowienka, czernica). Złe przepisy dotyczące terminów polowań na kaczki. Ich odstrzał rozpoczyna się pod koniec lata, kiedy Nielotne pisklęta wodzi jeszcze 30% samic podgorzałki, 75% samic czernicy i 30% samic głowienki, a nawet 10% samic krzyżówki. Rozpoczęcie polowań w tym czasie prowadzi do rozbicia stad rodzinnych ptaków wodno-błotnych, a nierzadko do śmierci dorosłych samic wodzących młode.	Obręby łowieckie	I	Czasowe lub stałe zawieszenie polowań na ptaki w obrębie obszarów chronionych w Polsce (lub przynajmniej na niektóre gatunki ptaków do czasu trwałego odwrócenia spadku populacji i poprawy stanu ochrony zagrożonych gatunków kaczek). Zrównoważone pozyskanie łowieckie (ssaki).
58.		SSAKI: Spadek liczebności niektórych gatunków ssaków łownych i innych gatunków zwierząt łownych	Cały obszar Parku		
59.	Kolekcjonowanie okazów fauny (owadów, gadów, płazów)	BEZKRĘGOWCE, HERPETOFAUNA, PTAKI: Ograniczanie liczebności poszczególnych gatunków, z dodatkowym zagrożeniem wypuszczenia w miejscach nie będących pierwotnie siedliskiem ich występowania	Lokalnie	P	Edukacja ekologiczna na temat szkodliwości działań tego rodzaju, a także uświadamiające status prawny poszczególnych gatunków bezkręgowców, gadów, płazów i ptaków występujących na danym terenie
60.	Chwywanie, trucie, kłusownictwo	HERPETOFAUNA: Śmiertelność wpływająca na ograniczenie liczebności populacji	Lokalnie	I	Edukacja ekologiczna. Angażowanie młodzieży w różnego rodzaju konkursy, pogadanki oraz akcje związane z ochroną gatunków występujących na danym obszarze

		SSAKI: Spadek liczebności niektórych gatunków ssaków łownych i innych gatunków zwierząt łownych	Cały obszar Parku		Ograniczanie i zwalczanie kłusownictwa
61.	Niemotorowe sporty wodne, kajakarstwo	PTAKI: Niszczanie lęgów, porzucanie gniazd, płoszenie ptaków w okresie lęgowym na łachach, wyspach, plażach. Niepokojenie ptaków przy gniazdach ze strony nieodpowiedzialnych fotografów przyrody lub obserwatorów ptaków	Koryto rzeki Wisły	I	Prowadzenie spływów poza okresem lęgowym ptaków, wyłączenie niektórych odcinków rzek ze spływów na okres lęgów
62.		SSAKI: Płoszenie zwierząt w obrębie cieków wodnych jak i w najbliższym jego sąsiedztwie na wyspach, plażach, przystaniach	Wisła wybrany odcinek doliny rzeki (strefa przybrzeżna)		Ograniczenie liczby spływów kajakowych i pontonowych do określonych miejsc i terminów
63.	Pojazdy zmotoryzowane, quady i skutery śnieżne	HERPETOFAUNA: Zmniejszanie liczebności populacji płazów i gadów na skutek rozjeżdżania zwierząt. Wprowadzanie niepokoju i płoszenie zwierząt	Lokalnie	I	Rekreacja i rajdy poza okresem lęgowym ptaków i cennymi siedliskami w pobliżu koryta rzeki Wisły i w obrębie wąwozów. Nakazowe i zakazowe ograniczanie możliwości przemieszczania się wymienionymi pojazdami z napędem spalinowym zwłaszcza w kompleksach leśnych. Wyznaczenie miejsc jako terenów rekreacyjnych i określenie terminów tego rodzaju rekreacji. Karanie mandatami za nieprzestrzeganie zakazów
		PTAKI: Płoszenie ptaków w okresie lęgowym i pozalęgowym. Wzrost presji niekontrolowanej turystyki i rekreacji	Cały obszar Parku		
		SSAKI: Płoszenie ssaków w okresie rozrodu i odchowu młodych, wpływające na przebieg procesów populacyjnych w zakresie potencjału rozrodczego i dynamiki liczebności populacji określonych gatunków	Cały obszar Parku ze szczególnym uwzględnieniem kompleksów leśnych i okolic Kazimierza Dolnego		
64.	Inne zanieczyszczenie wód powierzchniowych ze źródeł punktowych	HERPETOFAUNA: Zmiana warunków siedliska mogąca wpłynąć na eliminację występowania niektórych gatunków związanych z siedliskami wodnymi	Lokalnie: rzeka Plewka	P	Poprawa warunków gospodarowania ściekami w obrębie gminy. Kontrole odpowiednich służb na terenie gospodarstw oraz zabudowań wykorzystywanych czasowo jako miejsca wypoczynku

65.	Odpadki i odpady stałe	OWADY I PAJĘCZAKI: Zmniejszanie populacji parasolowych gatunków owadów i pajęczaków poprzez ograniczanie powierzchni biologicznie czynnej i utratę nisz ekologicznych	Cały obszar Parku	I	Edukacja ekologiczna i likwidacja istniejących wysypisk. Zawiadamianie właściwych służb (WIOŚ, policja) o nielegalnych wysypiskach odpadów
		PTAKI: Wykorzystywanie niektórych odpadów przez ptaki do budowy platform gniazdowych oraz zatrucia toksynami			
66.	Obce gatunki inwazyjne	HERPETOFAUNA: Nasilona śmiertelność płazów. Zabijanie dorosłych żółwi błotnych oraz niszczenie ich gniazd	Cały, niezabudowany obszar Parku, głównie siedliska podmokłe wzdłuż cieków	I	Prowadzenie intensywnej redukcji pogłowia gatunków inwazyjnych poprzez odstrzał redukcyjny. W przypadku stanowisk żółwia błotnego, w ramach ochrony czynnej, prowadzenie zabezpieczania łągów
		SSAKI: Konflikt z gatunkami rodzimymi	Teren zasiedleń i późniejszego występowania	I	Ograniczenie napływu osobników obcych i inwazyjnych poprzez podejmowanie odpowiednich działań zarządczych. Analiza możliwości zasiedlenia gatunków łownych w zależności od środowiska danego ekosystemu i ewentualne przeprowadzenie symulacji w zakresie dalszego wpływu na inne populacje, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków rodzimych
67.	Problematyczne gatunki rodzime	HERPETOFAUNA: Nasilona śmiertelność płazów. Zabijanie dorosłych żółwi błotnych oraz niszczenie ich gniazd	Lokalnie	I	Utrzymywanie (w ramach gospodarki łowieckiej na danym terenie) właściwego pogłowia drapieżników rodzimych. W przypadku stanowisk żółwia błotnego, w ramach ochrony czynnej, prowadzenie zabezpieczania łągów
68.	Wypalanie roślinności	Niszczenie całych biocenoz, zachwianie procesów populacyjnych i ekologicznych w obrębie ekosystemów, niszczenie gatunków bezkręgowców i kręgowców	Łąki, zbiorowiska kserotermiczne, agrocenozy	I	Edukacja ekologiczna w zakresie szkodliwości wypalania. Egzekwowanie przepisów i sankcji, w tym sankcji karnych za tego rodzaju działania
69.	Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie	HERPETOFAUNA: Stopniowe zmniejszanie ilości miejsc bytowania i rozrodu i tak już nielicznych w naszym kraju gatunków	Lokalnie	I	Wprowadzanie zakazu zasypywania obniżeń terenu i osuszania terenów podmokłych

70.	Regulowanie (prostowanie koryt rzecznych) i zmiana przebiegu koryt rzecznych	PTAKI: Zanik i degradacja siedlisk wykorzystywanych w okresie lęgowym i pozalęgowym przez ptaki rzeczne (rybitwy, mewy, sieweczki, ostrygojady itp.) związane z naturalnym nurtem rzeczny. Różnorodne typy wysp (łachy piaszczyste, wyższe wyspy, odsypy, ławice itp.) powstające w korycie rzeki ze względu na izolację i zmniejszoną presją drapieżniczą są niezmiernie istotnym miejscem rozrodu rzadkich i zagrożonych ptaków w dolinie Wisły	Koryto Wisły	I	Zaniechanie regulacji i utrzymywania umocnień hydrotechnicznych w naturalnych fragmentach doliny Wisły. Ochrona starorzeczy, oczek wodnych i rozlewisk. Zachowanie zakrzaczeń i zadrzewień lęgowych, w tym przede wszystkim najstarszych wiekowo ich fragmentów
71.	Modyfikowanie akwenów wód stojących	PTAKI: Zmniejszanie populacji ptaków wodnych, w tym kaczek i chruścieli, poprzez degradację siedlisk i spadek sukcesu lęgowego lub jego brak. Obniżający się na skutek działalności człowieka poziom lustra wody w stawach ułatwia dostęp ssakom drapieżnym, plądrującym łęgi ptaków wodno-błotnych	Stawy w Janowicach, Celejowie, Witoszynie	I	Wspieranie ekstensywnej gospodarki rybackiej na stawach rybnych
72.	Zmniejszenie migracji/bariery dla migracji	HERPETOFAUNA: Ograniczenie sukcesu lęgowego ze względu na mniejszą ilość osobników biorących udział w rozrodzie	Lokalnie: tereny na szlakach migracji płazów	I	Ograniczanie barier naturalnych i sztucznych w okresie masowych migracji wiosennych oraz migracji jesiennych do miejsc zimowania. Zabezpieczanie skrzyżowań tras migracji ze szlakami wędrówek płazów

73.	Wyschnięcie	HERPETOFAUNA: Ograniczanie liczebności występujących gatunków w wyniku braku siedlisk i zmniejszenia sukcesu lęgowego	Lokalnie	I	Propagowanie zabiegów służących ograniczeniu odwadniania poprzez zatrzymywanie w rzekach i systemach melioracyjnych wody pojawiającej się w okresach mokrych, magazynowanie wody w zbiornikach retencyjnych, przechwytywanie wody opadowej, powtórne wykorzystanie wody zużytej. Propagowanie małej retencji poprzez budowę niewielkich zbiorników wodnych lub poprzez nasadzenia roślinne w pasach przecinających linie spływu powierzchniowego
74.	Konkurencja	HERPETOFAUNA: Wypieranie rodzimego gatunku żółwia błotnego przez gatunki obce – żółwia czerwonolicego lub żółtolicego	Lokalnie: stwierdzone stanowiska żółwia czerwonolicego i żółtolicego	I	Odłowy gatunków obcych. Edukacja ekologiczna dorosłych i młodzieży na temat szkodliwego wpływu na środowisko przyrodnicze gatunków obcych. Tablice informujące o wyglądzie gatunków obcych oraz procedurze postępowania w przypadku ich stwierdzenia
75.	Drapieżnictwo	PTAKI: Presja drapieżnicza obcych gatunków inwazyjnych – wizona amerykańskiego, jenota i szopa pracza oraz wychodzących i bezdomnych kotów i psów SSAKI: Presja drapieżników skutkująca radykalnym zmniejszeniem liczebności populacji np. interakcją lis – zając, będącą skutkiem zwiększonej liczebności lisów, spowodowanej corocznymi akcjami doustnej immunizacji przeciw wściekliznie. Presja bezdomnych psów i kotów na ssaki (koty nietoperze)	Cały obszar Parku	I	Edukacja ekologiczna, sterylizacja i redukcja liczebności populacji drapieżników Intensywna redukcja drapieżników, zwłaszcza gatunków obcych inwazyjnych, jak również synantropijnych. Możliwe do zastosowania zabiegi sterylizacji chemicznej. Edukacja ekologiczna, w zakresie szkodliwości tych gatunków w biocenozach. Sankcje karne za porzucanie zwierząt. Edukacja ekologiczna. Przestrzeganie przepisów o zapobieganiu bezdomności zwierząt
76.	Antagonizm ze zwierzętami domowymi	HERPETOFAUNA: Zmniejszanie liczebności poszczególnych populacji w wyniku śmiertelności spowodowanej presją psów i kotów	Cały obszar Parku	8	Edukacja ekologiczna ukierunkowana na przedstawienie szkodliwego wpływu na zwierzęta wolnożyjące wałęsających się i bezpańskich psów i kotów. Prowadzenie akcji sterylizacji zwierząt w obrębie gmin

77.	Powstawanie nowej i funkcjonowanie istniejącej zabudowy gospodarczej i mieszkaniowej w strefach przykrawędziowych wąwozów	Zniekształcanie rzeźby terenu przez niwelację terenu pod budowę domów i dojazdów na stokach i w strefach przykrawędziowych oraz podcinanie skarp pod budowę domów u ich podnóży. Powstawanie odpadów przenoszonych wiatrem i wodami opadowymi do wąwozów; intensyfikacja erozji powodowana m.in. lokalnym spływem wód opadowych z dachów i nawierzchni utwardzonych i dewastacją powierzchni terenu w wyniku budowy oraz codziennego użytkowania obejść lub działalności gospodarczej. Presja na techniczne stabilizowanie granic wąwozów z zakłóceniem naturalnego funkcjonowania stref przykrawędziowych	Obszary przyległe do sieci wąwozów. Jednostki krajobrazów lokalnych ⁴ : 343.12-01 343.12-06 343.12-13 343.12-20 343.12-21 343.12-25 343.12-28 343.12-29	I	Wyznaczenie strefy wolnej od nowej zabudowy i ogrodzeń, dostępnej publicznie, z nasadzeniami fitomelioracyjnymi w pasie o stałej szerokości (np. 20m) wokół krawędzi wszystkich wąwozów, z dopuszczeniem wzdłuż granicy tej strefy, zabudowy i zagospodarowania minimalizujących spływ wody opadowej powodującej erozję wąwozów, umożliwiającej migrację małych zwierząt oraz wspomagających działanie biosfery
78.	Wprowadzanie roślinności ozdobnej i sztucznych form terenowych (w tym parków rozrywki i terenów wypoczynkowych) w miejsce naturalnego ukształtowania terenu i roślinności naturalnej na stokach	Inicjacja erozji, zagrożenie bioróżnorodności, utrata walorów krajobrazowych	Jednostki krajobrazów lokalnych: 343.12-01 wyciąg narciarski Parchatka 343.12-20 wyciąg narciarski Rąblów 343.12-25 wyciąg narciarski Kazimierz Dolny tereny inwestycyjne w SUIKZP: 343.12-21 park rozrywki Witoszyn 343.12-24 park rozrywki Witoszyn	I	Uszczegółowienie regulacji planistycznych w zakresie gatunków roślin użytych do zagospodarowania terenów, egzekwowanie przez władze gmin i nadzór budowlany zakazów dotyczących przekształcania rzeźby terenu. Edukacja ekologiczna dorosłych i młodzieży
79.	Nadmierne natężenie ruchu turystycznego, w szczególności	Dewastacja pedosfery i litosfery, zaśmiecanie, emisja hałasu z lokali	Wąwozy w okolicy Kazimierza D., Bochofnicy, Rogowa, dolina	I	Edukacja ekologiczna. Monitoring zachowań turystów w najpopularniejszych i najcenniejszych lokalizacjach i

⁴ Krajobrazy lokalne wskazane zostały na mapie uwarunkowań ochrony stanowiącej załącznik nr 2 do uchwały Sejmiku Województwa Lubelskiego w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Kazimierskiego Parku Krajobrazowego

	– intensywny ruch pieszy i wandalizm w wybranych wąwozach, wycieczki quadami w wąwozach, wyrobiskach, na łachach wiślanych	gastronomicznych oraz przez indywidualnych turystów	Wisły. Jednostki krajobrazów lokalnych: 343.11-01 343.11-E01a 343.11-12 343.12-E01b 343.12-25 343.12-29 343.13-14		podejmowanie stosownych działań ograniczających antropopresję – egzekwowanie zakazów wjazdu pojazdów terenowych, dostarczanie informacji o zasadach zachowania się w wąwozach, gospodarka odpadami w najbardziej uczęszczanych wąwozach
80.	Rozwój infrastruktury komunikacyjnej w wąwozach przez: poszerzanie dróg istniejących, utwardzanie dróg gruntowych, regulację i utwardzanie gęłobocznic włącznie z obudową ścian bocznych	Poszerzanie barier dla migracji zwierząt, zwiększanie intensywności ruchu kołowego w wąwozach i gęłobocznicach, skutkujące zwiększeniem erozji oraz wzrostem emisji hałasu i zanieczyszczeń, zwiększanie powierzchni nieprzepuszczalnych i nagrzewających się, niszczenie naturalnego kształtowania i zwiększanie spływu wód opadowych z wąwozów, presja na wycinanie drzewostanu w związku z utrzymywaniem standardów technicznych dróg	Obszar wąwozów. Jednostki krajobrazów lokalnych: 343.12-01 343.12-06 343.12-13 343.12-20 343.12-21 343.12-25 343.12-28 343.12-29	I	Wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień przydrożnych. Ułatwienia dla ruchu pieszego i rowerowego. Opracowanie i wdrożenie jednolitych metod biologiczno-mechanicznej stabilizacji skarp i wąwozów na całym obszarze Parku. Wyznaczenie gęłobocznic niezbędnych dla systemu komunikacji w gminie oraz wyłączenie pozostałych wąwozów z możliwości ruchu kołowego i przeniesienie dojazdów do posesji na wierzchowiny. Wprowadzenie progów spowalniających spływ wód opadowych i ruch pojazdów w gęłobocznicach. Edukacja ekologiczna
81.	Niewłaściwa gospodarka odpadami komunalnymi, brak świadomości ekologicznej wśród mieszkańców	Powstawanie dzikich wysypisk w wąwozach	Obszar wąwozów. Jednostki krajobrazów lokalnych: 343.12-01 343.12-06 343.12-13 343.12-20 343.12-21 343.12-25 343.12-28 343.12-29	I	Edukacja ekologiczna. Kontynuowanie wdrażania zasad gospodarki odpadami
82.	Funkcjonowanie i powstawanie składowisk złomu, gruzu, sprzętu budowlanego na terenach cennych przyrodniczo i krajobrazowo (np. w suchych dolinach i rozcięciach)	Zakłócenie estetyczne krajobrazu, powstawanie nawierzchni nieprzepuszczalnych i nagrzewających się w miejscach naturalnego spływu wód i powietrza, możliwość przesiąkania szkodliwych substancji do	Istniejące składowiska w Lesie Stockim i Podgórzu, jednostki krajobrazów lokalnych: 343.12-06 343.13-10 Potencjalnie cały obszar sieci	I/P	Monitoring miejsc wyrzucania odpadów. Kontrola i skuteczne egzekwowanie przepisów w zakresie gospodarki odpadami

	erozyjnych)	gleby, emisji pyłów	wąwozów		
83.	Niekontrolowany ruch turystyczny na rzekach, szczególnie zmotoryzowany na Wiśle	Emisja hałasu, niekontrolowane wycieczki na wyspy i łąki wiślane	Jednostka krajobrazów lokalnych: 343.11-01	I	Edukacja ekologiczna
84.	Potencjalne działania przeciwpowodziowe oraz potencjalna rozbudowa przystani i portów	Pogłębianie koryta rzeki, wycinanie roślinności w międzywalu, regulacja rzeki, zanik izolacji wysp wiślanych z powodu ostróg poprzecznych	Międzywale rz. Wisły, jednostka krajobrazów lokalnych: 343.11-01	P	Uwzględnienie naturalnych metod przeciwdziałania powodzi w zlewni Wisły
85.	Powstawanie na terenach niezabudowanych zabudowy rozproszonej zgodnej z ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w drodze dopuszczenia takiej zabudowy w planach lub zmianach do planów lub wybiórczego zainwestowania rozległych terenów przeznaczonych pod zabudowę	Wizualne zakłócenie krajobrazu, naruszenie historycznych rozłogów pól, tworzenie rozproszonych i trudnych do kontrolowania źródeł emisji energii i zanieczyszczeń atmosfery (ogrzewanie, kanalizacja, transport samochodowy), narastanie presji na rozwój sieci drogowej	Cały obszar Parku	I	Uzupełnienie regulacji planistycznych o wymogi proekologiczne w zakresie budownictwa energooszczędnego i niskoemisyjnego, zwiększania powierzchni biologicznie czynnych. Wsparcie finansowe, organizacyjne i edukacyjne gmin dla realizacji budynków wspierających funkcjonowanie danej jednostki przyrodniczo-krajobrazowej, w tym wykorzystujących odnawialne źródła energii (OZE)
86.	Potencjalny nadmierny rozwój struktur osadniczych, w formie przewidzianych w planach ciągłych pasm zabudowy i ogrodzeń	Zaburzenie historycznych układów miejscowości, powstawanie barier dla migracji zwierząt i przepływów powietrza, zakłócenie powiązań widokowych	Jednostki krajobrazów lokalnych: 318.86-02 318.86-10 318.86-20 343.12-01 343.12-04 343.12-06 343.12-07 343.12-15 343.12-21 343.12-22 343.12-25 343.12-26	P	Wyznaczenie w studiach i planach dokładnych lokalizacji chronionych powiązań widokowych wyłączonych spod zabudowy. Uzupełnienie regulacji planistycznych o wymogi proekologiczne w zakresie: ograniczenia zasięgu i form ogrodzeń w dostosowaniu do migracji małych zwierząt, budownictwa energooszczędnego i niskoemisyjnego, zwiększania powierzchni biologicznie czynnych. Wsparcie finansowe, organizacyjne i edukacyjne gmin dla realizacji budynków wspierających funkcjonowanie danej jednostki przyrodniczo-krajobrazowej, w tym wykorzystujących OZE
87.	Powstawanie obiektów hotelowych i wypoczynkowych o znacznych	Potencjalne wizualne zakłócenie krajobrazu przez budynki przeskalowane, niedostosowane do	Obszar całego Parku, ze szczególnym uwzględnieniem jednostek krajobrazów	P	Uzupełnienie regulacji planistycznych dotyczących dużych obiektów usługowych o wymogi: bezwzględnego wpisania architektury w krajobraz

	kubaturach i liczbie użytkowników na terenach niezabudowanych i/lub o dużych walorach krajobrazowych. Dalsze użytkowanie przestarzałych pieców i kotłowni na paliwa stałe	lokalnej tradycji, krajobrazu i walorów chronionych, obciążenie środowiska przez emisje i wzmożony ruch samochodowy	lokalnych: 343.12-10 343.12-21 343.12-24 343.11-E01a		naturalny lub dostosowania bryły budynku do skali architektury historycznej, wymogi proekologiczne w zakresie: budownictwa energooszczędnego i niskoemisyjnego,, w tym wykorzystania OZE, zwiększania powierzchni biologicznie czynnych oraz małej retencji, gatunków roślin zgodnych z siedliskiem lub wytycznymi Programu ochrony powietrza
88.	Dalsze użytkowanie przestarzałych pieców i kotłowni na paliwa stałe	Zanieczyszczenie powietrza	Cały obszar Parku, szczególnie duże zwarte miejscowości w dolinach: Kazimierz Dolny, Bochoznica	I	Wdrożenie zaleceń programu ochrony powietrza dla strefy lubelskiej z 2020 r. oraz uchwały w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa lubelskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (tzw. uchwała antysmogowa) (Dz. Urz. Woj. Lub. 2021.917)
89.	Dalsze użytkowanie nieszczelnych szamb	Zanieczyszczenia gleby i wód	Cały obszar Parku	I	Uszczegółowienie regulacji dokumentów planistycznych ograniczające możliwości budowy szamb w nowych budynkach. Monitoring czystości gleb w sąsiedztwie szamb
90.	Potencjalna budowa i użytkowanie przydomowych oczyszczalni ścieków o niewystarczającej efektywności oczyszczania	Zanieczyszczenia gleby i wód podziemnych	Cały obszar Parku	P	Uszczegółowienie regulacji planistycznych dotyczące rodzaju i standardu urządzeń. Monitoring czystości gleb w sąsiedztwie oczyszczalni
91.	Zmniejszanie powierzchni przepuszczalnych i biologicznie czynnych na terenach zabudowanych i przeznaczonych pod zabudowę a także na terenach upraw pod folią	Zmniejszanie retencyjności zlewni i w strefach wierzchowin i zboczy - intensyfikacja erozji przez zwiększanie odpływu powierzchniowego wód opadowych, lokalne podnoszenie temperatury powietrza od powierzchni utwardzonych i dachów.	Cały obszar Parku	I	Uzupełnienie regulacji planistycznych o wymogi proekologiczne w zakresie zielonej i niebieskiej infrastruktury na działkach prywatnych. Edukacja ekologiczna dorosłych i młodzieży

2. Identyfikacja oraz określenie możliwych do zastosowania sposobów eliminacji lub ograniczenia istniejących i potencjalnych zagrożeń zewnętrznych oraz ich skutków dla zasobów i walorów Parku:

Lp.	Źródła zagrożenia	Skutki dla Parku	Lokalizacja zagrożenia	Istniejące/ potencjalne/ trudne do oszacowania [I/P/?]	Możliwe sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń i ich skutków
-----	-------------------	------------------	------------------------	--	--

1	2	3	4	5	6
1.	Zabudowa niepodłączona do infrastruktury kanalizacyjnej połączona z przesiąkaniem ścieków z nieszczelnymi szambami lub pozbywaniem się ich bezpośrednio do gruntu lub wód powierzchniowych	Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i głębinowych w obrębie Parku	Obszary zabudowy nieuzbrojone w sieć kanalizacyjną w bezpośrednim sąsiedztwie Parku i w obrębie zlewni wód zasilających Park	P	Rozwój gospodarki wodno-ściekowej oraz modernizacja istniejącej infrastruktury. Podniesienie sprawności istniejących instalacji w oczyszczalniach. Monitoring jakości wód. Kontrola podmiotów gospodarczych i mieszkańców pod względem wywozu ścieków. Edukacja i uświadamianie ekologiczne społeczeństwa, w tym w zakresie potrzeb prowadzenia racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej
2.	Niewłaściwe stosowanie środków chemicznych w rolnictwie	Zanieczyszczenie wód podziemnych i powierzchniowych w obrębie Parku	Obszary użytkowane rolniczo w bezpośrednim sąsiedztwie Parku i w obrębie zlewni wód zasilających Park	I	Właściwe stosowanie środków chemicznych w rolnictwie. Edukacja rolnicza i ekologiczna
3.	Spalanie odpadów lub niskiej jakości paliw, w tym zwłaszcza węgla i miału w sektorze komunalno-bytowym. Emisja punktowa (zakłady w Puławach i Kozienicach)	Zanieczyszczenie powietrza, w tym tlenkami azotu i pyłem zawieszonym (PM10 i PM2,5) oraz benzo(a)pirenem w obrębie Parku	Otoczenie Parku	I	Modernizacja systemu energetycznego. Zapobieganie spalaniu odpadów w domowych paleniskach. Stosowanie najlepszych dostępnych technologii w zakresie ograniczania zanieczyszczeń przemysłowych. Termomodernizacja budynków. Wymiana źródeł energii cieplnej zasilanych paliwem nieodnawialnym na urządzenia o mniejszym stopniu negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym zastosowanie odnawialnych źródeł energii. Ograniczenie zużycia energii poprzez wdrażanie systemów efektywnych energetycznie, tworzenie instrumentów finansowo-prawnych motywujących mieszkańców do wykorzystywania OZE. Edukacja ekologiczna dorosłych i młodzieży. Brak możliwości przeciwdziałania na poziomie lokalnym w ramach zmniejszenia punktowej emisji zanieczyszczeń
4.	Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych, obiektów rekreacyjnych	Zanieczyszczenie gleb i wód gruntowych w obrębie Parku	Bezpośrednie sąsiedztwo Parku	I	Skuteczne egzekwowanie prawa dotyczącego składowania i pozbywania się odpadów. Edukacja ekologiczna
5.	Transport zanieczyszczeń stałych (butelki, opakowania, elementy budowlane i in.) przez Wisłę	Zanieczyszczenie produktami rozpadu wody i gleby w obrębie Parku	Międzywale doliny Wisły	I	Usuwanie zanieczyszczeń. Edukacja ekologiczna

6.	Nadmierny pobór wód podziemnych	Pogłębianie się deficytu wód powierzchniowych i gruntowych w obrębie Parku. Zjawisko suszy glebowej i hydrologicznej pogarszające bilans wodny Parku	Bezpośrednie sąsiedztwo Parku	I	Działanie na rzecz ograniczenia eksploatacji wód podziemnych (szczególnie obszary zurbanizowane – Puławy). Wykorzystywanie warunków środowiskowych dla potrzeb zwiększenia retencji wodnej (zwiększenie powierzchni leśnych, zadrzewień i zakrzaceń, ochrona mokradeł, renaturyzacja dolin rzecznych). Edukacja ekologiczna dorosłych i młodzieży ukierunkowana na propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody
7.	Wezbrania wód w dolinach rzecznych	Zmiany rzeźby den dolin rzecznych w obrębie Parku. Wpływ na gleby terasy zalewowej Wisły w granicach Parku	Obszary zalewowe Wisły i jej dopływów (cofka w dolinie Bystrej, Plewki, Chodelki, Godarza)	I	Spowolnienie spływu powierzchniowego w zlewni Wisły i zwiększenie retencji wód opadowych i roztopowych. Właściwa gospodarka rolna - zabiegi agrotechniczne spowalniające spływ powierzchniowy (np. orka poprzekstokowa). Właściwy płodozmian. Zwiększanie powierzchni czynnej. Zmiany sposobu użytkowania terenu. Edukacja rolnicza i ekologiczna
8.	Wzrost średniej rocznej temperatury powietrza	Zmiany warunków klimatycznych w obrębie Parku	Oddziaływanie globalne	P	Działania w skali globalnej mające na celu zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych
9.	Długie okresy suszy	Zjawisko suszy glebowej i hydrologicznej. Wzrost intensywności erozji wietrznej w obrębie Parku. Pogorszenie jakości siedlisk występowania grzybów, roślin i zwierząt	Oddziaływanie globalne	P	Zwiększenie retencji wód opadowych i roztopowych. Edukacja ekologiczna dorosłych i młodzieży ukierunkowana na propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody
10.	Wzrost częstotliwości opadów nawalnych i burz	Zwiększenie częstości występowania fal wezbraniowych na Wiśle. Intensyfikacja procesów erozji wodnej w obrębie Parku	Oddziaływanie globalne	P	Wykorzystywanie warunków środowiskowych dla potrzeb zwiększenia retencji wodnej (poprawa struktury gleb, zwiększenie lesistości, zadrzewień i zakrzaceń, ochrona mokradeł, renaturyzacja rzek i ich dolin)
11.	Zmiany klimatyczne powodujące zmniejszenie sumy opadów	Zmniejszanie się ilości wody wypływającej ze źródeł w obrębie Parku lub ich całkowite wyschnięcie.	Oddziaływanie globalne	P	Ograniczenie poboru wody poprzez ograniczenie zabudowy w okolicy źródła

12.	Ścieki przemysłowe i komunalne pochodzące z terenów południowej Polski (Wisła), a na pozostałych ciekach zakłady zlokalizowane w większych miejscowościach, intensywna gospodarka rolna i stawowa w zlewni, w tym nierozważne używanie nawozów, nieskanalizowane gospodarstwa wiejskie oraz zabudowa mieszkaniowa	Zanieczyszczenie wód w Wiśle i Bystrej	Doliny Wisły i Bystrej	I	Realizacja ponadlokalnych programów ochrony środowiska
13.	Obniżona retencyjność w zlewni górnej Wisły	Zagrożenie powodziowe skutkujące presją na rozwój technicznych działań przeciwpowodziowych w granicach Parku	Dolina Wisły	I	Realizacja ponadlokalnych programów ochrony środowiska
14.	Planowana lokalizacja elektrowni wiatrowych	Zakłócenie panoram widokowych z obszaru Parku na zewnątrz	Gminy Karczmiska i Końskowola	P	Ustanowienie strefy wolnej od lokalizacji elektrowni wiatrowych w zasięgu panoram widokowych z obszaru Parku
15.	Emisja zanieczyszczeń powietrza od zakładów przemysłowych (Azoty w Puławach) oraz z sektora komunalno-bytowego na obszarze Mazowsza i Lubelszczyzny	Zanieczyszczenie powietrza pyłami zawieszonymi i benzo(a)pirenem na terenie Parku	Cały obszar Parku	I	Realizacja ponadlokalnych programów ochrony środowiska

Rozdział 3

Obszary realizacji działań ochronnych

§ 4.

1. W obrębie Parku i jego otuliny wyznacza się następujące obszary realizacji działań ochronnych, zwane dalej strefami ustaleń Planu ochrony (B), do których odnoszą się zapisy określone w § 5 - § 18:

- 1) BK Kontynuacja istniejącego sposobu użytkowania terenu Parku lub ochrony jego zasobów:
 - a) BK_I Zachowanie tradycyjnego krajobrazu rolniczego i innych terenów otwartych:
 - i) BK_I_1 Utrzymanie ekstensywnego użytkowania rolniczego łąk i pastwisk oraz otwartego charakteru innych siedlisk półnaturalnych,
 - ii) BK_I_2 Utrzymanie krajobrazu rolniczego pozostałych terenów, w tym pól i upraw trwałych,
 - b) BK_II Zachowanie krajobrazu leśnego i terenów zarastających (sukcesyjnych):
 - i) BK_II_1 Utrzymanie aktualnego sposobu użytkowania ekosystemów leśnych,
 - ii) BK_II_2 Utrzymanie terenów zarastających lub zalesionych,
 - c) BK_III Zachowanie śródlądowych wód powierzchniowych,
 - d) BK_IV Zachowanie tradycyjnych elementów kultury materialnej:
 - i) BK_IV_1 Utrzymanie zabytkowych i innych cennych obiektów architektury i budownictwa oraz stref i obiektów ochrony archeologicznej,
 - ii) BK_IV_2 Utrzymanie zabytkowych i innych cennych założeń zieleni: założeń parkowych, cmentarnych, alei przydrożnych i innych terenów zieleni urządzonej;
- 2) BM Modyfikacja lub rozwój istniejącego sposobu użytkowania Parku:
 - a) BM_I Modyfikacja sposobów użytkowania lub ochrony naturalnych i półnaturalnych ekosystemów nieleśnych: przywrócenie ekstensywnego użytkowania łąk i pastwisk lub otwartego charakteru innych siedlisk półnaturalnych,
 - b) BM_II Modyfikacja sposobów użytkowania lub ochrony ekosystemów leśnych,
 - c) BM_III Modyfikacja sposobów gospodarowania wodą,
 - d) BM_IV Inne aktywne działania ochronne:
 - i) BM_IV_1 Spowolnienie sukcesji poprzez wycinkę nalotu drzew i krzewów,
 - ii) BM_IV_2 Inne działania ochronne,
 - e) BM_V Modyfikacja lub rozwój zainwestowania (obszary zainwestowane lub wskazane do zainwestowania):
 - i) BM_V_1 Tereny przeznaczone do zainwestowania zgodnie z ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
 - ii) BM_V_2 Tereny kierunkowego rozwoju zainwestowania zgodnie z ustaleniami studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,
 - iii) BM_V_3 Tereny zabudowane pozostałe,
 - f) BM_VI Ograniczenie przekształceń:
 - i) BM_VI_1 Tereny wskazane do przekształcenia i/lub likwidacji nielegalnego lub substandardowego zainwestowania,
 - ii) BM_VI_2 Tereny wyłączone z zalesień,
 - iii) BM_VI_3 Utrzymanie otwartego charakteru wewnątrz krajobrazowych (obszary wyłączone z lokalizacji obiektów zaburzających widok z punktów i ciągów widokowych),

- iv) BM_VI_4 Ograniczenie dostępu, w tym w ramach turystyki i rekreacji, do najcenniejszych obszarów przyrodniczych, proponowanych do objęcia dodatkowymi formami ochrony, z dopuszczeniem infrastruktury edukacji ekologicznej,
 - v) BM_VI_5 Tereny zmiany kierunkowego rozwoju zainwestowania wskazywanego w politykach przestrzennych gmin,
 - g) BM_VII Dostosowanie infrastruktury turystycznej do istniejącej i potencjalnej presji na zasoby Parku - utworzenie ścieżki dydaktycznej;
- 3) BW Obszary wyłączone z ustaleń Planu ochrony ze względu na obowiązywanie przepisów odrębnych (rezerwaty przyrody).
2. W obrębie Parku, jego otuliny i otoczenia wyznacza się następujące obszary i obiekty objęte rekomendacjami Planu ochrony (C):
- 1) C_I Strefy ochrony krajobrazów do uwzględnienia w ramach audytów krajobrazowych;
 - 2) C_II Obiekty lub obszary o najwyższych wartościach przyrodniczo-krajobrazowych, zasługujące na objęcie dodatkową formą ochrony prawnej;
 - 3) C_III Obiekty lub obszary o najwyższych wartościach kulturowych, zasługujące na objęcie dodatkową formą ochrony prawnej;
 - 4) C_IV Obszary zasługujące na włączenie do Parku;
 - 5) C_V Obszary do objęcia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.
2. Lokalizację stref wskazano na mapie, stanowiącej załącznik nr 3 do uchwały Sejmiku Województwa Lubelskiego w sprawie ustanowienia Planu ochrony dla Kazimierskiego Parku Krajobrazowego.
3. W przypadku uwzględniania granic stref w aktach prawnych i decyzjach administracyjnych konieczne jest dostosowanie tych granic do skali opracowania oraz uwzględnienie uwarunkowań wynikających z aktualnego stanu prawnego obszarów, których akty te lub decyzje dotyczą.

Rozdział 4

Zakres prac związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem krajobrazu

§ 5.

Określa się następujący zakres prac w sferze prawnej związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem krajobrazu odnoszący się do obszarów i obiektów objętych rekomendacjami Planu ochrony:

- 1) uwzględnienie w trakcie prac nad audytem krajobrazowym województwa lubelskiego wykonywanym zgodnie z art. 38a Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 741 z późn. zm.) następujących stref ochrony krajobrazów, oznaczonych jako strefa C_I:

Lp.	Kod strefy	Proponowana nazwa	Lokalizacja i powierzchnia	Opis ogólny strefy	Uzasadnienie zgodnie z art. 20. ust. 4 pkt 7 ustawy o ochronie przyrody oraz charakterystyka szczegółowa miejsca
1	2	3	4	5	6
1.	C_I.01	„Krawędzie Doliny Wisły”	Skarpy wzdłuż doliny Wisły Powierzchnia (207,88 ha)	Skarpy ciągnące się wzdłuż doliny Wisły. Skarpa prawobrzeżna od Dobrego do Puław; skarpa lewobrzeżna od Janowca do Nasiłowa	<p><u>Uzasadnienie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ochrona przedpól ekspozycji, - ochrona osi widokowych, - ochrona otwarć widokowych z punktów widokowych, - ochrona śladów dawnej eksploatacji kamieniołomów. <p><u>Charakterystyka:</u></p> <p>Strefa charakteryzuje się rozległymi widokami</p>

					(przedpole ekspozycji) na Wisłę. W kompozycji panoram widokowych zawierają się zabytkowe miasteczka: Kazimierz Dolny oraz Janowiec, a także wieś Mięćmierz. Cechą charakterystyczną tej strefy jest obecność nieczynnych kamieniołomów, które ulegają procesom naturalnej sukcesji drzewostanem samosiewnym
2.	C_I.02	„Dolina Wisły”	Oś Parku biegnąca od Podgórze do Puław Powierzchnia 1988,49 ha	Koryto rzeki oraz przyległe wyspy i okresowo występujące łąki piaszczyste, a także przybrzeżne łąki i zarośla łęgowe z udziałem wiklin nadrzecznych	<u>Uzasadnienie:</u> - ochrona przedpól ekspozycji. <u>Charakterystyka:</u> Rzeka Wisła, która kształtuje krajobraz swoim przełomem na obszarze Parku. Cechą charakterystyczną są jej strome brzegi oraz naturalny jeszcze charakter pomimo wybudowanych obwałowań. Ważnym elementem strefy jest występowanie wysp oraz okresowo łąk piaszczystych, stanowiących ważne elementy kompozycji panoram widokowych rozpościerających się z krawędzi doliny
3.	C_I.03	„Wąwozy Lessowe”	Zachodnia część Płaskowyżu Nałęczowskiego Powierzchnia 5881,67 ha	Skomplikowane, labiryntowe układy wąwozów lessowych porośniętych lasami liściastymi oraz wierzchołkami falistych użytkowanych rolniczo	<u>Uzasadnienie:</u> - ochrona układu i form labiryntowych wewnątrz krajobrazowych, - ochrona przedpola ekspozycji. <u>Charakterystyka:</u> Forma krajobrazowa i geologiczna charakteryzująca się szerokim dnem i stromymi ścianami, z których na skutek procesów erozyjnych uwidaczniają się systemy korzeniowe drzew, stanowiące z jednej strony podpory dla ścian wąwozów, a z drugiej ciekawe formy przestrzenne w ich wnętrzach krajobrazowych. Wąwozy przecinają wierzchołki faliste, których układ jest również labiryntowy. Pokryte są najczęściej mozaiką terenów rolniczych, zabudowy oraz zadrzewień śródpolnych. Ich cechą charakterystyczną są liczne otwarcia widokowe o zróżnicowanym zasięgu widoków oraz występowanie ruin zabytkowych zamków oraz innych zabytkowych budowli stanowiących akcenty w kompozycji krajobrazu
4.	C_I.04	„Dolina Bystrej”	Dolina rzeki Bystrej na odcinku od Wąwolnicy do Celejowa Powierzchnia 285,48 ha	Dolina rzeki o naturalnym biegu z ekstensywnie użytkowanymi łąkami nadrzeczными	<u>Uzasadnienie:</u> - ochrona przedpola ekspozycji. <u>Charakterystyka:</u> W dolinie rzeki Bystrej na tym odcinku występują ekstensywnie użytkowane łąki nadrzeczne oraz w większości nieczynne stawy rybne. Dolina wkomponowana jest w pagórkowaty krajobraz sąsiednich, rozciętych wąwozami wierzchołkami falistych. Cechą charakterystyczną tej strefy jest obecność ruin starej papierni w Celejowie, które są

					wyeksponowane dzięki obecności stawów rybnych w sąsiedztwie rzeki
5.	C_I.05	„Dolina Chodelki”	Dolina górnej Chodelki uchodząca do Wisły na odcinku od Dobrego do Wisły Powierzchnia 55,37 ha	Dolina małej, naturalnej rzeki	<u>Uzasadnienie:</u> - ochrona ciągów widokowych. <u>Charakterystyka:</u> Dolina Chodelki na terenie Parku charakteryzuje się swą naturalnością z licznymi meandrami. Jej cechą charakterystyczną jest obecność licznych meandrów
6.	C_I.06	„Ośmiornica Rogowska”	Okolice Rogowa Powierzchnia 350,22 ha	Rozcięta wąwozami lessowymi wierzchowina falista	<u>Uzasadnienie:</u> - ochrona wnętrza krajobrazowego. <u>Charakterystyka:</u> Strefa obejmuje wierzchowinę falistą rozciętą wąwozami lessowymi z licznymi źródłiskami. Cechą charakterystyczną są wnętrza krajobrazowe wewnątrz wąwozów porośnięte roślinnością cieniolubną siedlisk wilgotnych
7.	C_I.07	„Kazimierz Dolny”	Miasto Kazimierz Dolny Powierzchnia 92,28 ha)	Zabudowa i układ przestrzenny zabytkowego miasta	<u>Uzasadnienie:</u> - ochrona przedpola ekspozycji, - ochrona osi i punktów widokowych, - ochrona obszarów zabudowy wyróżniających się lokalną formą architektoniczną. <u>Charakterystyka:</u> Jest to krajobraz renesansowego miasteczka, w granicach którego znajdują się liczne zabytki architektury oraz zabudowa uzupełniająca, również współczesna. Miasto odsunięte jest od doliny Wisły wysokim wałem przeciwpowodziowym, stanowiącym istotną barierę krajobrazową ograniczającą zasięg widoków. Szczególnie charakterystyczny jest układ przestrzenny miasta z prostokątnym rynkiem, wokół którego znajduje się typowa dla tego obszaru zabudowa murowana (kamienice kazimierskie) oraz drewniana, a także charakterystyczne obiekty małej architektury w postaci drewnianych studni
8.	C_I.08	„Janowiec”	Janowiec nad Wisłą Powierzchnia 51,50 ha	Zabudowa i układ przestrzenny zabytkowego miasteczka	<u>Uzasadnienie:</u> - ochrona przedpola ekspozycji, - ochrona osi i punktów widokowych, - ochrona obszarów zabudowy wyróżniających się lokalną formą architektoniczną. <u>Charakterystyka:</u> Jest to krajobraz renesansowego miasteczka, w granicach którego znajdują się liczne zabytki architektury oraz zabudowa uzupełniająca, również współczesna. Miasteczko położone jest w Dolinie Wisły, ale zamek wznosi się na jej krawędzi. Cechą charakterystyczną jest układ przestrzenny jednostki osadniczej z centralnie położonym placem oraz zabytkowym kościołem,

2) objęcie, w celu pełniejszej i bardziej skutecznej ochrony ekosystemów Parku wraz z charakterystycznymi dla nich zbiorowiskami roślinnymi oraz gatunkami roślin, zwierząt i grzybów, dodatkowymi formami ochrony prawnej następujących obszarów o najwyższych wartościach przyrodniczo-krajobrazowych, oznaczonych jako strefa C_II:

Lp.	Kod strefy	Zalecana forma ochrony i proponowana nazwa	Lokalizacja i orientacyjna powierzchnia [w ha]	Charakterystyka
1	2	3	4	5
1.	C_II.01	Rezerwat przyrody „Mięćmierz Okale”	Zbocze i fragment przyległej wierzchołkowej od wsi Mięćmierz do wąwozu Okale Powierzchnia 15,03 ha	Teren z murawami kserotermicznymi z przewagą murawy z omanem wąskolistnym <i>Inuletum ensifoliae</i> (siedlisko 6210) zarośla jałowca pospolitego w murawach nawapiennych (siedlisko 5130). W murawach i zaroślach występują gatunki prawnie chronione takie jak: aster gawędka <i>Aster amellus</i> , dzwonek syberyjski <i>Campanula sibirica</i> , goryczka krzyżowa <i>Gentiana cruciata</i> , kruszczyk szerokolistny <i>Epipactis helleborine</i> , orlik pospolity <i>Aquilegia vulgaris</i> , podkolan biały <i>Platanthera bifolia</i> , zarazy <i>Orobanch</i> sp., zawilec wielkokwiatowy <i>Anemone sylvestris</i> i in. Rzadkie gatunki porostów występują tam wyłącznie w miejscach odsoniętych. Stwierdzono tu uchyliskę wątlę <i>Enchylum coccophorum</i> (gatunek wymierający - EN), łuskotka popielatego <i>Catapyrenium cinereum</i> (narażony na wymarcie VU) oraz rzadką w województwie lubelskim kędzierzawkę nastroszoną <i>Blenothallia crispa</i>
2.	C_II.02	Stanowisko dokumentacyjne „Doły Podmularskie”	Boczna (zachodnia) odnoga wąwozu Doły Podmularskie w Kazimierzu Dolnym. Powierzchnia 2,23 ha	Odsłonięcie w obrębie ściany rozległego kotła eworsyjnego o głębokości ok. 4 m i szerokości kilkunastu metrów. Jedno z najlepiej rozpoznanych naukowo w Polsce i Europie odsłonięć dokumentujących fazy erozji wąwozowej, będące efektem występowania gwałtownych ulew w warunkach intensywnej rolniczej działalności człowieka. Widoczny profil holocenijskiej gleby powej oraz profil osadów lessowych
3.	C_II.03	Stanowisko dokumentacyjne „Kamieniołom miejski w Kazimierzu Dolnym”	Nieczynny kamieniołom na prawym zboczu doliny Wisły, około 2 km na południowy wschód od centrum Kazimierza Dolnego. Powierzchnia 7,72 ha	Jeden z największych kamieniołomów w dolinie Wisły. Doskonały punkt widokowy na dolinę Wisły i koryto o roztokowym rozwinięciu, zabytkowy Janowiec oraz odsłonięcia geologiczne w rejonie Janowca i Nasiłowa. Liczne skamieniałości amonitów, belemnitów, ślimaków, małż i ramienionogów występujące w skałach mastrychtu. Postuluje się wydzielenie części kamieniołomu jako stanowiska dokumentacyjnego, udostępnienie części wyrobiska do legalnego poszukiwania skamieniałości (geostanowisko) oraz wytyczenie ścieżki geoedukacyjnej. Teren kamieniołomu porośnięty jest przez murawy kserotermiczne w różnym stopniu rozwoju. Występuje tu len złocisty <i>Linum flavum</i> (introdukowany) oraz gatunki zarazy <i>Orobanch</i> sp. Na stanowisku tym stwierdzono występowanie dwóch gatunków porostów ujętych na Czerwonej liście porostów Polski (Cieśliński S. at all 2006) – uchylistki wątlę <i>Enchylum coccophorum</i> (gatunek wymierający - EN) oraz łuskotka popielatego <i>Catapyrenium cinereum</i> (narażony na wymarcie - VU)
4.	C_II.04	Stanowisko dokumentacyjne „Kamieniołom w Dobrem”	Niewielki łom w obrębie tektonicznej krawędzi Równiny Beżyckiej w okolicy miejscowości Dobre. Powierzchnia 0,33 ha	Odsłonięcie margli wieku górnokredowego. Doskonale czytelne uskoki tektoniczne związane ze strefą dyslokacyjną południowej krawędzi Równiny Beżyckiej

5.	C_II.05	Stanowisko dokumentacyjne „Kamieniołom w Nasiłowie”	Kamieniołom zlokalizowany na zachodniej skarpie doliny Wisły w pobliżu miejscowości Nasiłów. Powierzchnia 11,45 ha	Kamieniołom górnokredowych opok oraz paleoceńskich gezy i wapieni (granica er mezo- i kenozoicznej). Wschodnie skalne obfitują w liczne skamieniałości szczątków górnokredowej i dolnopaleoceńskiej fauny morskiej (skamieniałości amonitów, belemnitów, ślimaków, małż i ramienionogów). Postuluje się wydzielenie części kamieniołomu jako stanowiska dokumentacyjnego, udostępnienie części wyrobiska do legalnego poszukiwania skamieniałości (geostanowisko) oraz wytyczenie ścieżki geoedukacyjnej. Kamieniołom porośnięty przez murawy kserotermiczne w różnym stopniu rozwoju, głównie <i>Inuletum ensifoliae</i> z bardzo bogatym stanowiskiem lnu złocistego <i>Linum flavum</i> (introdukowany). Spośród porostów stwierdzono tu występowanie łuskotka popielatego <i>Catapyrenium cinereum</i> (gatunek narażony na wymarcie - VU) oraz kędzierzawki nastroszonej <i>Blenothallia crispa</i> . Ponadto odnotowano tu obecność uchylistki gliniastej <i>Enchylium tenax</i> . Obszar ten obejmuje dawny kamieniołom porośnięty przez murawy kserotermiczne w różnym stopniu rozwoju, głównie <i>Inuletum ensifoliae</i> z bardzo bogatym stanowiskiem lnu złocistego <i>Linum flavum</i> (introdukowany). Spośród porostów stwierdzono tu występowanie łuskotka popielatego <i>Catapyrenium cinereum</i> (gatunek narażony na wymarcie - VU) oraz kędzierzawki nastroszonej <i>Blenothallia crispa</i> . Ponadto odnotowano tu obecność uchylistki gliniastej <i>Enchylium tenax</i> .
6.	C_II.06	Stanowisko dokumentacyjne „Kamienny Dół”	Stanowisko położone ok. 2 km na północny wschód od centrum Kazimierza Dolnego. Powierzchnia 2,97 ha	Odstąpienie skał górnego mastrychtu (tzw. opoki kazimierskie) i skał paleocenu dolnego (tzw. seria siwaka – gezy z przewarstwieniami wapieni). W piaszczystych gezach paleocenu odnaleziono szczątki krokodyla z rodzaju <i>Thoracosaurus</i> Leidy, 1852 (Żarski i in., 1998) – jedyne w Polsce i czwarte w Europie. W odstąpieniu występują liczne skamieniałości, charakterystyczne dla środowiska morskiego górnej kredy i dolnego paleocenu
7.	C_II.07	Stanowisko dokumentacyjne lub pomnik przyrody „Źródło w Wąwolnicy”	Źródło usytuowane pod zboczem Zamkowej Góry w Bochojnicach (155 m n.p.m.). Powierzchnia 0,04 ha	Wyływ descenzyjny (sphywowy) ze szczelin w opokach wieku kredowego, zlokalizowane w wyraźnej niszy źródłkowej. Maksymalna zmierzona wydajność źródła osiągnęła 160 l/s. Źródło to zaliczane do tzw. świętych źródeł
8.	C_II.08	Użytek ekologiczny „Skarpa kserotermiczna w Mięćmierzu”	Południowy stok zbocza nad Mięćmierzem Powierzchnia 1,19 ha	Niewielkie płaty siedlisk przyrodniczych: 6210 murawy kserotermiczne i 6120 Ciepłolubne, śródłądowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>). W murawach i zaroślach występują gatunki prawnie chronione takie jak: aster gawędka <i>Aster amellus</i> , dzwonek syberyjski <i>Campanula sibirica</i> , orlik pospolity <i>Aquilegia vulgaris</i> , zarazy <i>Orobanche</i> sp., zawilec wielkokwiatowy <i>Anemone sylvestris</i> i in.
9	C_II.09	Użytek ekologiczny „Skarpy kserotermiczne w Janowcu”	Zbocza doliny Wisły w Janowcu Powierzchnia 16,66 ha	Płaty siedlisk przyrodniczych: 6120 Ciepłolubne, śródłądowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>), 6210 murawy kserotermiczne i 2330 murawy szczotlichowe. W murawach i zaroślach występują gatunki prawnie chronione takie jak: aster gawędka <i>Aster amellus</i> , dzwonek syberyjski <i>Campanula sibirica</i> , orlik pospolity <i>Aquilegia vulgaris</i> , powojnik prosty <i>Clematis recta</i> , zarazy <i>Orobanche</i> sp., zawilec wielkokwiatowy <i>Anemone sylvestris</i> i in. W przyzamkowym parku stwierdzono natomiast występowanie pojedynczych plech odnoźnicy mączystej <i>Ramalina farinacea</i> - gatunku pod częściową ochroną o kategorii zagrożenia VU, a także weraczka zwodniczego <i>Xanthomendoza fallax</i> (kategoria VU)

10.	C_II.10	Użytek ekologiczny „Skarpy kserotermiczne w Nasiłowie”	Zbocza doliny Wisły w Nasiłowie Powierzchnia 12,06 ha	Krawędź doliny Wisły porośniętą zespołem zarośli kserotermicznych i zbiorowisk ciepłolubnych okrajków. Występuje to stanowisko kędzierzawki nastroszonej <i>Blenothallia crispa</i> – rzadkiego gatunku porostu
11.	C_II.11	Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Ośmiornica Rogowska”	Strefa źródliskowa rzeki Jaworzanka zlokalizowana w obrębie systemu wąwozowego rozwiniętego na uwarunkowanej tektonicznie krawędzi Równiny Bełżyckiej w okolicy miejscowości Rogów (gm. Wilków). Powierzchnia ok. 156,61 ha	Obszar występowania różnych typologicznie form erozyjnych, różnowiekowych faz rozwoju wąwozów lessowych, form suffożyjnych, źródeł szczelinowych, martwicy wapiennej, odsłoneń lessowych i podlessowego podłoża powstałych w strefie dyslokacyjnej południowej krawędzi Równiny Bełżyckiej. Wąwozy lessowe w Rogowie są miejscem występowania rzadkich i chronionych gatunków porostów: plamicy kropkowanej <i>Arthonia punctiformis</i> (gatunek wymierający - EN), literaka właściwego <i>Graphis scripta</i> (bliski zagrożenia - NT), pustułki rurkowej <i>Hypogymnia tubulosa</i> (ochrona częściowa, zagrożenia NT) oraz brodawnicy wodnej <i>Verrucaria aquatilis</i> (gatunek narażony na wymarcie - VU). Ponadto stwierdzono występowanie pępówki nadrzewnej <i>Arrhenia epichysium</i> – gatunku grzyba wielkoowocnikowego narażonego na wymarcie (V) związanego troficznie z martwym drewnem. Wąwozy porośnięte są grądem subkontynentalnym <i>Tilio-Carpinetum</i> ze stanowiskami storczykowatych: buławnika czerwonego <i>Cephalanthera rubra</i> , kruszczyka szerokolistnego <i>Epipactis helleborine</i> , gnieźnika leśnego <i>Neottia nidus-avis</i>
12.	C_II.12	Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Wąwozy we Włostowicach”	System wąwozowy położony między Parchatką a Skowieszynie. Powierzchnia 41,58 ha	Obszar obejmuje zespół wąwozów lessowych porośniętych grądem subkontynentalnym <i>Tilio-Carpinetum</i> . Są to ważne siedliska grzybów wielkoowocnikowych związanych z martwym drewnem tj. <i>Antrodiella romellii</i> (gatunek rzadki - R), czy <i>Xidia glandulosa</i> (R). Spośród porostów wykazano tu występowanie plamicy kropkowanej <i>Arthonia punctiformis</i> (gatunek wymierający - EN), trzonecznicy otrębiastej <i>Chaenotheca furfuracea</i> (narażony na wymarcie - VU), a także literaka właściwego <i>Graphis scripta</i> (bliski zagrożenia - NT)
13.	C_II.13	Pomnik przyrody „Korzeniowy Dół”	Wąwóz położony w południowo-zachodniej części Płaskowyżu Nałęczowskiego, około 3 km na wschód od centrum Kazimierza Dolnego. Powierzchnia 0,31 ha	Forma o długości około 500 m, szerokość od kilku do kilkunastu metrów kilkumetrowej wysokości ścian. Zbocza formy stabilizują korzenie drzew (stąd nazwa). Korzeniowy Dół jest przykładem tzw. głębocznicy – formy powstałej w wyniku intensywnej działalności człowieka i funkcjonowania drogi, co doprowadziło do koncentracji i intensyfikacji erozji wzdłuż ciągu komunikacyjnego. Ze względu na walory estetyczne i łatwość dostępu Korzeniowy Dół jednym z najczęściej odwiedzanych miejsc w Kazimierzu Dolnym, a tym samym poddany wielkiej presji turystycznej. Cechy geomorfologiczne i profil głębocznicy spełniają wszelkie wymogi zawarte w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 4 grudnia 2017 w sprawie kryteriów uznawania tworów przyrody żywej i nieożywionej za pomniki przyrody

3) objęcie, w celu pełniejszej i bardziej skutecznej ochrony krajobrazów kulturowych Parku, dodatkowymi formami ochrony prawnej lub planistycznej następujących obszarów i obiektów o najwyższych wartościach kulturowych, oznaczonych jako strefa C_III:

Lp.	Kod strefy	Zalecana forma ochrony	Lokalizacja i orientacyjna powierzchnia [w ha]	Charakterystyka
1	2	3	4	5
	C_III.01	Park kulturowy	Kazimierz Dolny Powierzchnia 97,68 ha	Zabytkowy układ urbanistyczny oraz zabytkowa zabudowa
	C_III.02	Park kulturowy	Janowiec	Zabytkowy układ urbanistyczny oraz zabytkowa zabudowa

			Powierzchnia 59,89 ha	
--	--	--	-----------------------	--

4) włączenie do Parku następujących obszarów o najwyższych wartościach przyrodniczo-krajobrazowych lub kulturowych, oznaczonych jako strefa C_IV:

L.p.	Kod strefy	Lokalizacja i orientacyjna powierzchnia [w ha]	Charakterystyka
1	2	3	4
1	C_IV	Oczka wodne w okolicy miejscowości Karmanowice, przy drodze nr 830 Powierzchnia 9,92 ha	Stanowisko rozrodu kilku gatunków płazów, w tym żaby moczarowej

§ 6.

1. Określa się następujący zakres prac związanych z ochroną zasobów abiotycznych i gleb odnoszący się do obszaru Parku lub wskazanych stref ustaleń Planu ochrony:

- 1) w celu ochrony naturalnych i seminaturalnych form ukształtowania terenu:
 - a) ograniczenie zabudowy w strefie krawędzi doliny Wisły,
 - b) wprowadzenie nieprzekraczalnej linii zabudowy możliwie daleko od krawędzi wąwozów,
 - c) zachowanie naturalnych form rzeźby dna doliny Wisły,
 - d) ograniczanie utwardzania den oraz ingerowania w profil podłużny i poprzeczny systemów wąwozowych i głębocznic, z wyjątkiem sytuacji uzasadnionych potrzebami społecznymi,
 - e) ograniczenie niekontrolowanego ruchu pojazdów zmotoryzowanych w miejscach szczególnie wrażliwych i cennych przyrodniczo, w szczególności w obrębie systemów wąwozowych,
 - f) kontrola ruchu turystycznego w miejscach szczególnie wrażliwych degradację turystyczną, a cennych z punktu widzenia przyrody nieożywionej,
 - g) wprowadzenie elementów infrastruktury zabezpieczającej przed rozjeżdżaniem terenów niedopuszczonych do ruchu samochodowego,
 - h) stabilizacja zboczy przekształconych lub zdegradowanych z zastosowaniem metod biologiczno-mechanicznych wykorzystujących rodzime gatunki roślin,
 - i) dla strefy BM_IV_2.01 (Korzeniowy Dół) odtworzenie i konserwacja profilu poprzecznego głębocznicy lessowej poprzez okresową mechaniczną regulację ścian i dna wąwozu wraz z utwardzaniem metodami fizykochemicznymi, z jednoczesnym odstąpieniem od wykładania dna betonowymi płytami,
 - j) dla strefy BM_IV_2.01 (Korzeniowy Dół) kontrola i monitoring ruchu turystycznego,
 - k) dla strefy BM_IV_2.02 (Doły Podmularskie) oczyszczenie z roślinności i ze zwietrzliny odstonięcia w kotle eworsyjnym celem wyeksponowania profilu lessowego prezentującego zapis wieloetapowego rozwoju wąwozów na Płaskowyżu Nałęczowskim oraz jego regularna konserwacja;
- 2) w celu zachowania struktur geologicznych i historycznych miejsc eksploatacji surowców skalnych:
 - a) wdrożenie systemu informacyjno-edukacyjnego (tablice) w obrębie geostanowisk wyznaczonych w ramach Centralnego Rejestru Geostanowisk Polski (strefa BM_IV_2.04),
 - b) ograniczenie zaśmiecania w obrębie geostanowisk wyznaczonych w ramach Centralnego Rejestru Geostanowisk Polski, poprzez ustawienie pojemników na śmieci i ich regularne opróżnianie (strefa BM_IV_2.04),
 - c) dla stref BM_IV_1.01 (C_II.02), BM_IV_1.02 (C_II.03), BM_IV_1.03 (C_II.04), BM_IV_1.04 (C_II.05), BM_IV_1.05 (C_II.06), BM_IV_1.06 (C_II.07) zapobieganie sukcesji roślinnej w obrębie proponowanych do

ochrony obiektów przyrody nieożywionej, poprzez okresową wycinkę nalotu drzew i krzewów, z pozostawieniem pojedynczych ich zwartych kęp,

- d) dla stref BM_VII.01 (C_II.02), BM_VII.02 (C_II.03), BM_VII.03 (C_II.04), BM_VII.04 (C_II.05), BM_VII.05 (C_II.06), BM_VII.06 (C_II.07) ograniczenie nieuregulowanej i nielegalnej penetracji poprzez utworzenia ścieżek geoedukacyjnych wyposażonych w system informacyjno-edukacyjny w ramach projektowanego geoparku „Małopolski Przełom Wisły”;
- 3) w celu ograniczenia zanieczyszczenia gleb:
- a) utworzenie skutecznego systemu odwadniania ciągów komunikacyjnych w celu ograniczenia dostawy zanieczyszczeń komunikacyjnych (metale ciężkie, pył drogowy, sole drogowe) do gleb w ich sąsiedztwie,
 - b) tworzenie i właściwe utrzymywanie pasów roślinności niskiej i wysokiej o charakterze stref ochronnych gleb wzdłuż dróg o największym natężeniu ruchu,
 - c) właściwe magazynowanie i stosowanie środków chemicznych w gospodarce rolnej,
 - d) ograniczanie użycia środków chemicznego zabezpieczenia śniegu w obrębie stoków narciarskich,
 - e) ograniczenie ilości wytwarzanych odpadów wraz z rozwojem efektywnego systemu gospodarki odpadami,
 - f) działania informacyjne i edukacyjne na rzecz właściwej gospodarki odpadami komunalnymi i rolnymi;
- 4) w celu przeciwdziałania degradacji fizycznej gleb, w tym w wyniku erozji wietrznej, wodnej i uprawowej:
- a) ograniczenie chaotycznego rozwoju oraz nadmiernej koncentracji zabudowy w celu zmniejszenia uszczelniania gleb,
 - b) tworzenie wolnych przestrzeni między obszarami zabudowy w celu utrzymania procesów glebotwórczych,
 - c) ochrona przed zainwestowaniem dobrych pod względem przydatności rolniczej gleb (klasy bonitacyjne II – IVb),
 - d) stosowanie właściwego kierunku orki w poprzek stoku lub prowadzenie uprawy bezorkowej na stokach,
 - e) wprowadzanie odpowiedniego płodozmianu i poprawnej struktury użytkowania ziemi oraz stosowanie międzyplonu ścierniskowego i mulczowania,
 - f) tworzenie i utrzymywanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych;
- 5) w celu przeciwdziałania nadmiernemu zanieczyszczeniu powietrza atmosferycznego w wyniku niskiej emisji z kotłowni przydomowych oraz innych jej źródeł:
- a) opracowywanie i wdrażanie programów ograniczających „niską emisję”,
 - b) działania na rzecz zmiany urządzeń grzewczych na niskoemisyjne,
 - c) skuteczne egzekwowanie zakazów spalania odpadów w gospodarstwach domowych,
 - d) opracowywanie i wdrażanie w ramach działalności samorządów lokalnych instrumentów finansowych i prawnych zachęcających mieszkańców do korzystania z odnawialnych źródeł energii (OZE),
 - e) prowadzenie akcji edukacyjnych, szkoleń i warsztatów z zakresu zadań ochrony środowiska w gospodarstwach domowych;
- 6) w celu przeciwdziałania zanieczyszczeniom komunikacyjnym i nadmiernemu hałasowi w sąsiedztwie szlaków komunikacyjnych:
- a) poprawa nawierzchni dróg,
 - b) promocja i rozwój komunikacji zbiorowej,
 - c) promocja i rozwój komunikacji rowerowej, w tym rozwój tras rowerowych,
 - d) stosowanie wzdłuż szlaków komunikacyjnych ekranów w postaci pasów zieleni, pochłaniających hałas i zanieczyszczenia.

2. Zakres prac związanych z ochroną zasobów abiotycznych i gleb w obrębie Parku, odnoszący się do otuliny Parku określono w ust. 1 pkt 3, 5 i 6.

§ 7.

1. Określa się następujący zakres prac związanych z ochroną zasobów i ekosystemów wodnych, odnoszący się do obszaru Parku lub wskazanych stref ustaleń Planu ochrony:
 - 1) w celu powstrzymania odwadniania i zwiększenia zasobów wodnych oraz utrzymania naturalnej struktury hydrograficznej i różnorodności biologicznej ekosystemów wodnych:
 - a) zachowanie naturalnych elementów struktury hydrograficznej, to jest cieków i zbiorników wodnych, w tym starorzeczy i drobnych zbiorników w obrębie dolin rzecznych i wierzchowin (strefa BK_III),
 - b) odstąpienie od modyfikacji sieci hydrograficznej, jeżeli nie służy to ochronie przyrody i zrównoważonemu wykorzystaniu użytków rolnych i kompleksów leśnych lub ochronie przed powodzią i suszą, w tym od:
 - i) dalszej regulacji koryt Bystrej (strefa BM_III.01) i Potoku Witoszyńskiego (strefa BM_III.02),
 - ii) pogłębiania, przekopywania i modyfikacji brzegów koryt, za wyjątkiem działań uzasadnionych potrzebami ochrony przyrody oraz racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i wodnej, w tym ochrony przed powodzią i suszą,
 - iii) budowy nowych zbiorników retencyjnych i stawów hodowlanych mogących zakłócać lokalny obieg wody, poza historycznymi obiektami małej retencji,
 - iv) konserwacji tych odcinków cieków, które nie są niezbędne dla ochrony przeciwpowodziowej, a tym samym dopuszczenie do ich renaturyzacji,
 - v) modyfikacji sieci drenażu powierzchniowego przez wykonywanie nowych urządzeń drenarskich i rowów odwadniających na łąkach, pastwiskach i obszarach podmokłych oraz na obszarach płytkiego występowania wód podziemnych, za wyjątkiem przypadków uregulowanych przepisami odrębnymi,
 - vi) prowadzenia innych działań skutkujących osuszaniem obszarów źródłiskowych, mokradł i podmokłości, zwłaszcza w dnach dolin,
 - vii) nadmiernej eksploatacji wód podziemnych prowadzącej do zmiany stosunków wodnych, negatywnie oddziałujących na zasoby biotyczne,
 - viii) osuszania, zaśmiecania, zasypywania lub przekształcania śródleśnych i śródpolnych oczek wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej i leśnej,
 - c) prowadzenie prac utrzymaniowych na rzekach Wiśle, Bystrej, Potoku Witoszyńskim, Jaworzance i Plewce tam gdzie jest to niezbędne, w taki sposób by maksymalnie zachować koryta rzek wraz ze zróżnicowaną linią brzegową o nieregularnym kształcie, skarpami, wyspami, łachami i odsypami śródkorytowymi, w tym odstąpienie od łagodzenia lub prostowania łuków, meandrów i zakoli,
 - d) przywrócenia wartości przyrodniczych zdegradowanym starorzeczom oraz naturalnym i antropogenicznym zbiornikom wodnym, poprzez usunięcie odpadów i eliminację źródeł zanieczyszczeń,
 - e) dla stref BM_III.03, BM_III.04, BM_III.05, BM_III.06, BM_III.07 odtworzenie historycznych obiektów małej retencji na Bystrej i Potoku;
 - 2) w celu poprawy stanu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych i osiągnięcia planowanego stanu jakości wód płynących:
 - a) prowadzenie działań zmierzających do ograniczenia zanieczyszczenia wód, w tym:
 - i) inwentaryzacji i likwidacji punktowych zrzutów nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych i do gruntu oraz kontroli szczelności szamb,
 - ii) dbałości o zachowanie norm sanitarnych i ochrony środowiska w obrębie zagród gospodarskich, m.in. odpowiednie przechowywanie obornika i gnojowicy oraz nawozów sztucznych,
 - iii) ograniczenia wszelkiego nawożenia oraz niewylewanie gnojowicy w odległości do 100 m od strefy ochronnej źródeł, ujęć wody, brzegu zbiorników wodnych oraz cieków,
 - iv) zachowania norm sanitarnych i ochrony środowiska w obrębie zagród gospodarskich,
 - v) uzależnienia rozwoju zabudowy mieszkalnej na obszarze Parku od uzbrojenia terenu w sieć kanalizacyjną,

- vi) ograniczenia odpływu biogenów z terenów użytkowanych rolniczo, poprzez pozostawienie lub tworzenie wzdłuż cieków i zbiorników wodnych, co najmniej 5. metrowego pasa trzcinowisk, zadrzewień i zakrzaczeń, tworzących naturalną strefę buforową, za wyjątkiem stanowisk cennych siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków związanych z terenami otwartymi,
- b) wdrożenie zapisów aktualizowanego Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza, w tym:
 - i) kontrola sposobu użytkowania wód przez użytkowników,
 - ii) przeglądu wydanych pozwoleń wodno-prawnych,
 - iii) wprowadzenia lokalnego monitoringu jakości wód w obrębie wszystkich Jednolitych Części Wód,
 - iv) uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej.

2. Zakres prac związanych z ochroną zasobów i ekosystemów wodnych w obrębie Parku, odnoszący się do otuliny Parku określono w ust. 1 pkt 2.

§ 8.

Określa się następujący zakres prac związanych z ochroną lądowych ekosystemów nieleśnych odnoszący się do obszaru Parku lub wskazanych stref ustaleń Planu ochrony:

- 1) w celu zachowania rodzimej różnorodności biologicznej terenów użytkowanych rolniczo:
 - a) dla strefy BK_I_1 utrzymanie, a dla strefy BM_I przywrócenie powierzchni i struktury łąk i muraw kserotermicznych, w tym szczególnie chronionych siedlisk przyrodniczych oraz kontynuowanie tradycyjnego, ekstensywnego sposobu ich użytkowania, w tym zgodnie z zasadami programu rolnośrodowiskowego w ramach programu rozwoju obszarów wiejskich, obejmującego m.in.:
 - i) działanie obligatoryjne w celu zachowania użytków zielonych, w tym łąkowych siedlisk przyrodniczych: ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe,
 - ii) działania fakultatywne w celu zachowania użytków zielonych, w tym łąkowych siedlisk przyrodniczych, w ramach użytkowania kośnego lub kośno-pastwiskowego gruntu: postępowanie zgodnie z wymogami właściwego pakietu i jego wariantu, wskazanego w ramach działań rolnośrodowiskowych lub rolno-środowiskowo-klimatycznych objętych obowiązującym Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich. Odstąpienie od przeorywania użytków zielonych. Jednocześnie, w celu uniknięcia ranienia lub uśmiercania występujących na łąkach gatunków ptaków i ssaków, stosowanie w trakcie koszenia tzw. wypłaszaczy (na przykład w postaci poziomej belki mocowanej z przodu ciągnika, z łańcuszkami) oraz „odśrodkowego” sposobu koszenia (od środka koszonej powierzchni na zewnątrz),
 - b) promowanie wśród rolników hodowli tradycyjnych ras zwierząt gospodarskich, ze szczególnym uwzględnieniem tradycyjnych ras bydła, koni i owiec zgodnie z zasadami programu rolnośrodowiskowego w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich;
- 2) w celu zachowania mozaiki tradycyjnego krajobrazu rolniczego:
 - a) dla strefy BM_VI_2 odstąpienie od zalesiania muraw kserotermicznych, zarośli kserotermicznych i użytków zielonych, w tym szczególnie chronionych siedlisk przyrodniczych,
 - b) dla strefy BM_I przeciwdziałanie sukcesji zarastających muraw poprzez okresowe wykaszanie lub wypas,
 - c) utrzymywanie miedz, zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych oraz innych fragmentów wyłączonych z użytkowania rolniczego;
- 3) w celu zachowania rodzimej różnorodności biologicznej muraw kserotermicznych dla stref BM_IV_1.07 (C_II.01), BM_IV_1.08 (C_II.08), BM_IV_1.09 (C_II.09), BM_IV_1.10 (C_II.10) zapobieganie sukcesji roślinnej w obrębie proponowanych do ochrony obiektów przyrody nieożywionej, poprzez okresową wycinkę nalotu drzew i krzewów, z pozostawieniem pojedynczych ich zwartych kęp;
- 4) w celu ograniczenia presji ze strony turystów na ekosystemy nieleśne oraz innych szczególnych zagrożeń:
 - a) dla strefy BM_VI_4 wyznaczenie tras przemieszczania się turystów i zabezpieczenie miejsc szczególnie cennych przyrodniczo przed wydeptywaniem,
 - b) dla strefy BM_V_2.03 usunięcie pnączy z drzew parku w Janowcu.

§ 9.

Określa się następujący zakres prac związanych z ochroną ekosystemów leśnych Parku lub wskazanych stref ustaleń Planu ochrony:

- 1) w celu zachowania rodzimej różnorodności biologicznej terenów leśnych oraz terenów zarastających:
 - a) wdrażanie zapisów planów urządzenia lasu Nadleśnictwa Puławy i Nadleśnictwa Kraśnik oraz planów urządzenia lasu innej własności, poddanych procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
 - b) utrzymanie certyfikacji PEFC i FSC przez Nadleśnictwo Puławy oraz Nadleśnictwo Kraśnik,
 - c) pozostawianie w drzewostanach oraz na zrębach kęp starodrzewu z udziałem drzew dziuplastych, martwych i zamierających, o znaczeniu biocenotycznym, wraz z runem i podrostem, aż do naturalnego rozpadu, a także posuszu liściastego jałowego i czynnego oraz posuszu iglastego w ilościach uniemożliwiających inicjowanie ognisk gradacyjnych. Pozostawione kępy drzewostanu najlepiej jest lokalizować w miejscu występowania chronionych gatunków roślin, grzybów i zwierząt, jeżeli to nie wywiera negatywnego wpływu na warunki ich życia,
 - d) ograniczanie w ramach planowych zabiegów hodowlanych, udziału gatunków obcych geograficznie i ekologicznie, w tym przede wszystkim usuwanie: czeremchy amerykańskiej *Padus serotina*, robinii akacjowej *Robinia pseudoacacia*, dębu czerwonego *Quercus rubra* oraz klonu jesionolistnego *Acer negundo*,
 - e) prowadzenie gospodarki leśnej, której celem jest m.in. regeneracja biocenoz w obszarach zdegenerowanych w wyniku użytkowania turystycznego,
 - f) eliminacja sosny zwyczajnej *Pinus sylvestris* i modrzewia europejskiego *Larix decidua* w Lasach Państwowych na siedlisku grądowym,
 - g) dla strefy BM_II.01 obejmującej płaty siedliska 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny, na obszarze Natura 2000 Płaskowyż Nałęczowski, ustanowienie gospodarstwa specjalnego – cenne fragmenty rodzimej przyrody, wyłączonego z gospodarczego pozyskiwania drewna,
 - h) dla strefy BM_II.02 obejmującej lasy innej własności niż Skarbu Państwa:
 - i) stosowanie metod hodowli lasu służących zachowaniu cennych siedlisk przyrodniczych oraz zwiększeniu bioróżnorodności poprzez: preferowanie rębni przerębowej, unikanie wielkopowierzchniowych zrębów, realizację prac zrywkowych w sposób jak najmniej naruszających runo,
 - ii) w drzewostanach IV i V klasy wieku prowadzenie działań służących inicjacji odnowienia naturalnego lasu, natomiast w młodszych klasach wieku, poprzez cięcia pielęgnacyjne i przygotowanie gleby zwiększenie obsiewu naturalnego celem uzyskania drzewostanów wielowarstwowych,
 - iii) kontynuowanie sukcesywnej przebudowy drzewostanów celem dostosowania ich do warunków siedliskowych, szczególnie przy zastosowaniu rębni przerębowej, w tym do wykorzystania odnowienia naturalnego w powstałych lukach,
 - iv) odnawianie drzewostanów i ich przebudowa wyłącznie gatunkami rodzimymi i zgodnymi z siedliskiem, w tym odstąpienie od sadzenia gatunków obcych ekologicznie, w tym także świerka pospolitego *Picea abies*, modrzewia europejskiego *Larix decidua* na siedliskach lasowych oraz niedopuszczanie do nadmiernej pinetyzacji tych siedlisk;
- 2) w celu ograniczenia presji ze strony mieszkańców i turystów na ekosystemy leśne:
 - a) skuteczne egzekwowanie zapisów prawa dotyczący poruszania się pojazdami mechanicznymi w obrębie lasów, w tym zwłaszcza w obrębie skarp wąwozów,
 - b) udostępnienia dróg w wąwozach tylko dla posiadaczy i użytkowników gruntów, z dopuszczeniem na wybranych trasach omijających obszary cenne przyrodniczo, wjazdu pojazdów terenowych;
- 3) w celu dostosowania do stanu faktycznego danych dotyczących klasyfikacji gruntów: aktualizacja sposobu użytkowania i przekwalifikowanie gruntów rolnych pokrytych lasem (strefa BK_II_2) w drodze sukcesji naturalnej zbiorowisk lub zalesienia.

§ 10.

1. Określa się następujący zakres prac związanych z ochroną gatunków grzybów, roślin i zwierząt dziko występujących oraz ich siedlisk, odnoszący się do obszarów Parku, w których gatunki te lub ich siedliska występują lub wskazanych stref ustaleń Planu ochrony:

- 1) kontynuowanie rozpoznawania stanowisk występowania chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków zwierząt, grzybów i roślin oraz objęcie ich w miarę potrzeb zadaniami ochronnymi;
- 2) prowadzenie ochrony czynnej gatunków wymagających takich działań, zgodnie z zasadami określonymi w krajowych i międzynarodowych poradnikach ochrony;
- 3) objęcie wszelkiego typu działań ochrony czynnej oceną skuteczności i efektywności podjętych prac, zarówno na etapie wykonywania projektu, jak i po jego zakończeniu;
- 4) zachowanie, w ramach istniejących możliwości, przy remontach i rozbudowie obiektów budowlanych, w tym również obiektów zabytkowych, siedlisk występowania rzadkich i zagrożonych gatunków zwierząt;
- 5) opracowanie i wdrożenie programu monitoringu gatunków rzadkich i zagrożonych, a także gatunków inwazyjnych, stanowiących zagrożenie dla rodzimej różnorodności biologicznej oraz gatunków konfliktowych;
- 6) pozostawianie starych i martwych drzew, w tym powstrzymywanie się od usuwania próchnowisk i zasklepiania ubytków, z wyłączeniem egzemplarzy przy drogach i ścieżkach stwarzających zagrożenie dla ludzi i mienia, a w przypadku lasów, zgodnie z zasadami trwale zrównoważonej gospodarki leśnej;
- 7) ochronę i zachowanie, z odtwarzaniem włącznie, zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych;
- 8) zachowanie starodrzewu w obrębie parków, cmentarzy (strefa BK_IV_2), miejscowości, ciągów komunikacyjnych oraz posesji;
- 9) ograniczanie populacji inwazyjnych gatunków roślin stanowiących zagrożenie dla gatunków rodzimych, w szczególności: barszczu Sosnowskiego *Heracleum sosnovskii*, rdestowców *Reynoutria* ssp., czeremchy amerykańskiej *Padus serotina*, klonu jesionolistnego *Acer negundo*, kolczurki klapowanej *Echinocystis lobata*, miłki połabskiej *Eragrostis albensis* i rzepienia włoskiego *Xanthium albinum*;
- 10) zachowanie nieużytkowanych wyrobisk piasku, a w miarę potrzeb usuwanie pojawiającego się w ich obrębie podrostu drzew i krzewów;
- 11) pozostawianie starych drewnianych budynków lub przynajmniej drewnianych bali (np. ogrodzeń), jako siedlisk cennej fauny, a w miarę możliwości przedłużanie ich trwania;
- 12) niedopuszczanie do zmiany przeznaczenia użytków zielonych, w szczególności łąk i pastwisk i utrzymanie lub wprowadzenie na ich terenie użytkowania ekstensywnego, uwzględniającego wymagania chronionych gatunków ptaków;
- 13) pozostawianie starych i dziuplastych drzew w krajobrazie rolniczym;
- 14) uwzględnianie na etapie planowania prac remontowych i konserwatorskich obecności cennych gatunków w budynkach, w tym zwłaszcza na strychach kościołów, starych i porzuconych domów;
- 15) zwiększanie udziału starych, zamierających i dziuplastych drzew w drzewostanach oraz zasobności lasów w martwe drewno grubszego sortymentu;
- 16) w większych kompleksach drzewostanów w młodszych klasach wieku rozwieszanie budek lęgowych dla różnych grup i gatunków ptaków i skrzynek dla nietoperzy;
- 17) ograniczenie osuszania obszarów leśnych i utrzymywanie jak największej powierzchni podmokłych siedlisk w lasach, w tym również zbiorników powstających w wyniku działalności bobrów;
- 18) niedopuszczanie do zasypywania, osuszania i zaśmiecania lub przekształcania zbiorników wodnych, w tym również astatycznych, okresowo zanikających;
- 19) skuteczne egzekwowanie obowiązujących przepisów dotyczących zakazu wypalania trzcinowisk;
- 20) niedopuszczanie do zaburzania ciągłości istniejących korytarzy ekologicznych, poprzez niszczenie ich elementów lub zwartą zabudowę i grodzenie uniemożliwiające migrację zwierząt;

- 21) ograniczenie śmiertelności migrujących zwierząt na drogach kołowych, w tym zwłaszcza w miejscach o stwierdzonej zwiększonej śmiertelności, poprzez budowę przejść pod lub nad drogami;
- 22) ograniczenie śmiertelności ptaków w kolizjach z powierzchniami przeszklonymi, wysokimi budynkami i liniami energetycznymi, poprzez dostosowanie ich oznakowania;
- 23) spowolnienie sukcesji zbiorowisk kserotermicznych poprzez wycinkę drzew oraz eliminację dostępnymi metodami czeremchy amerykańskiej *Padus serotina*, tarniny *Prunus spinosa*, nawłoci pospolitej *Solidago virgaurea*, rdestowców;
- 24) montaż budek dla dzięciołów, zwłaszcza dla dzięcioła białoszyjnego *Dendrocopos syriacus*;
- 25) zakaz wstępu oraz zabiegów hydrotechnicznych na łdach w okresie lęgowym ptaków;
- 26) skuteczne egzekwowanie obowiązujących przepisów dotyczących zakazu zabudowy na obszarach niewyznaczonych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego;
- 27) ograniczenie do niezbędnego minimum grodzenia działek pozostających w użytkowaniu rolniczym;
- 28) odtwarzanie połączeń pomiędzy zbiornikami wodnymi jak również między zbiornikami a innymi miejscami potencjalnego zimowania płazów, w tym lasami poprzez:
 - a) kształtowanie lub wzmacnianie sieci korytarzy migracyjnych, (np. zarośla wzdłuż sieci rowów),
 - b) wyłączenie z uprawy fragmentów gruntów podmokłych,
 - c) zachowanie niewielkich zadrzewień i zakrzaczeń w otoczeniu zbiorników;
- 29) redukcję obcych gatunków inwazyjnych ssaków, zwłaszcza wizona (norki) amerykańskiego *Neovison vison* i jenota *Nyctereutes procyonoides*;
- 30) ograniczenie populacji kotów bezdomnych oraz wychodzących, poprzez skuteczne wdrażanie programów sterylizacji, kastracji i adopcji, a także kampanię edukacyjną promującą niewypuszczanie kotów właścicielskich;
- 31) skuteczne egzekwowanie obowiązku wyprowadzania psów na uwięzi, szczególnie na terenach leśnych i plażach w Parku oraz odłów psów bezdomnych i umieszczenie ich w schroniskach dla zwierząt;
- 32) redukcja obcych gatunków inwazyjnych ssaków, zwłaszcza wizona (norki) amerykańskiego *Neovison vison* i jenota *Nyctereutes procyonoides*, szopa pracza *Procyon lotor* i szakala złocistego *Canis aureus* oraz niedopuszczenie do ich wprowadzania na teren Parku;
- 33) wdrożenie lub kontynuacja programów monitoringu cennych i zagrożonych gatunków zwierząt, w szczególności dotyczących:
 - a) czerwończyka nieparka *Lycaena dispar*,
 - b) czerwończyka helle *Lycaena helle*,
 - c) modraszka nausithous *Phenagris nausithous*,
 - d) modraszka telejus *Phenagris telejus*,
 - e) kumaka nizinnego *Bombina bombina*,
 - f) ropuchy paskówki *Epidalea calamita*,
 - g) ropuchy zielonej *Bufo viridis*,
 - h) żółwia błotnego *Emys orbicularis*,
 - i) gniewosza plamistego *Coronella austriaca*.

§ 11.

Określa się następujący zakres prac związanych z ochroną wartości krajobrazowych, w tym krajobrazu kulturowego oraz ochroną obiektów dziedzictwa kulturowego odnoszący się do obszaru Parku lub wskazanych stref ustaleń Planu ochrony:

- 1) ochrona wnętrza krajobrazowych wąwozów lessowych przed niszczeniem na skutek działalności człowieka;

- 2) ochrona i kształtowanie zróżnicowanego krajobrazu rolniczego, w tym dążenie do kształtowania zwartych układów ruralistycznych oraz zachowania wielowstęgowego układu pól uprawnych, łąk, pastwisk i sadów;
- 3) utrzymanie i odtwarzanie sadów przydomowych, ze szczególnym uwzględnieniem tradycyjnych odmian drzew i krzewów owocowych;
- 4) usuwanie, przebudowę lub zastąpienie zielenią, dysharmonijnych elementów zagospodarowania, o ile takie działania nie stoją w sprzeczności z przepisami odrębnymi;
- 5) sporządzenie w trakcie wprowadzania zmian do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin w granicach Parku analizy parametrów urbanistyczno-architektonicznych poszczególnych miejscowości lub ich zespołów o zbliżonej charakterystyce, z określeniem cech charakterystycznych jako podstawy planowania zabudowy;
- 6) zachowanie i upowszechnianie tradycyjnych elementów kultury materialnej i niematerialnej, w tym folkloru muzycznego, tanecznego, tradycji kulinarnej, zwyczajów, obrzędów i uroczystości ludowych oraz legend, a także rybołówstwa kulturowego realizowanego przez lokalnych mieszkańców z wykorzystaniem tradycyjnych łodzi połowowych;
- 7) zabezpieczenie przed zniszczeniem lub rewaloryzacją obiektów zabytkowych;
- 8) utrzymanie istniejącej zabudowy o wartości historycznej, w tym także budynków gospodarczych oraz tradycyjnych elementów zagospodarowania terenu we właściwym stanie technicznym przy jednoczesnym dopuszczeniu ich adaptacji do nowych funkcji;
- 9) utrzymanie stref i obiektów ochrony archeologicznej;
- 10) wzmożenie kontroli w zakresie zachowania lub przywracania ładu przestrzennego w krajobrazie oraz stały nadzór nad przestrzeganiem dyscypliny budowlanej;
- 11) minimalizowanie wysokości nowobudowanych lub modernizowanych ogrodzeń ;niebudowanie ogrodzeń z betonowych elementów prefabrykowanych, preferowanie ogrodzeń drewnianych w tym ze sztachet, desek lub z lokalnego kamienia, przy ogrodzeniach metalowych wprowadzanie zieleni – żywopłotów lub pnączy, z wykorzystaniem gatunków rodzimych, stosowanie ogrodzeń o harmonijnym charakterze w obrębie miejscowości w odniesieniu do koloru, wysokości i materiału;
- 12) zabezpieczenie punktów widokowych o wysokich walorach przyrodniczych przed wydeptywaniem;
- 13) stosowanie ogrodzeń z prześwitami umożliwiającymi przejścia dla drobnych ssaków, płazów i gadów;
- 14) zainicjowanie przez służby Parku opracowania studium architektonicznego dla terenu Parku określającego katalog postulowanych rozwiązań architektonicznych w odniesieniu do podstawowych rodzajów zabudowy oraz wybranych obiektów małej architektury;
- 15) zainicjowanie przez służby Parku opracowania katalogu ogrodów przydomowych, określającego tradycyjne wzorce ogrodów i ich współczesne adaptacje oraz zasady postulowanego doboru gatunkowego roślin ozdobnych, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków rodzimych;
- 16) rozwinięcie współpracy pomiędzy służbami ochrony przyrody a Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, samorządami gminnymi oraz innymi organizacjami i osobami fizycznymi w zakresie ochrony zabytków kultury materialnej i niematerialnej;
- 17) ustanawianie społecznych opiekunów do opieki nad cennymi obiektami kultury;
- 18) wyeksponowanie i właściwe wykorzystanie elementów dziedzictwa kulturowego do celów dydaktycznych, edukacyjnych i naukowych oraz do promocji Parku, pod warunkiem zgodności z wytycznymi i zaleceniami konserwatorskimi;
- 19) opracowywanie, uchwalanie i wdrażanie przez samorządy uchwał krajobrazowych, o których mowa w art. 37a krajobrazowych ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 741 z późn. zm.) obejmujących m.in. następujące ustalenia dotyczące ogrodzeń:
 - a) dopuszczalne formy ogrodzeń - ażurowe o wys. do 1,5 m,
 - b) preferowanie ogrodzeń w formie żywopłotów z gatunków rodzimych (np. tarnina, berberys) lub ogrodzeń drewnianych, w tym ze sztachet lub desek albo ogrodzeń z lokalnego kamienia,

- c) niebudowanie ogrodzeń z betonowych elementów prefabrykowanych,
 - d) stosowanie ogrodzeń o harmonijnym charakterze w obrębie miejscowości w odniesieniu do koloru, wysokości i materiału,
 - e) stosowanie ogrodzeń z prześwitami umożliwiającymi przejścia dla drobnych ssaków, płazów i gadów (zakaz ciągłych podmurówek);
- 20) wprowadzenie w dokumentach planistycznych zapisów wykluczających dalszą rozbudowę kempingów lub wskazanie nowych lokalizacji na podstawie studiów krajobrazowych sporządzonych dla makro- i mikro-skali;
- 21) sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego poprzedzonych studiami historyczno-krajobrazowymi.

§ 12.

Określa się następujący zakres prac związanych z realizacją celów ochrony Parku, odnoszących się do obszarów zainwestowanych, w tym zabudowanych Parku, w zakresie ich obsługi infrastrukturą techniczną i systemami transportu:

- 1) w zakresie infrastruktury technicznej:
 - a) realizacja inwestycji zgodnie z potrzebami celu publicznego oraz ustaleniami dokumentów planistycznych gmin, z zastrzeżeniem, że nie powinny one zagrażać celom ochrony Parku oraz zagrażać jego wartościom,
 - b) wprowadzenie obowiązku przeprowadzenia analizy widokowej dla obiektów planowanych w strefie zasięgu panoram widokowych,
 - c) prowadzenie liniowych elementów infrastruktury technicznej w „korytarzach” infrastrukturalnych, w szczególności wykorzystujących pasy rozgraniczające dróg, o ile taki przebieg nie jest sprzeczny z przepisami odrębnymi,
 - d) stosowanie linii kablowych dla projektowanych, modernizowanych i przebudowywanych sieci elektroenergetycznych,
 - e) priorytetowa realizacja „Uchwały antysmogowej województwa lubelskiego”,
 - f) stosowanie w ogrzewaniu budynków systemów niskoemisyjnych i bezemisyjnych,
 - g) rozbudowa sieci gazowej,
 - h) upowszechnianie zastosowania w gospodarstwach domowych odnawialnych źródeł energii, tzw. mikroinstalacji, z wyłączeniem możliwości sytuowania przydomowych elektrowni wiatrowych, a także z ograniczeniami dla zastosowania paneli fotowoltaicznych, w tym wyłączenia z ich lokalizacji w obszarach oraz na obiektach objętych ochroną konserwatorską, a na pozostałym obszarze sytuowania ich w sposób nie wpływający negatywnie na walory krajobrazowe,
 - i) objęcie w granicach aglomeracji ściekowych 100% obszarów zainwestowanych, wymagających unieszkodliwienia ścieków bytowych zbiorowym systemem kanalizacji sanitarnej,
 - j) wykluczenie stosowania bezodpływowych zbiorników na nieczystości ciekłe oraz przydomowych oczyszczalni ściekowych na obszarach położonych w granicach aglomeracji ściekowych,
 - k) dążenie do wyprzedzającej budowy zbiorczego systemu odprowadzania ścieków przed uruchomieniem procesów inwestycyjnych na nowych obszarach, w szczególności w granicach aglomeracji ściekowych,
 - l) gromadzenie, odprowadzenie i unieszkodliwienie odpadów stałych zgodnie z obowiązującymi przepisami, w sposób określony w planach gospodarki odpadami oraz w właściwych uchwałach gmin oraz skuteczne egzekwowanie przepisów w tym zakresie,
 - m) objęcie wszystkich mieszkańców i użytkowników przestrzeni zorganizowaną i selektywną zbiórką odpadów komunalnych oraz kontrola unieszkodliwiania odpadów z nieruchomości innych niż zamieszkałe,
 - n) likwidacja nielegalnych składowisk odpadów oraz niedopuszczanie do tworzenia nowych,
 - o) informowanie mieszkańców na temat dostępnych sposobów odprowadzania odpadów nieprzyjmowanych przez punkty selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK), np. odpadów budowlanych lub opon;

- 2) w zakresie transportu kołowego:
- a) ograniczenie liczby pojazdów transportu indywidualnego wjeżdżających na najbardziej wrażliwe obszary Parku, w szczególności do Kazimierza Dolnego, m.in. poprzez budowę systemu parkingów buforowych typu Park&Ride i Bike&Ride przy przystankach komunikacji zbiorowej oraz w otulinie przy przystankach linii kolejowej Warszawa-Lublin, wprowadzenie obowiązku organizowania przez właścicieli dużych obiektów hotelowych lub usługowych dojazdów zbiorowych (shuttle bus) do stacji kolejowych, ograniczenie liczby miejsc parkingowych przy dużych obiektach usługowych, a także promocję działań w kierunku rozwoju mobilności,
 - b) ograniczenie parkowania pojazdów na działkach prywatnych w Kazimierzu Dolnym, szczególnie na terenach sadów i ogrodów, poprzez skuteczne egzekwowanie obowiązujących przepisów,
 - c) ograniczenie ruchu kołowego w wąwozach i głęboznicach poprzez: zastosowanie urządzeń utrudniających i spowalniających ruch kołowy na drogach wiodących do głęboznic i wąwozów, wprowadzenie progów spowalniających spływ wód opadowych i ruch pojazdów w wąwozach, zapewnienie możliwości dojazdu do posesji usytuowanych w pobliżu górnych krawędzi wąwozów od strony wierzchowin, nie wytyczanie nowych dróg ruchu kołowego w wąwozach,
 - d) udostępnienie dróg w wąwozach tylko dla posiadaczy i użytkowników gruntów, z dopuszczeniem na wybranych trasach omijających obszary cenne przyrodniczo, wjazdu pojazdów terenowych,
 - e) skuteczne egzekwowanie zapisów prawa dotyczących poruszania się pojazdami mechanicznymi w obrębie lasów, w tym zwłaszcza w obrębie skarp i wąwozów,
 - f) stosowanie rozwiązań spowalniających ruch kołowy w obrębie miejscowości,
 - g) realizacja parkingów ogólnodostępnych oraz przy obiektach usługowych z zachowaniem udziału powierzchni biologicznie czynnej, w tym nawierzchni trawiastych na miejscach parkingowych, oraz zieleni wysokiej,
 - h) stosowanie nawierzchni o obniżonym poziomie hałasu na drogach wojewódzkich i powiatowych,
 - i) wdrożenie zaleceń „Programu ochrony powietrza dla strefy lubelskiej”.

§ 13.

Realizacja zakresu prac, o których mowa w zaleceniach zapisanych w § 6 – §12, a niezbędnych do osiągnięcia celów ochrony wyszczególnionych w § 1, odbywa się poprzez realizację:

- 1) zadań ustawowych służb Parku;
- 2) zadań ustawowych organów mających wpływ na użytkowanie terenu Parku poprzez wydawane decyzje czy też akty prawa miejscowego oraz poprzez nadzór nad przestrzeganiem obowiązującego prawa, w tym m.in.: samorządów gminnych, powiatowych i wojewódzkich, wojewody lubelskiego, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie, Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Administracji Lasów Państwowych, Wojewódzkiego i Powiatowych Inspektoratów Nadzoru Budowlanego, Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, Policji, Państwowej Straży Łowieckiej, Państwowej Straży Rybackiej, Inspekcji Ochrony Środowiska lub ich ewentualnych następców prawnych;
- 3) działań podmiotów sprawujących nadzór lub zarządzających gruntami w Parku oraz właścicieli gruntów, które nie powinny zakłócać realizacji celów ochrony Parku.

Rozdział 5

Obszary udostępniane dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, amatorskiego połowu ryb i dla innych form gospodarowania oraz sposoby korzystania z tych obszarów

§ 14.

1. Dla celów naukowych udostępnia się cały obszar Parku, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej oraz określa się następujące sposoby korzystania:

- 1) w przypadku prowadzenia badań powiadomienie i tam gdzie jest to wymagane przepisami odrębnymi, uzyskanie zgody właściciela lub zarządzającego danym obiektem lub terenem;
 - 2) współdziałanie instytucji i osób prowadzących badania naukowe z dyrektorem Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Lubelskiego oraz innymi jednostkami zarządzającymi lub sprawującymi nadzór nad obszarem badań, w tym udostępnianie im uzyskanych wyników badań oraz wynikających z nich wniosków końcowych, za zgodą autorów oraz zachowaniem i poszanowaniem praw autorskich wynikających z przepisów odrębnych.
2. Dla celów edukacyjnych udostępnia się cały obszar Parku, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej oraz określa się następujące sposoby korzystania:
- 1) tworzenie infrastruktury umożliwiającej prowadzenie obserwacji przyrodniczych, uzupełnionej tablicami dydaktycznymi, po uzyskaniu zgody właściciela, zarządcy lub sprawującego nadzór nad danym obszarem;
 - 2) prowadzenie edukacji związanej z ochroną przyrody i krajobrazu, polegającej na włączaniu uczestników w działania na rzecz przywracania lub utrzymania walorów przyrodniczych, kulturowych, turystycznych, w tym m.in. w inwentaryzacji przyrodniczej, projektowanie, wykonywanie i konserwowanie ścieżek dydaktycznych i szlaków turystycznych;
 - 3) prowadzenie aktywnej edukacji historyczno-kulturowej polegającej m.in. na pokazywaniu i promowaniu obiektów dziedzictwa kulturowego, w tym archeologicznego, ze wszelkimi jego charakterystycznymi elementami właściwymi dla obszaru Parku;
 - 4) upowszechnienie wiedzy na temat wpływu działalności człowieka, w szczególności turystycznej i rekreacyjnej na walory Parku.
3. Dla celów turystycznych i rekreacyjnych oraz amatorskiego połowu ryb udostępnia się cały obszar Parku, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej, z zastrzeżeniami o których mowa poniżej oraz określa się następujące sposoby korzystania:
- 1) zaleca się na terenie Parku prowadzenie następujących rodzajów turystyki:
 - a) turystyka poznawcza: przyrodnicza, ornitologiczna, geoturystyka, krajoznawcza, kulturowa, literacka i filmowa, sentymentalna, kulinarna, festiwalowa, krajoznawcza, etniczna, przyrodnicza, w tym ornitologiczna, geoturystyka, w tym realizowana z wykorzystaniem zasobów Parku, Lasów Państwowych i innych podmiotów zajmujących się organizacją tego rodzaju turystyki,
 - b) turystyka kwalifikowana: piesza, w tym Nordic Walking, rowerowa i jeździecka, realizowana głównie w oparciu o sieć wyznaczonych szlaków, narciarska, kajakowa, żeglarska i rejsowa, wędkarska i motorowa,
 - c) turystyka wypoczynkowa: pobytowa, weekendowa w oparciu o istniejącą, sukcesywnie modernizowaną bazę noclegową i bazę gastronomiczno-usługową, agroturystyka oraz turystyka rozrywkowa realizowana w oparciu o istniejące, rozwijane i tworzone parki tematyczne,
 - d) turystyka biznesowa i zdrowotna: konferencyjno-kongresowa, prozdrowotna, w tym: rehabilitacyjna, medyczna, usług spa&wellness, służąca rozwojowi oferty turystycznej także poza sezonem letnim,
 - e) turystyka edukacyjna – przyrodnicza, kulturowa i historyczna, w tym ukierunkowana na edukację przyrodniczą i kulturową obszaru Parku, a także oparta o miejsca szczególnie cenne, w tym związane z zabytkami archeologicznymi oraz zespołem obiektów militarnych, realizowana w oparciu o istniejącą i stale modernizowaną oraz nową infrastrukturę edukacyjną i turystyczną, zwłaszcza układ ścieżek i szlaków turystycznych,
 - f) turystyka religijna związana z obiektami kultu religijnego na terenie Parku;
 - 2) dopuszcza się do amatorskiego połowu ryb wszystkie zbiorniki i cieki wodne Parku należące do Skarbu Państwa, z wyjątkiem akwenów wyłączonych z użytkowania rybackiego na podstawie przepisów odrębnych;
 - 3) utrzymuje się istniejącą przystań jachtową oraz przystań żeglugi pasażerskiej przy Bulwarze Wiślanym w Kazimierzu Dolnym;
 - 4) zaleca się ograniczenie wykorzystania wysp oraz okresowo występujących łąchów piaszczystych w korycie Wisły dla celu lokalizacji kempingów;
 - 5) dopuszcza się dla celów kajakarstwa cieki wodne Parku;

- 6) zaleca się ograniczenie miejsc postoju kajakarzy do wyznaczonych, istniejących przystani śródlądowych;
 - 7) utrzymuje się przebieg istniejących szlaków turystyki pieszej, rowerowej, jeździeckiej, ścieżek dydaktycznych i historycznych oraz zaleca się renowację i uzupełnienie towarzyszących im elementów infrastruktury turystycznej;
 - 8) dopuszcza się korekty przebiegu istniejących szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych, w szczególności tam, gdzie wymaga tego ograniczenie negatywnego wpływu ruchu turystycznego na środowisko oraz wyznaczanie nowych, o ile nie stanowi to zagrożenia dla celów ochrony Parku;
 - 9) dopuszcza się wykorzystanie ekosystemów leśnych do celów turystyki i rekreacji na trasach przebiegu istniejących i ścieżek turystycznych;
 - 10) zaleca się ograniczenie penetracji turystycznej poza wyznaczonymi szlakami i ścieżkami turystycznymi;
 - 11) dopuszcza się biwakowanie (rozbijanie namiotów, ustawianie przyczep kempingowych i parkowanie kamperów) jedynie w miejscach do tego wyznaczonych lub innych miejscach po uzyskaniu zgody właściciela lub zarządzającego terenem, przy przestrzeganiu przepisów odrębnych;
 - 12) na terenach ekosystemów leśnych ogranicza się możliwość parkowania pojazdów poza wyznaczonymi parkingami, z dopuszczeniem lokalizacji i urządzania nowych obiektów;
 - 13) zaleca się rozwój elementów zagospodarowania turystycznego, w tym tablic informacyjnych i drogowych, a także infrastruktury ograniczającej ten ruch, w tym barier utrudniających swobodną penetrację obszaru Parku, przy głównych ciągach komunikacyjnych w Parku oraz w punktach eksponowania walorów Parku;
 - 14) zaleca się wyposażenie szlaków turystycznych (pieszych, rowerowych, konnych) i ścieżek dydaktycznych w odpowiednią infrastrukturę towarzyszącą, w tym miejsca odpoczynku z zadaszeniem, pojemniki do gromadzenia odpadów (z uwzględnieniem zabezpieczenia przed wygrzebywaniem śmieci przez zwierzęta), wieże widokowe, urządzenia punktów widokowych (w tym dopuszcza się realizację platform widokowych na Górze Trzech Krzyży w Kazimierzu Dolnym oraz na wzgórzu „Albrechtówka” w Mięćmierzu np. w formie drewnianych podestów, nie ingerujących w ekosystemy muraw kserotermicznych) itp., a także poprawę nawierzchni szlaków, z uwzględnieniem wymogów ochrony walorów przyrodniczych i krajobrazowych;
 - 15) dopuszcza się korekty przebiegu istniejących szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych lub ich likwidację, w sytuacji stwierdzenia konieczności ograniczenia negatywnego wpływu ruchu turystycznego na środowisko, w szczególności na poszczególne komponenty objęte ochroną;
 - 16) zaleca się utrzymanie istniejących tras narciarskich oraz ograniczenie powstawania nowych tras, których budowa wymaga ingerencji w strukturę ekosystemów leśnych lub struktur geologicznych Parku;
 - 17) zaleca się ograniczenie wykorzystania den wąwozów lessowych dla celów prowadzenia turystyki motorowej;
 - 18) zaleca się stałe podnoszenie standardu technicznego bazy noclegowej, gastronomicznej i usługowo-handlowej, parkingów oraz innych elementów infrastruktury turystycznej, a także likwidację lub modernizację obiektów dysharmonijnych w krajobrazie i ograniczenie sytuowania obiektów tymczasowych;
 - 19) zaleca się co do zasady nie powiększanie terenów przeznaczonych dla rozwoju bazy noclegowej poza obszary już wyznaczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
 - 20) zaleca się kontynuowanie organizacji lokalnych wydarzeń kulturalnych i sportowo-turystycznych, tym festiwali muzycznych i filmowych.
4. Do celów gospodarki rolnej udostępnia się szczególnie strefy BK_I_1, BK_I_2, BM_I oraz pozostałe obszary Parku, gdzie istnieją odpowiednie warunki do jej prowadzenia, a realizacja nie zagraża celom ochrony Parku o których mowa w § 1 oraz o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej oraz określa się szczegółowe sposoby korzystania z tych terenów, stanowiące uzupełnienie ustaleń Planu ochrony, o których mowa w § 6 -§ 12:
- 1) prowadzenie zrównoważonej i ekologicznej gospodarki rolnej w oparciu o rodzinne gospodarstwa rolne, uwzględniając zapisy kodeksu dobrej praktyki rolniczej, w tym mającej na celu ograniczenie degradacji fizycznej i chemicznej gleb, eutrofizacji i zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych oraz ochronę tradycyjnego krajobrazu wiejskiego;
 - 2) utrzymanie w dobrym stanie i optymalne wykorzystanie potencjału produkcyjnego gleb;

- 3) aktywizacja gospodarstw rolnych poprzez wykorzystanie potencjału rolnego, w tym rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego, zagospodarowanie nadwyżki nawozów naturalnych z dużych gospodarstw hodowlanych oraz biomasy do produkcji energii elektrycznej, ciepłej lub biopaliw na potrzeby własne gospodarstw oraz wykorzystanie potencjału turystycznego (agroturystyka, ekoturystyka, turystyka krajoznawcza, wypoczynkowa, religijna);
 - 4) ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych poprzez przestrzeganie okresów, dawek i sposobów nawożenia, właściwe magazynowanie nawozów naturalnych, pasz soczystych oraz postępowanie z odciekami, przestrzeganie zasad nawożenia pól na terenie o dużym nachyleniu oraz w pobliżu cieków, ograniczenie stosowania nawozów na glebach podmokłych, zalanych, zamrzniętych, pokrytych śniegiem;
 - 5) ograniczenie emisji gazów cieplarnianych ze źródeł rolniczych;
 - 6) dostosowywanie zagospodarowania przestrzennego w zakresie terenów zabudowy siedliskowej do tendencji demograficznych oraz tendencji rozwojowych funkcji uzupełniających funkcję podstawową, w szczególności agroturystyki;
 - 7) przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy na rolnicze tereny otwarte, z wyjątkiem lokalizacji gospodarstw specjalistycznych zgodnie z przepisami odrębnymi;
 - 8) przeznaczanie gruntów najniższej jakości oraz w strefach zagrożonych erozją pod zalesienia lub uprawy krzewów owocowych wieloletnich (np. winorośl, aronia, porzeczka, malina) lub inne uprawy wieloletnie, jeżeli nie koliduje to z ochroną fragmentów lądowych siedlisk nieleśnych lub stanowisk gatunków chronionych roślin lub zwierząt;
 - 9) uwzględnienie wielofunkcyjności planowanych zbiorników wodnych (retencja, ochrona przeciwpowodziowa, gospodarka rybacka, rekreacja), umożliwiającej wzbogacanie funkcji gospodarstw rolnych i rolno-leśnych;
 - 10) kształtowanie funkcji gospodarki stawowej w obszarze użytków rolnych w oparciu o piętrzenie wód, a nie odślanianie poziomu wód gruntowych;
 - 11) kształtowanie uzupełniającej funkcji agroturystycznej i letniskowej w obszarze zabudowy siedliskowej, głównie w oparciu o bazę już istniejących obiektów, w tym przekształcanie zbędnych siedlisk rolniczych w zabudowę letniskową;
 - 12) dostosowanie planowanych zmian stosunków wodnych dla potrzeb rolnictwa do wymogów ochrony funkcji ekologicznych wód oraz zasobów przyrody Parku;
 - 13) dostosowanie sieci i sposobu utrzymania przebiegających przez wąwozy dróg dojazdowych do rozłogów rolniczych i rolniczo-leśnych do wymogów ochrony krajobrazu i naturalnych form geomorfologicznych oraz stopnia zagrożenia erozją;
 - 14) dostosowanie do wymogów ochrony przyrody sposobu i zakresu udostępnienia dla potrzeb turystycznych przestrzeni rolniczej i rolniczo-leśnej z uwzględnieniem poszanowania prawa własności gruntów;
 - 15) zachowanie zgodności użytkowania rolniczego dolin rzecznych z siedliskami rolniczymi (kompleksami rolniczej przydatności gleb).
6. Do celów gospodarki leśnej udostępnia się szczególnie strefy BK_II i BM_II oraz pozostałe obszary Parku, gdzie istnieją odpowiednie warunki do jej prowadzenia, a realizacja nie zagraża celom ochrony Parku o których mowa w § 1 oraz o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej oraz określa się szczegółowe sposoby korzystania z tych terenów, stanowiące uzupełnienie ustaleń Planu ochrony, o których mowa w § 6 - § 12:
- 1) prowadzenie trwałej i zrównoważonej gospodarki leśnej, uwzględniającej ochronę siedlisk, gatunków i funkcji ekologicznych lasu, w szczególności miejsc rozrodu i stałego bytowania gatunków, korytarzy migracyjnych, stref przyrodniczych powiązań wewnętrznych w Parku oraz stref zasilania przyrodniczego z terenów o dominującej funkcji przyrodniczej w otoczeniu;
 - 2) zwiększanie lesistości poprzez planowe zalesienia oraz przekwalifikowanie geodezyjne drzewostanów sukcesyjnych o charakterze leśnym w las;
 - 3) ochrona funkcji ekologicznych lasu w tym siedlisk przyrodniczych, stanowisk i siedlisk chronionych gatunków grzybów, roślin i zwierząt oraz oczek wodnych, mokradeł i form geomorfologicznych, a także korytarzy migracyjnych;

- 4) dążenie do uzyskania i utrzymanie zgodności z siedliskami oraz właściwej struktury wiekowej drzewostanów;
 - 5) udostępnienie potencjału przyrodniczego i krajobrazowego lasów dla potrzeb rozwojowych turystyki poprzez rozwój szlaków turystycznych (pieszych, rowerowych, motorowych, konnych) i ścieżek przyrodniczych w zakresie nie kolidującym z ochroną zasobów przyrody, funkcji ekologicznych oraz krajobrazu;
 - 6) ograniczenia korzystania z lasów przez turystykę motorową do wyznaczonych tras i miejsc oraz w okresie sezonu łęgowego fauny i w okresie zagrożenia pożarowego;
 - 7) wykluczenie lokalizacji miejsc rekreacji w dnach wąwozów oraz innych miejscach będących miejscem stałego bytowania i rozrodu wielu gatunków;
 - 8) prowadzenie działań zwiększających retencję wodną lasów i ograniczających gwałtowny spływy wód opadowych do dolin rzecznych.
7. Do celów gospodarki łowieckiej udostępnia się cały obszar Parku, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej oraz określa się następujące sposoby korzystania w zakresie niezagrażającym celom ochrony Parku:
- 1) prowadzenie trwałej i zrównoważonej gospodarki łowieckiej, uwzględniającej wymogi ochrony fauny innej niż łowna, w szczególności w miejscach ich stałego bytowania i rozrodu;
 - 2) utrzymywanie populacji gatunków łownych na poziomie nie generującym znaczących szkód w strefie leśnej i rolnej;
 - 3) monitorowanie populacji gatunków łownych i chronionych, szlaków migracyjnych, miejsc rozrodu i regularnego bytowania, podstawowych żerowisk oraz szkód powodowanych w gospodarce leśnej i rolnej w celu określenia optymalnych wielkości populacji ssaków roślinożernych oraz doboru działań ochronnych.
7. Dla celów rozwoju zainwestowania, o ile realizacja nie zagraża celom ochrony Parku oraz o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej:
- 1) udostępnia się szczególnie strefy BM_V_1, BM_V_2 i BM_V_3;
 - 2) dopuszcza się zainwestowanie, w tym zabudowę realizowaną na podstawie prawomocnych orzeczeń administracyjnych wydanych przed wejściem w życie Planu ochrony oraz na podstawie ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących w dniu wejścia w życie Planu ochrony.

Rozdział 6

Ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów Parku położonych w granicach gmin: Janowiec, Karczmiska, Kazimierz Dolny, Końskowola, Nałęczów, Puławy, Wąwolnica i Wilków oraz Miasta Puławy, powiatów puławskiego i opolskiego oraz województwa lubelskiego, do planu przestrzennego zagospodarowania województwa lubelskiego dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych, a w przypadku zagrożeń zewnętrznych ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin Janowiec, Karczmiska, Kazimierz Dolny, Końskowola, Nałęczów, Puławy, Wąwolnica i Wilków, Wojciechów oraz Miasta Puławy

§ 15.

1. Ustalenia Planu ochrony do uwzględnienia w nowych lub zmienianych studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin Janowiec, Karczmiska, Kazimierz Dolny, Końskowola, Nałęczów, Puławy, Wąwolnica i Wilków oraz Miasta Puławy, dotyczące eliminacji zagrożeń wewnętrznych, obowiązujące na terenie całego Parku lub wskazanych stref obejmują:
- 1) związane z lokalizowaniem zainwestowania i/lub zabudowy:
 - a) lokalizowanie zainwestowania, w tym zabudowy co do zasady w granicach stref: BM_V_1, BM_V_2 i BM_V_3 w granicach których dopuszcza się różne formy zainwestowania i/lub zabudowy, z uwzględnieniem:
 - i) ograniczeń wynikających z przepisów odrębnych, w tym zakazów obowiązujących w Parku,

- ii) dążenia przy planowaniu nowego zainwestowania do nierozpraszczenia zabudowy i uzupełniania w pierwszej kolejności luk między zabudową,
 - iii) ograniczenia wyznaczania nowych kierunków zmian w przeznaczeniu terenów związanych z intensyfikacją zagospodarowania, w szczególności rekreacyjnego i turystycznego,
 - iv) planowania rozwiązań transportowych, w tym transportu zbiorowego, rozwiązań infrastrukturalnych w dostosowaniu do sezonowego wzrostu natężenia ruchu, wraz z promowaniem działań w kierunku rozwoju mobilności,
 - v) wyłączenia z lokalizacji obiektów zaburzających widok z punktów i ciągów widokowych obszarów w strefie BM_VI_3,
- b) przekształcenie i/lub likwidacja nielegalnego lub substandardowego zainwestowania w strefie BM_VI_1;
- 2) związane z opracowaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:
- a) objęcie miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego terenu Włostowic położonego w granicach strefy C_V_01,
 - b) objęcie nowymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wyznaczonych w studiach terenów rozwojowych zabudowy położonych w granicach strefy C_V_02, z uwzględnieniem w szczególności uzbrojenia terenów w infrastrukturę ochrony środowiska, racjonalnej obsługi komunikacyjnej, zachowania funkcji ekologicznej terenów oraz pozostałych zasad rozwoju zrównoważonego. Plany powinny obejmować całość obszaru i uwzględniać analizy widokowe z punktów widokowych i terenów otaczających. W przypadku braku możliwości scalenia i podziału terenów w celu ukształtowania prawidłowej struktury urbanistycznej, zaleca się odstąpienie od zapisów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wyznaczających tereny rozwojowe;
- 3) przy wyznaczaniu terenów przeznaczonych do zalesień:
- a) tworzenia zwartych kompleksów leśnych o racjonalnej granicy polno-leśnej, a także tworzenia zwartego systemu przyrodniczego, łącznie z innymi obszarami o funkcjach ekologicznych,
 - b) przyjęcia za obszary dopuszczalnych zalesień terenów łączących istniejące kompleksy leśne, które spełniają lub potencjalnie mogą spełniać funkcje tras migracji dla zwierząt,
 - c) niedopuszczania zalesień w strefie BM_VI_2 oraz na innych stwierdzonych siedliskach występowania chronionych gatunków grzybów, roślin i zwierząt charakterystycznych dla ekosystemów nieleśnych;
- 4) aktualizację informacji o obszarach i obiektach objętych ochroną prawną oraz obszarach i obiektach proponowanych do ochrony, o których mowa w § 5 pkt. 2 (strefa C_II) i pkt. 3 (strefa C_III).

§ 16.

1. Ustalenia Planu ochrony do uwzględnienia w nowych lub zmienianych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dla terenów zainwestowanych, dotyczące eliminacji zagrożeń wewnętrznych, obowiązujące na terenie całego Parku w granicach gmin Janowiec, Karczmiska, Kazimierz Dolny, Końskowola, Natęczów, Puławy, Wąwolnica i Wilków oraz Miasta Puławy lub wskazanych stref obejmują:

- 1) ogólne zasady zagospodarowania terenów i kształtowania zabudowy:
- a) bezwzględny zakaz zasypywania wąwozów oraz modyfikowania skarp,
 - b) zharmonizowanie nowej zabudowy w zakresie rozplanowania, bryły architektonicznej - formy budynków i geometrii dachów z istniejącą zabudową danej miejscowości, z wyjątkiem obiektów o istotnym znaczeniu kulturowym (strefa BK_IV_1), a także budynków wymagających zindywidualizowanej formy, uzasadnionych względami technologicznymi,
 - c) nieprzekraczanie maksymalnej wysokości zabudowy w stosunku do zabudowy w sąsiedztwie, z wyjątkiem obiektów technicznych uzasadnionych względami technologicznymi,
 - d) zachowanie istniejących drzew i zadrzewień niekolidujących z zabudową, o ile nie stoi to w sprzeczności z przepisami odrębnymi,
 - e) stosowanie zieleni o charakterze izolacyjno-krajobrazowym w otoczeniu zabudowy, z wykorzystaniem rodzimych gatunków dostosowanych siedliskowo lub tradycyjnych odmian uprawnych i ogrodowych,

- f) zachowanie lub zwiększanie retencyjności zlewni poprzez małą retencję, lokalne zagospodarowanie wody opadowej, ograniczenie powierzchni nieprzepuszczalnych do niezbędnego minimum,
 - g) wdrożenie zaleceń „Programu ochrony powietrza dla strefy lubelskiej”,
 - h) obowiązek wyłonienia projektów obiektów o powierzchni całkowitej powyżej 2000 m² w drodze konkursów architektonicznych, przygotowanych i przeprowadzonych przy udziale przedstawicieli Zespołu Lubelskich Parków Krajobrazowych, ekspertów w dziedzinie architektury regionalnej oraz zrównoważonej oraz przedstawicieli organizacji lokalnych;
- 2) szczegółowe zasady zagospodarowania terenów i kształtowania zabudowy w granicach wskazanych stref, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej:
- a) dla stref BM_V_1 i BM_V_2, z wyłączeniem obiektów i obszarów o istotnym znaczeniu kulturowym wskazanych w § 21:
 - i) wyłączenie spod zabudowy zboczy o nachyleniu powyżej 20 %,
 - ii) ustalenie zakazu nowej zabudowy, budowy ogrodzeń oraz nawierzchni utwardzonych w granicach strefy przykrawędziowej obejmującej pas terenu szerokości 20 m od krawędzi zbocza o nachyleniu pow. 20 %,
 - iii) dla zabudowy przy krawędzi strefy przyskarpowej oraz w strefie zboczy o nachyleniu powyżej 20 % i strefie przykrawędziowej na ustalonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenach zabudowy, dla których realizacja zabudowy nie jest możliwa poza strefą zboczy lub strefy przykrawędziowej, w celu zachowania naturalnych procesów erozyjno-denudacyjnych i ochrony przed uszczelnianiem gleb:
 - (1) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej - 80%,
 - (2) obowiązek otoczenia zabudowy zielenią wysoką z gatunków zgodnych z siedliskiem,
 - (3) ogrodzenia w formie żywoplotów,
 - (4) dopuszczenie pokrycia budynków dachem zielonym,
 - (5) obowiązek wykazania sposobów zatrzymania i zagospodarowania wody opadowej na działce, w tym wykazanie istniejących i projektowanych rzędnych i spadków terenu,
 - iv) dla zabudowy w obrębie stref powiązań ekologicznych:
 - (1) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej - 80%,
 - (2) dopuszczenie pokrycia dla wszystkich budynków dachem zielonym,
 - (3) ujednoczenie zasad zabudowy w zakresie spadku i formy dachów (zalecane: 40-45 stopni, dwuspadowy lub naczółkowy o symetrycznych spadkach, wysokość kalenicy do 9 m) z dopuszczeniem dachów płaskich w budynkach o wysokości do 4 m pod warunkiem pokrycia dachem zielonym,
 - (4) uwzględnienie w zasadach zabudowy wzorca stodoły, jako adekwatnego do kubatur współczesnych domów jednorodzinnych - dach dwuspadowy bez lukarn i wykuszy o nachyleniu 35-45 stopni, wys. do 9 m, dopuszczone dobudówki poniżej okapu dachu głównego, kryte dachami pulpitowymi, materiały w kolorach ciemnych (czarne, szare),
 - (5) uwzględnienie w zasadach zabudowy wzorca zagrody - możliwości kształtowania zabudowy mieszkaniowej, pensjonatowej i letniskowej w formie zespołu budynków ukształtowanego obrzeżnie wokół wewnętrznego dziedzińca, o wielkościach maksymalnych poszczególnych budynków np.: wymiar poziomy: do 25 m, wysokość budynków przy frontowej i tylnej granicy zagrody do 9 m, budynków bocznych – do 5 m, z dopuszczeniem dla budynków przy krawędziach bocznych działki dachów jednospadowych i sytuowania w ostrej granicy działki,
 - v) dla zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej, letniskowej i pensjonatowej poza obszarami zwartej zabudowy miejscowości:
 - (1) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej - 60% dla wszystkich typów zabudowy,

- (2) dopuszczenie pokrycia dla wszystkich budynków dachem zielonym,
 - (3) ujednoczenie zasad zabudowy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego w zakresie spadku i formy dachów (zalecane: 40-45 stopni, dwuspadowy lub naczółkowy o symetrycznych spadkach) z dopuszczeniem w budynkach o wysokości do 4 m dachów płaskich pod warunkiem pokrycia dachem zielonym,
 - (4) uwzględnienie w zasadach zabudowy wzorca stodoły - dach dwuspadowy bez lukarn i wykuszy, wys. do 9m, o nachyleniu 35-45 stopni, dopuszczone dobudówki poniżej okapu dachu głównego, kryte dachami pulpitowymi, materiały w kolorach ciemnych (czarne, szare),
 - (5) uwzględnienie w zasadach zabudowy wzorca zagrody - możliwości kształtowania zabudowy w formie zespołu budynków ukształtowanego obrzeżnie wokół wewnętrznego dziedzińca, o wielkościach maksymalnych poszczególnych budynków np.: wymiar poziomy: 15 m, wysokość budynków przy frontowej i tylnej granicy zagrody do 9 m, budynków bocznych – do 5 m, z dopuszczeniem dla budynków przy krawędziach bocznych działki dachów jednospadowych i sytuowania w ostrej granicy działki,
- vi) dla zabudowy usług sportu, turystyki i rekreacji:
- (1) wymóg wpisania architektury w krajobraz naturalny poprzez zastosowanie m.in. dachów zielonych i nasypów ziemnych, przy wskaźniku powierzchni biologicznie czynnej co najmniej 60 % lub dostosowania bryły budynku do skali i formy architektury historycznej,
 - (2) dopuszczenie pokrycia dla wszystkich budynków dachem zielonym,
 - (3) obowiązek wprowadzenia zieleni wysokiej z gatunków zgodnych z siedliskiem lub tradycyjnych odmian owocowych towarzyszącej zabudowie,
 - (4) ograniczenie wskaźnika miejsc parkingowych z zastosowaniem zasad obsługi komunikacyjnej wymienionych w § 12 pkt 2 a),
- vii) dla obiektów obsługi rolnictwa, obiektów o funkcji produkcyjnej, rzemiosła, składowej i magazynowej:
- (1) usytuowanie w zasięgu niezbędnej infrastruktury, w szczególności przy istniejących drogach utwardzonych dostosowanych do transportu ciężkiego,
 - (2) usytuowanie poza terenem wąwozów i strefy przykrawędziowej,
 - (3) obligatoryjne pokrycie dachów o spadku poniżej 30 stopni dachem zielonym lub zachowanie skali i formy tradycyjnych zabudowań gospodarczych,
- viii) określone w pkt i)-viii) parametry zagospodarowania i wskaźniki urbanistyczne nie naruszają uprawnień nabytych na podstawie ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz innych prawomocnych decyzji administracyjnych, obowiązujących w dniu wejścia w życie Planu ochrony Parku,
- ix) określone w pkt i) parametry zagospodarowania i wskaźniki urbanistyczne nie dotyczą nieruchomości zabudowanych, gdzie dopuszcza się w przypadku zmiany sposobu zagospodarowania, w tym, przebudowy, rozbudowy lub nadbudowy istniejących budynków, zachowanie dotychczasowych parametrów zagospodarowania i wskaźników urbanistycznych, bez możliwości zmniejszenia powierzchni biologicznie czynnej,
- x) dla obiektów i obszarów o istotnym znaczeniu kulturowym oraz budynków położonych w obszarach o istotnym znaczeniu kulturowym wskazanych w § 20, obowiązują parametry zagospodarowania i wskaźniki urbanistyczne określone każdorazowo w wytycznych konserwatorskich właściwego konserwatora zabytków lub w analizie historyczno-kulturowej sporządzanej w trakcie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- b) dla stref BK_I_1, BM_I: niedopuszczanie do zmiany trwałych użytków zielonych na grunty orne,
- c) dla strefy BM_VI_2: niedopuszczanie do zalesień lądowych ekosystemów nieleśnych,

- d) dla stref BK_II_1 i BM_II niedopuszczanie do lokalizacji obiektów budowlanych innych niż związanych z gospodarką leśną, ochroną przyrody lub edukacją ekologiczną prowadzoną przez Służbę Parku, Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska, Lasy Państwowe lub jednostki samorządu terytorialnego,
- e) dla strefy BM_VI_1 dążenie do likwidacji nielegalnego zainwestowania i zabudowy wraz z przywróceniem naturalnego pokrycia terenu i pozostawieniem obszaru do naturalnej sukcesji roślinności,
- f) dla strefy BM_VI_3:
 - i) wyłącza się obszary z lokalizacji obiektów zaburzających widok z punktów i ciągów widokowych,
 - ii) priorytetem jest utrzymanie zagospodarowania i zabudowy w obrębie strefy o charakterze otwartym i ograniczenie lokowania obiektów dysharmonijnych i zaburzających widok,
- g) dla stref C_I, C_II i C_III: dopuszczanie do lokalizacji budowli i budynków wyłącznie w strefach wyszczególnionych w § 16 ust.1 pkt.1, z dopuszczeniem innych obiektów związanych z ochroną przyrody lub edukacją ekologiczną, prowadzoną przez Służbę Parku, Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska, Lasy Państwowe lub jednostki samorządu terytorialnego,
- h) w przypadku powołania parków kulturowych, o których mowa w § 5 pkt. 3 (strefa C_III) w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dla tych stref:
 - i) niedopuszczania do lokalizacji budowli i budynków poza strefami wyznaczonymi w obowiązujących w dniu wejścia w życie Planu ochrony Parku miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin lub na podstawie innych prawomocnych decyzji administracyjnych,
 - ii) obowiązkowego dostosowywania nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie rozplanowania, skali i bryły przy założeniu harmonijnego współistnienia elementów kompozycji historycznej i współczesnej oraz nawiązywania formami współczesnymi do lokalnej tradycji architektonicznej,
 - iii) ograniczenia wysokości nowo sytuowanych lub modernizowanych budowli i budynków do wysokości obiektów sąsiadujących,
 - iv) przyznania pierwszeństwa wszelkim działaniom odtworzeniowym i rewaloryzacyjnym, zarówno w przypadku przyrodniczych elementów krajobrazu, jak i w stosunku do historycznej struktury technicznej, instalacji wodnych, sieci komunikacyjnych oraz obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków architektury i budownictwa lub ewidencji zabytków,
 - v) preferowania inwestycji, które stanowią rozszerzenie lub uzupełnienie już istniejących form zainwestowania terenu, przy założeniu maksymalnego zachowania i utrwalenia istniejących już relacji oraz pod warunkiem, iż nie kolidują one z historycznym charakterem obiektu; formy inwestowania należy w maksymalnym stopniu ukierunkować na ich harmonijne wpisanie w otaczający krajobraz.

§ 17.

Ustalenia Planu ochrony do uwzględniania w nowych lub zmienianych studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w nowych lub zmienianych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych Parku, obowiązujące w otulinie Parku, w granicach gmin Janowiec, Karczmiska, Kazimierz Dolny, Końskowola, Nałęczów, Puławy, Wąwolnica, Wojciechów i Wilków oraz Miasta Puławy lub wskazanych stref obejmują:

- 1) związane z opracowaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:
 - a) objęcie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego terenu Włostowic w gminie miejskiej Puławy położonego w granicach strefy C_V,
 - b) uwzględnienie dla terenów przeznaczonych do zainwestowania, w tym zabudowy, zasad określonych w § 16 ust.1.

§ 19.

Ustalenia Planu ochrony do uwzględniania nowym lub zmienianym planie zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych Parku obejmują:

wyznaczenie w granicach Parku obszaru wyłączanego z lokalizacji nowych linii energetycznych wysokich i najwyższych napięć poza istniejącym przebiegiem oraz z lokalizacji elektrowni wiatrowych.

Rozdział 7

Wykaz obiektów o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym

§ 20.

W Parku wskazuje się następujące obiekty o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym:

1) obiekty wpisane do rejestru zabytków:

Lp.	Miejscowość /miasto	Gmina	Powiat	Zakres wpisu	Nr rejestru
1	2	3	4	5	6
1.	Bochothnica	Kazimierz Dolny	puławski	Ruiny zamku: pozostałości warownej siedziby mieszkalnej, fragmenty murów obwodowych, luźne elementy kamienne i ceglane oraz cała Góra Zamkowa z jej ukształtowaniem	A/449
2.	Bochothnica	Kazimierz Dolny	puławski	Pozostałości kaplicy grobowej – mauzoleum Jana Oleśnickiego vel Bochothnickiego, w granicach murów zewnętrznej kaplicy	A/1111
3.	Celejów	Wąwolnica	puławski	Zespół pałacowo-parkowy: pałac, park z ukształtowaniem terenu, układ wodny wraz ze stawami, groblami i źródłami, aleja dojazdowa od strony północnej, figura Najświętszej Marii Panny, fragmenty murów oporowych i mała architektura na terenie parku	A/787
4.	Celejów	Wąwolnica	puławski	Budynek dawnej papierni (obecnie w ruinie)	A/743
5.	Janowiec	Janowiec	puławski	Zespół krajobrazowo-architektoniczny obejmujący: 1) zespół zamkowy obejmujący: ruiny zamku wraz z wystrojem architektonicznym, malarskim, sgraffitowym, rzeźbiarskim oraz z zachowanymi ruchomościami, teren zespołu wraz z jego ukształtowaniem i zadrzewieniem (wzgórze zamkowe, murowane i ziemne elementy obronne, w tym: pozostałości fosy, stok równiny radomskiej, park, sady oraz teren translokowanego do Janowca zespołu budynków dworskich oraz teren wydmowy na wschód od zespołu dworskiego); dwór przeniesiony z Moniaków, spichlerz przeniesiony z Kurowa, spichlerz przeniesiony z Podłodowa; 2) zespół kościelny obejmujący: kościół parafialny pod wezwaniem Św. Małgorzaty wraz z wystrojem i wyposażeniem, plebanię, ogrodzenie cmentarza kościelnego z bramkami i ołtarzykiem oraz cmentarz przykościelny wraz z zadrzewieniem w granicach ogrodzenia; 3) historyczny układ urbanistyczny rynku i ulic dawnego miasta oraz strefa ochrony krajobrazu	A/500
6.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Zespół urbanistyczno-architektoniczno-krajobrazowy miasta Kazimierza Dolnego wraz ze wszystkimi placami, ulicami, drogami, budynkami murowanymi i drewnianymi (w tym: willa z ogrodem – ul. Zamkowa 8 i ruiny willi tzw. Szukalskiego, na wzgórzu Albrechtówka	A/46

				- Mięćmierz - Okale), ruinami, wąwozami i drzewostanem	
7.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Zespół kościoła parafialnego (farnego) obejmujący: Kościół parafialny (farny) pod wezwaniem Św. Jana Chrzciciela i Bartłomieja Apostoła z wyposażeniem w zabytki ruchome, otaczający drzewostan w granicach cmentarza kościelnego, ogrodzenie z bramkami, dawna dzwonnica (ul. Zamkowa 2), organistówka (ul. Puławska 2), plebania z otoczeniem w granicach działki (ul. Zamkowa 6), budynek dawnej stajni i wozowni plebańskiej (ul. Zamkowa 4), dawna kostnica cmentarna – dom kościelnego (ul. Zamkowa 1) w granicach dawnego cmentarza grzebalnego przy farze, cmentarz parafialny stary zwany „za farą” - w granicach ogrodzenia cmentarnego	A/123
8.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Budynek mieszkalno-usługowy, w granicach działki	A/1046
9.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Cmentarz żydowski (kirkut)	A/886
10.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Chałupa	A/802
11.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Figura przydrożna z posągami św. Antoniego z dzieciątkiem	A/1037
12.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Zespół franciszkański: kościół pod wezwaniem Zwiastowania NMP i Św. Piotra z Alkantary z pełnym wystrojem architektonicznym i ruchomościami. Klasztor z wyposażeniem, dziedziniec klasztorny ze studnią, ogrodzenie cmentarza kościelnego z bramą, schodami i korytarzem kryjącym schody, cmentarz kościelny i cała powierzchnia terenu należącego do klasztoru z kapliczkami, krzyżami, drzewami, ogrodami i murowanym ogrodzeniem oraz góra, na której zespół jest zlokalizowany	A/464
13.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Kamienica wraz z otoczeniem w granicach działki	A/834
14.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Dom z otoczeniem w granicach działki	A/208
15.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Dawna plebania przeniesiona z Karczmisk	A/313
16.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Kapliczka przydrożna z figurą Św. Jana Nepomucena	A/695
17.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Willa wraz z bramką i furtką	A/371
18.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Ruiny tzw. Faktorii angielskiej z najbliższym otoczeniem	A/332
19.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Dawny spichlerz „kobiątki”	A/215
20.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Spichlerz (w ruinie) zwany „Ulanowskich”	A/692
21.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Dom	A/704
22.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Bożnica	A/833
23.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Dom wraz z wystrojem i działką	A/840

24.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Zespół szpitalny: kościół pod wezwaniem Św. Ducha i Św. Anny Matki NMP z wystrojem wnętrza i wyposażeniem, dawny szpital, drzewostan w granicach cmentarza kościelnego	A/388
25.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Kamienica	A/747
26.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Dom drewniany z murowaną oficyną	A/707
27.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Dom mieszkalny z otoczeniem w granicach działki	A/808
28.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Dom mieszkalny	A/883
29.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Dom mieszkalny z budynkiem gospodarczym	A/772
30.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Chałupa i lamus wraz z ich wyposażeniem oraz otoczeniem w granicach działki	A/844
31.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Dom mieszkalny wraz z działką	A/885
32.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Zespół budynków: dom mieszkalny, stodoła i obora	A/757
33.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Dom i stodoła	A/709
34.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Willa z otaczającym ogrodem i studnią w granicach działki	A/684
35.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Willa „Pod wiewiórką” (tzw. „Kuncewiczówka”)	A/892
36.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Dom z otoczeniem w granicach działki	A/826
37.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Budynek „Jatek”	A/696
38.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Dom mieszkalny	A/884
39.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Wiatrak „paltrak” ze wsi Witowice z zachowanymi urządzeniami młynarskimi	A/793
40.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Dom (dawna Wikarówka)	A/919
41.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Dom	A/700
42.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Dom z wystrojem wnętrza (dekoracja kolumn międzyokiennych) i otaczającym terenem	A/1038
43.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Dworek	A/466
44.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Dom	A/711
45.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Dom wraz z otoczeniem w granicach działki	A/832
46.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Obora	A/778
47.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Dom	A/755
48.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Budynek mieszkalny	A/716

49.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Dom zwany „Starą Piekarnią” wraz z dekoracją architektoniczną i najbliższym otoczeniem w granicach parceli	A/467
50.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Dwór przeniesiony z Gościeradowa z najbliższym otoczeniem w granicach działki	A/181
51.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Spichlerz tzw. „Ulanowskiego” z otoczeniem w granicach działki	A/486
52.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Dom przeniesiony z Modliborzyc	A/420
53.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Spichlerz „Feiersteina” wraz z otoczeniem w granicach działki	A/827
54.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Spichlerz „Bliźniaczy”	A/210
55.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Spichlerz „Pod wianuszkami” (dawna garbarnia)	A/209
56.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Ruiny spichlerza z najbliższym otoczeniem w granicach niezabudowanego terenu	A/465
57.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Spichlerz, zwany „Pod żurawiem” (odbudowany)	A/836
58.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Studnia miejska (na rynku)	A/954
59.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Studnia miejska (na rynku, od str. ul. Lubelskiej), w granicach ogrodzenia	A/955
60.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Kamienica	A/1034
61.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Relikty piwnic dawnej zabudowy zachowane pod budynkiem dawnego „Hotelu Polskiego” i pod budynkiem tzw. sklepiku	A/926
62.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Kamienica	A/206
63.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Kamienica	A/207
64.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Kamienica „Pod Św. Mikołajem”	A/167
65.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Kamienica „Pod Ś. Krzysztofem” wraz z oficyną	A/166
66.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Dom wraz z działką	A/1069
67.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Kamienica tzw. „Gdańska”	A/205
68.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Dom z ogrodem w granicach działki	A/861
69.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Kuźnia wraz z otoczeniem w granicach działki	A/846
70.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Kamienica tzw. „Górskich” wraz z wyposażeniem wnętrza	A/203
71.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Kamienica tzw. „Celejowska”	A/154
72.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Kamienica	A/683
73.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Kamienica tzw. „Biała”	A/204

74.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Budynek łaźni miejskiej	A/735
75.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Kapliczka przydrożna z 1588 r.	A/751
76.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Willa, studnia, dwie bramki w ogrodzeniu działki, ogród	A/829
77.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Dom, studnia, otoczenie w granicach działki	A/830
78.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Willa „Słoneczna”	A/909
79.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Willa „Uciecha”	A/913
80.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Budynek urzędu pocztowo-telekomunikacyjnego wraz z otaczającą go małą architekturą i drzewami	A/908
81.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Spichlerz (pozostałość)	A/682
82.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	puławski	Ruiny zamku, wieża-strażnica, droga, otaczający drzewostan wraz ze wzgórzem	A/213
83.	Mięćmierz Okale	Kazimierz Dolny	puławski	Stodoła	A/784
84.	Mięćmierz Okale	Kazimierz Dolny	puławski	Chałupa z Kurowa	A/805
85.	Mięćmierz Okale	Kazimierz Dolny	puławski	Dom ze wsi Bałtów	A/792
86.	Mięćmierz Okale	Kazimierz Dolny	puławski	Chałupa ze wsi Młynki	A/699
87.	Mięćmierz Okale	Kazimierz Dolny	puławski	Chałupa ze wsi Bęczyn	A/791
88.	Mięćmierz Okale	Kazimierz Dolny	puławski	Chałupa	A/783
89.	Mięćmierz Okale	Kazimierz Dolny	puławski	Willa Klarnerów, ogród, brama, budynek gospodarczy zw. dozorcówką	A/750
90.	Mięćmierz Okale	Kazimierz Dolny	puławski	Wiatrak wraz z działką	A/925
91.	Wylągi	Kazimierz Dolny	puławski	Kapliczka przydrożna z figurą św. Józefa z dzieciątkiem	A/717
92.	Wylągi	Kazimierz Dolny	puławski	Zespół dworski: dwór z oficyną (skrzydłem bocznym), domek w ogrodzie, budynki gospodarcze wokół dawnego dziedzińca gospodarczego (stodoła, obora, spichlerz, chlewnia, kurnik), otoczenie dworu składające się z ogródka przy domu, sadu, starodrzewiu i lasu	A/788

2) obiekty wpisane do ewidencji zabytków:

Lp.	Obiekt	Adres	Nr ewid. działki
1	2	3	4
1.	Dom	ul. Krakowska 1, Kazimierz Dolny	970
2.	Dom	ul. Krakowska 4, Kazimierz Dolny	939

3.	Dom	ul. Krakowska 5-7, Kazimierz Dolny	973-4
4.	Dom	ul. Krakowska 8, Kazimierz Dolny	988
5.	Studnia miejska	ul. Krakowska 10, Kazimierz Dolny	1044
6.	Dom	ul. Krakowska 12, Kazimierz Dolny	986
7.	Dom	ul. Krakowska 14, Kazimierz Dolny	1006
8.	Dom	ul. Krakowska 23, Kazimierz Dolny	1095
9.	Willa „Jagódka”	ul. Krakowska 25A, Kazimierz Dolny	1094
10.	Dom	ul. Krakowska 27, Kazimierz Dolny	1093
11.	Dom	ul. Krakowska 35, Kazimierz Dolny	1086
12.	Willa „Góralka”	ul. Krakowska 47, Kazimierz Dolny	690
13.	Willa Witkowskiego „Dom Adwokata”	ul. Krakowska 57, Kazimierz Dolny	1076
14.	Willa Myćko-Mysłowskich	ul. Krakowska 67 (d.63), Kazimierz Dolny	1299
15.	Dom	ul. Krzywe Koło 4, Kazimierz Dolny	1271
16.	Dawny spichlerz z wozownią na „Koziorowszczyźnie” (obecnie dom)	ul. Plebanka 7A, Kazimierz Dolny	1163/1
17.	Ogrodzenie willi (wpisanej do rejestru zabytków)	ul. Szkolna 3, Kazimierz Dolny	
18.	Dom	ul. Szkolna 5 (d.3b) Kazimierz Dolny	1241
19.	Dom	ul. Szkolna 7, Kazimierz Dolny	1240,1239
20.	Dom	ul. Szkolna 7a, Kazimierz Dolny	1236, 1237
21.	Willa	ul. Szkolna 13, Kazimierz Dolny	1232
22.	Willa	ul. Szkolna 15, Kazimierz Dolny	662
23.	Lamus	ul. Szkolna 19, Kazimierz Dolny	664
24.	Dom	ul. Szkolna 19, Kazimierz Dolny	664
25.	Dom	ul. Szkolna 23a, Kazimierz Dolny	680
26.	Młyn	ul. Kwaskowa Góra 1a, Kazimierz Dolny	1449
27.	Dom (willa Julia)	ul. Małachowskiego 5c, Kazimierz Dolny	1404
28.	Budynek mieszkalny	Mięćmierz 2	

29.	Dom mieszkalny	Mięćmierz 5	
30.	Kapliczka przydrożna	Kazimierz Dolny ul. Puławska	341
31.	Mogiła wojenna z I wojny światowej	Bochotnica	
32.	Cmentarz żydowski (stary)	ul. Lubelska 55, Kazimierz Dolny	1245/3
33.	Cmentarz parafialny stary	ul. Cmentarna, Kazimierz Dolny	1098, 1101
34.	Cmentarz tzw. „nowy” (parafialny)	ul. Cmentarna, Kazimierz Dolny	1345
35.	Cmentarz wojenny żołnierzy Armii Czerwonej (1944)	ul. Czerniawy, Kazimierz Dolny	2125
36.	Mogiła i pomnik ku czci ofiar II wojny światowej	Zbędowice	879/4

3) obiekty lub obszary o najwyższych wartościach kulturowych, zasługujących na objęcie dodatkową formą ochrony prawnej:

Lp.	Gmina	Miejscowość	Charakterystyka obiektu	
1	2	3	4	
1.	Kazimierz Dolny	Kazimierz Dolny	Zabytkowe renesansowe miasteczko	Zabytkowy układ urbanistyczny oraz zabytkowa zabudowa rekomendowana do objęcia dodatkową ochroną w formie parku kulturowego
2.	Janowiec	Janowiec	Zabytkowe renesansowe miasteczko	Zabytkowy układ urbanistyczny oraz zabytkowa zabudowa rekomendowana do objęcia dodatkową ochroną w formie parku kulturowego